HUMAN
RIGHTS
WATCH

“ଦୁଇ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଜୀବନ”

ଭାରତବର୍ଷର ମାଓସଂଘର୍ଷ ଓ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ

“ଦୁଇ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଜୀବନ”

ଭାରତବର୍ଷର ମାଓ ସଂଘର୍ଷ ଓ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ

ଉକ୍କୁଛକ୍ସସଶଷପ୍ସ © ଣରଇଜ ଐଙ୍କଙ୍ଖବଭ ଜସଶଷପ୍ସପ୍ସ ଡବପ୍ସମଷ
ଇକ୍ଷକ୍ଷ କ୍ସସଶଷପ୍ସପ୍ସ କ୍ସରପ୍ସରକ୍ସଙ୍ଗରୟ.
ଚକ୍ସସଭପ୍ସରୟ ସଭ ପ୍ସଷର ଟଭସପ୍ସରୟ ଝପ୍ସବପ୍ସରପ୍ସ କ୍ଟଲ ଇଙ୍ଖରକ୍ସସମବ
ଓଝଇଘ: ୧-୫୬୪୩୨-୯୨୭-୫
ଉକ୍ଟଙ୍ଗରକ୍ସ ୟରପ୍ସସଶଭ ଭଛ ଜବଲବରକ୍ଷ ଔସଙ୍ଖରଭରଛ୍ଛ

Human Rights Watch is dedicated to protecting the human rights of people around the world. We stand with victims and activists to prevent discrimination, to uphold political freedom, to protect people from inhumane conduct in wartime, and to bring offenders to justice. We investigate and expose human rights violations and hold abusers accountable. We challenge governments and those who hold power to end abusive practices and respect international human rights law. We enlist the public and the international community to support the cause of human rights for all.

Human Rights Watch is an international organization with staff in more than 40 countries, and offices in Amsterdam, Beirut, Berlin, Brussels, Chicago, Geneva, Goma, Johannesburg, London, Los Angeles, Moscow, Nairobi, New York, Paris, San Francisco, Tokyo, Toronto, Tunis, Washington DC, and Zurich.

For more information, please visit our website: http://www.hrw.org

HUMAN RIGHTS WATCH

ଔଟଖଣ ୨୦୧୨

୧-୫୬୪୩୨-୯୨୭-୫

ସାରାଂଶ ୧

ବିଶେଷ ପରାମର୍ଶ ୯

ଭାରତ ସରକାର କରିବା ଉଚିତ: ୯

ସିପିଆଇ (ମାଓବାଦୀ) କରିବା ଉଚିତ : ୯

୨. ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପଦ୍ଧତି ୧୦

୩. ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ମତଭେଦ ୧୨

ମାଓବାଦ ୧୩

ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ୧୫

ମତଭେଦରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ୧୮

ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାୟ ୨୨

ନିୟାମତ୍ ଅନ୍‌ସାରୀ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ୨୪

ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ଜନ୍ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ୨୬

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାୟ ୨୭

ମନମୁଖୀ ଗିରଫଦାରୀ ଏବଂ ନିର୍ଯାତନା ୨୭

କୋପାକୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା, ଛତିଶଗଡ଼ ୨୯

ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ କୋଡପି, ସୋନି ସୋରିଙ୍କୁ ମନମୁଖୀ ଅଟକ ଓ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼ ୩୧

ଡା. ଏସ୍.କେ. ହନିଫ୍‌ଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟୋଚିତ ଗିରଫ ଘଟଣା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ୩୫

ପୋଲିସ ମୋ'ର 'ସୁନାମ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା'କୁ ଧୂଳିସାତ୍ କରିଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ୩୬

ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମାଝୀ, ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରା ଏବଂ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍‌ଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା ୩୭

ପ୍ରତିମା ଦାସ ଗିରଫ ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା ୩୯

ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇନର ଅପପ୍ରୟୋଗ ୪୧

ପ୍ରତିମା ଦାସ, ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ଏବଂ ସୋନି ସୋରିଙ୍କ ଘଟଣା ୪୧

ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଘଟଣା ୪୨

ସାଧାରଣ ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା ୪୩

ହିମାଂଶୁ କୁମାରଙ୍କ ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼ ୪୪

କର୍ତାମ ଜୋଗାଙ୍କ ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼ ୪୬

ଗ୍ଲାଡସନ୍ ଡୁଙ୍ଗ ଡୁଙ୍ଗଙ୍କ ଘଟଣା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ୪୭

ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା ୪୮

୫.ପରାମର୍ଶ ୫୦

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ: ୫୦

ଭାରତୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ (ମାଓବାଦୀ) ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ : ୫୩

ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆୟୋଗଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ: ୫୩

ବିଦେଶୀ ସରକାର ଓ ଅର୍ଥଦାତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ: ୫୪

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର ୫୬

ସାରାଂଶ

ସର୍ବୋପରି ମୁଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ଯେ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଲାଗି ବିରୋଧ କରିବା ଉଚିତ । ସେମାନେ ଦୁଇଟି ବନ୍ଧୁକର ସମାହାରରେ ଆବଦ୍ଧ ଏବଂ ସେମାନେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ଉଚିତ କି ସେମାନେ ଦୁଃଖ ଭୋଗୁଛନ୍ତି ।

– ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ, ଛତିଶଗଡ଼, ୨୦୧୧

କୌଣସି ବିଚାରବନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଛତିଶଗଡର ପରିସ୍ଥିତି ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ । ଆମକୁ ଯାହା ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ଭାବରେ ହତୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି, ତାହା ହେଉଛି ବାରମ୍ବାର ଅତ୍ୟାଚାର ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକମାତ୍ର ପନ୍ଥା ହେଉଛି ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଶାସନ କରିବା ଓ ଏକ ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା । ଯେଉଁଥିରେ କି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ନାଗରିକଙ୍କ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସଂପର୍କରେ ମତପୋଷଣ କଲେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ ଓ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ଚିତ୍ରିତ କରାଯାଏ ।

– ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ନନ୍ଦିନୀ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ୨୦୧୧ ଜୁଲାଇ ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡ଼ପି ଭାରତର ଛତିଶଗଡ ରାଜ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀ ଅଧିକାର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଉଭୟ ମାଓବାଦୀ ଓ ବିଦ୍ରୋହୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ନକ୍ସଲ କିମ୍ବା ନକ୍ସଲାଇଟ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରିଥାନ୍ତି । କୌଣସି ଆଇନଗତ ଆଧାର ବିନା ପୋଲିସ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ କୋଡପିଙ୍କୁ ଏକ ମାସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅବଧି ଅଟକ ରଖିଥିଲା, ମାଡ଼ ମାରିଥିଲା ଓ ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ବାଧ କରିଥିଲା । ମାଓବାଦୀମାନେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ କୋଡପିଙ୍କ ଜେଜେ ବାପାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କ ଗୋଡକୁ ଗୁଳି କରିବା ସହିତ କୋଡପିଙ୍କ ପାରିବାରିକ ଗୃହରେ ଲୁଟ୍‌ପାଟ କରିଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନେ କୋଡପିଙ୍କ ପରିବାରକୁ ପୋଲିସର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗ କରି ଏପରି ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଉଭୟ ମାଓବାଦୀ ଓ ରାଜ୍ୟ ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ ପକ୍ଷରୁ ନିଜ ପ୍ରତି ଗମ୍ଭୀର ବିପଦ ରହିଥିବା ବିଚାର କରି କୋଡପି ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ, ମୋ ରାଜ୍ୟ ଓ ନକ୍ସଲଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ ।

ମାଓବାଦୀ ଉପଦ୍ରବ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅନେକ ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏକାଭଳି । ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକ୍ରମଣ/ବିପଦର ଆଶଙ୍କା କରିଥାନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ଗରିବ ଓ ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିବା ଦାବି କରିବା ସହିତ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଯୋଗାଇବା ଲାଗି ଦାବି କରନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷରେ ସରକାରୀ ସେନା ସେହି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଲାଗି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହାୟତା ଲୋଡ଼ନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ମାଓବାଦୀ ଓ ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀଠାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଗରିବ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ।

ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ମାଓବାଦୀ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ ଭାରତର 'ପ୍ରମୁଖ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସୁରକ୍ଷା ଆହ୍ୱାନ' । ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ମତରେ ୨୦୦୮ ମସିହା ପରଠାରୁ ମାଓବାଦୀ ସଂଘର୍ଷରେ ୩୦୦୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ଅସଂଖ୍ୟ ଗୁରୁତର ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି ଯଥା – ପୋଲିସ, ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ହତ୍ୟା । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଆରୋପିତ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ସ୍ୱ-ଘୋଷିତ ଜନ ଅଦାଲତ କିମ୍ୱା ପ୍ରଜାକୋର୍ଟ ଆଗରେ ରଖନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ କି ମାଓବାଦୀମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆଗରେ ବିଚାର କରନ୍ତି । ଦଣ୍ଡବିଧି ଅତି କଠୋର : ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡି ଅଲଗା କିମ୍ୱା ଗୁଳି କରାଯାଏ । ମାଓବାଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସାଧାରଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରିଥାନ୍ତି । ୨୦୧୨ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ବନ୍ଦୀ ମାଓ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ ମୁକୁଳାଇବା ପ୍ରତି ବଦଳରେ ଦୁଇଜଣ ଇଟାଲୀୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଓ ଜଣେ ବିଧାୟକଙ୍କୁ ପଣବନ୍ଦୀ ରଖିଥିଲେ । ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ମାଓବାଦୀ ମାନେ ଜଣେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ ଦେହରକ୍ଷୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ଅପହରଣ କରି ନେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି ।

ମାଓବାଦୀ ଧମକ ଜବାବରେ ସରକାରଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପଦକ୍ଷେପ ଭୟଙ୍କର ଭାବରେ ମାନବାଧିକାରର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥାଏ । ରାଜ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ସାଧାରଣତଃ ପୋଲିସ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବଳ ମନମୁଖୀ ଭାବେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଗିରଫ, ଅଟକ ଓ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏହି ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଅପ୍ରଭାବିତ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର । ଜଙ୍ଗଲରେ ଲୁଚି କରି ପଇଁତରା ମାରୁଥିବା ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣ କରୁଥିବା ମାଓ କ୍ୟାଡ଼ରକୁ ଠାବ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ ଏହି ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀମାନେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସମର୍ଥକ ଭାବେ ବିବେଚନା କରି ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ପଡିଯାନ୍ତି । ଏହି ନିରୀହ ଜନସାଧାରଣ ସେମାନଙ୍କ ସହଜ ଟାର୍ଗେଟ ବନନ୍ତି । ମାଓ ଆକ୍ରମଣ ପରେ, ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରତିଆକ୍ରମଣ ସ୍ୱରୂପ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ଘର ଜାଳି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଯିଏକି ଏହିଭଳି ଆକ୍ରମଣର ଅନ୍ତ ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିପଦ ରହିଛି । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଏହି କର୍ମୀମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଏମାନେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଲାଗି ଦୁର୍ଗମ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ଫଳରେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ମୁକାବିଲା ହୋଇଥାଏ । ମାଓବାଦୀମାନେ ବାରମ୍ୱାର ସେମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ବୋଲି ଆରୋପ କରନ୍ତି ଏବଂ ସରକାରୀ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ବିପକ୍ଷରେ ଧମକ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପୋଲିସ ଏହି କର୍ମୀମାନେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଭାବେ

କାମ କରୁଥିବା ଦାବି କରିଥାଏ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଏହାକୁ ଖଣ୍ଡନ କରନ୍ତି ସେମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ବୋଲି ଆରୋପ ଲଗାଯାଏ ।

ଏହିଭଳି ଦୋଛକିରେ ପଡ଼ି ଅନେକ ଗଣସମାଜ କର୍ମୀଙ୍କୁ ମନମୁଖୀ ଭାବେ ଗିରଫ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଖରାପ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ଓ ପରେ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରରୋଚନାରେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହତ୍ୟାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଓ ରାଜଦ୍ରୋହ ଆରୋପ ଲଗାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଏହି ମାମଲାଗୁଡିକ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ହୋଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏହି ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡିକୁ ଆଇନଜୀବୀମାନେ ସମର୍ଥନ କରିନଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ଏହି କର୍ମୀମାନେ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଦୀର୍ଘ ଅବଧି ଧରି ଅଟକ ରହିଥାନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପୋଲିସ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ କିମ୍ବା ମାଓ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରି ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପଯଶ ଆଣିବା ଲାଗି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚଳେଇଥାଏ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ୨୦୧୧ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଯେଉଁମାନେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସପକ୍ଷରେ ମତପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ବୋଲି ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ବିବେଚନା ପ୍ରତି କ୍ଷୋଭ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । କେତେକ କର୍ମୀ ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ ଭଳି କିମ୍ବା ମାଓବାଦୀଙ୍କ ନୈତିକ ସମର୍ଥନକାରୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ ପରିସ୍ଥିତି ଜଟିଳ ହେଉଛି । ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ସମର୍ଥନ ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଲୋକମାନେ ଜାଣିଶୁଣି ସୂଚନା କିମ୍ବା ସହାୟତା ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି, ଯାହା ମାଓବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପରାଧକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥାଏ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତିନିୟମ ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ ଓ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଚାର ଚଳାଇବା ଦାୟିତ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ରହିଛି । ତା'ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଧିକାରୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିରୋଧରେ ରହିଛି ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଅପରାଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ିତ ଅଛନ୍ତି ଓ ମାଓବାଦୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଫୌଜଦାରୀ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ଜଣେ କର୍ମୀଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ବା ତାଙ୍କର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ଉପରେ କଳ୍ପନା ପ୍ରକଟ କରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ କର୍ମୀମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣର କିମ୍ବା ଧମକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ବିଷୟ ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ମନଇଚ୍ଛା ଗିରଫ, ହାଜତରେ ଅତ୍ୟାଚାର କିମ୍ବା ସରକାରୀ ସେନା ଦ୍ୱାରା ଭୟଭୀତ ହେବା ଆଦି ଘଟଣା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

****

୨୦୦୮ ଅଗଷ୍ଟ ୧୨ ତାରିଖ ରାତିରେ ପୋଲିସ ମାନବାଧିକାର ଆଇନଜୀବୀ ପ୍ରତିମା ଦାସଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲା ସେତେବେଳେ ସେ ଆମେରିକୀୟ ପରିବେଶବିତ୍ ଡେଭିଡ୍ ପୁଗଙ୍କ ସହ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ପୂର୍ବ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଇ ଫେରୁଥିଲେ । ପୋଲିସ ପୁଗଙ୍କୁ ପଚରା ଉଚୁରା ପରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିବାବେଳେ ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ସନ୍ଦେହରେ ଅଟକ ରଖିଥିଲେ ।

ସେ 'ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ସ ୱାଚ୍'କୁ କହିଲେ – ସେମାନେ ବାସ୍ତବିକ ମୋତେ ଭୟଭୀତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ବହୁ ମାଓ ନେତା ଓ ଅନ୍ୟ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ । ମୁଁ କହିଲି ଯେ, ମୋର କିଛି ଲୁଚାଇବାର ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋର ପରିବାରବର୍ଗ, ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଚାହିଁଲି, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କାହାକୁ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମୋର ଘର ଖୋଜାଖୋଜି କଲେ । ଯଦିଓ ସେମାନେ କିଛି ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେମାନେ ମୋର ଭାଇକୁ ଏକ ଖାଲି କାଗଜରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କଲେ । ପରେ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ, ସେମାନେ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସାରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଜଣେ ବଡ଼ ମାଓନେତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ମୋ ଠାରୁ ମାଓ କାଗଜାତ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିବା କହିସାରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପୋଲିସ ଜାଣିଲା ଯେ, ମୁଁ ନିରୀହ ଥିଲି । ସେମାନେ ଯଦିଓ କହିଲେ "ଆମେ ଜାଣୁ ତୁମେ ମାଓବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଡ଼ିତ ନୁହଁ, କିନ୍ତୁ ତମେ କାହିଁକି ମାଓ ସମସ୍ୟା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛ ।"

ପୋଲିସ ପରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଦାସଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ ଓ ଫୌଜଦାରୀ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିଲା । ସେ ପ୍ରାୟ ଅଢ଼େଇ ବର୍ଷ କାରାଗାରରେ କଟାଇବା ପରେ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ।

ରବିନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମାଝୀ, ମଧୁସୂଦନ ବାଦ୍ରା ଓ କାନ୍ଦେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍ଙ୍କୁ ପୋଲିସ ୨୦୦୮ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଗିରଫ କରିଥିଲା । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହାଜତରେ ପ୍ରବଳ ମାଡ଼ ମରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ମିଛରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଲାଗି ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ପ୍ରଥମେ ମାଝୀକୁ ସେ ଏକ ମାଓବାଦୀ ଆକ୍ରମଣରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବା ସନ୍ଦେହ କରି ଗିରଫ କରିଥିଲା । ପୋଲିସ ତାକୁ ମାଡ଼ ମାରିଲା ଓ ତା'ର ଅନ୍ୟ ସହଯୋଗୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକାରୀକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଇବା ଲାଗି ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କଲା । ହତାଶ ହୋଇ, ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଅଣସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, କେନ୍ଦୁଝର ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ଓ ତାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (କେଆଇଆରଡ଼ିଟିଆଇ) ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ନାମ କହିଦେଲା । ମଧୁସୂଦନ ବାଦ୍ରା ମାଝିଙ୍କ ଜଣେ ସହକର୍ମୀ, କହିଲେ ଯେ ଥାନାରେ ସେ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ମାଝୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ; ରବି ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଅତି ଗୁରୁତର ଭାବରେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହୋଇଥିଲା । ସେମାନେ ତା'ର ଗୋଡ଼କୁ ସିଲିଂରେ ଝୁଲାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ତା'କୁ ଏଭଳି ଶକ୍ତ ଭାବରେ ପିଟିଥିଲେ ଯେ ତା'ର ଜଙ୍ଘ ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ ରବି ଏତେ ଭୟଙ୍କର ଭାବରେ ମାଡ଼ ଖାଇଥିଲା ଯେ, ସେ ଆମମାନଙ୍କର ନାମ କହି ଦେଇଥିଲା । ତା'ପରେ ଆମେ ଗିରଫ ହେଲୁ ।

୨୦୦୮ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ, ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶାନ୍ତିଦୂତ (ରାପୋଟିୟର) ଜେମ୍ସ ଅନୟା ଯିଏକି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଓ ମୌଳିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, ପୋଲିସ "କେଆଇଆରଡ଼ିଟିଆଇ" ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ପଚରା ଉଚରା କରିବା ଲାଗି ଯୋଜନା ଚଳାଇଛି । ଏହି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଜମି ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି ବୈଧ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ଏହା ଜଡିତ ଥାଇପାରେ । ମାଝୀ ହାଜତରେ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ଶାରୀରିକ ଓ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସଂହତି ପ୍ରତି ବିପଦ ଥାଇପାରେ । ଅନୟା ମଧ୍ୟ କେଇଆରଡିଟିଆଇର ଅନ୍ୟ

ସଭ୍ୟମାନେ ଯିଏକି ସେମାନଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନେ ଗିରଫ ହେବା ପରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ହୋଇଥିବା ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଖରାପ ବ୍ୟବହାରକୁ ଭୟକରି ଲୁଚିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସରକାର ଏହି ରାପୋଟିୟରଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ଏ ତିନିହେଁ ସମସ୍ତେ ଅପରାଧ କରିଥିବା ହାଜତରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ପରେ ଏହି ତିନି ଜଣଯାକ ଦୋଷମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅଧିକାଂଶ ଘଟଣାରେ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ବା ମାଓ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ଦୋଷାରୋପ କରାଯାଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ତଳ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ପାଇଁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଥିବା ଯାଏଁ ଓ ତା'ର ଆବେଦନର ରାୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ହାଜତରେ ରହିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ପୋଲିସ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବେ ହତ୍ୟା କିମ୍ବା ରାଜଦ୍ରୋହ ଭଳି ସାଂଘାତିକ ଆରୋପ ଲାଗାଇଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ଜାମିନ ମିଳିବା କାଠିକାର ପାଠ । ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳ (ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟସ୍ ଲ' ନେଟୱାର୍କ, ଯାହାକି ଏହିଭଳି ଅନେକ ମାମଲା ହାତକୁ ନେଇଥାଏ)ର **କଲିନ ଗୋନସାଲଭେସ କହନ୍ତି,** ଯୁଦ୍ଧପ୍ରବଣ ଅଂଚଳରେ, କୌଣସି ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ଅଦାଲତ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଲାଗି ଚାହିଁ ନଥାଏ । କୌଣସି ବିଚାରପତି ତାଙ୍କର କ୍ୟାରିୟର ନଷ୍ଟ ହେବା ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ବହୁତ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିନଥାଏ, ତେଣୁ ଆମକୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ପଡିବ ।

କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ମଧ୍ୟ ଔପନିବେଶିକ-ଯୁଗୀୟ ରାଜଦ୍ରୋହ ଆଇନର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ଦୋଷ ସିଦ୍ଧିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ୧୯୬୨ ବିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଇନ ଅନୁସାରେ ହେବା ସହିତ ରାୟ ହିଂସାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଥିବା ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭରକରେ । ମାଓବାଦୀ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ବନ୍ଦୀ ଥିବା ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲଙ୍କ ବାର୍ତ୍ତାକୁ ପ୍ରଚାର କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ୨୦୦୭ ଜୁଲାଇ ୧୪ ତାରିଖରେ ଡ଼ଃ ବିନାୟକ ସେନ ଗିରଫ ହୋଇଥିଲେ । ଯଦିଓ ଶ୍ରୀ ସେନଙ୍କ ପରିଦର୍ଶନ/ଗସ୍ତଗୁଡ଼ିକ କାରାଗାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଡାକ୍ତରୀ ଓ ଆଇନ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଲାଗି ହେଉଥିଲା, ସେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ରାଜଦ୍ରୋହ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ଓ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ପାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ସେନ୍ ରାୟ ବିରୋଧରେ ଆବେଦନ କଲେ । ୨୦୧୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଶ୍ରୀ ସେନ୍‌ଙ୍କ ନାମରେ କୌଣସି ରାଜଦ୍ରୋହ ଅପରାଧର ପ୍ରମାଣ ନପାଇ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ମଧ୍ୟ ଦୋଷ ସିଦ୍ଧି ହୋଇପାରିନାହିଁ । ସଂପ୍ରତି ଶ୍ରୀ ସେନ୍ ଜାମିନରେ ବାହାରକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଗୁଡିକରେ, କାରାଦଣ୍ଡ ଭୟଭୀତ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଜଣେ କର୍ମୀ କୁହନ୍ତି ଯେ, ପୋଲିସ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଧମକ ଦେଉଥିଲା; ମୋତେ ପୋଲିସ କହୁଥିଲା ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛୁ ତୁମେ ଅଧିକ କଥା କହୁଛ, ହତ୍ୟା ଆରୋପ ଲଗାଇ ଜେଲରେ ଭରି ଦେବୁ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଭୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରୁ ଛତିଶଗଡ଼ର ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ବସ୍ତର ଅଂଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକରୁଥିବା କର୍ମୀ ହିମାଂଶୁ କୁମାରଙ୍କୁ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରର କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ନେଟଓ୍ୱର୍କ ଗଠନ କଲେ ଯାହାକି ସରକାରଙ୍କ ଖାଦ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ବିରୋଧ କରିବା ଲାଗି ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡମ୍ ନିରାପତ୍ତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପରେ ସେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡମ୍ ଆକ୍ରମଣ/ଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଏସବୁକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଘଟଣା ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ହେଲା । ଦୀର୍ଘ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ହିମାଂଶୁଙ୍କ ସଂସ୍ଥାର ଅବସ୍ଥାନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାପରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଅକସ୍ମାତ ତାଙ୍କ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବେଆଇନ ଭାବେ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଥିବା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ୨୦୦୯ ମସିହା ମଇମାସରେ ପୋଲିସ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ସୌଧକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ଅଂଚଳରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ନପାଇ, ଧମକ ଓ ତାଙ୍କର କେତେକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଗିରଫ ହେବା କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଶ୍ରୀ କୁମାର ଦିଲ୍ଲୀ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ସେ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍‌ସ ଓ୍ୱାଚକୁ କହନ୍ତି :-

> ସରକାର ମୋ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହେଉଥିଲେ କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମୋତେ ଭେଟୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର (ସରକାରଙ୍କ) ଅପରାଧ ପୂର୍ବବତ୍ ଗୋପନୀୟ ରହୁନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହା ଥିଲା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ମୋର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟାଭଳି ମିଥ୍ୟା ଆରୋପରେ ଗିରଫ କରାଗଲା । ହିଂସ୍ର ପ୍ରତିପୀଡ଼ିତ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା ।

ମୁଁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି ଯେ, ମୋ ଚାଲଗୁଡିକ ବୁମେରାଂ ହେଲା - ସେମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବା ବଦଳରେ ମୁଁ ଏହି ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଅଧିକ ଦୟନୀୟ କରୁଛି । ଦାନ୍ତେଓ୍ୱାଡ଼ାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରିରଖିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି କେବଳ ଅଧିକ ହଇରାଣ/ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ଆକ୍ରମଣ, ମୁଁ ଯେଉଁ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ସେମାନଙ୍କ ଗିରଫଦାରୀକୁ ଅଧିକନ୍ତୁ ଡାକି ଆଣିବା ପରି ହେବ ।

ବିଗତବର୍ଷମାନଙ୍କରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତର ୯ଟି ରାଜ୍ୟକୁ ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ମାଓବାଦୀମାନେ ଆଂଶିକ ମାତ୍ରାରେ ସମର୍ଥନ ହାସଲରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି, କାରଣ ସରକାର ଦଲାଲି କରି ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଜନା ଚଳାଇଛି । ଲୋକଙ୍କୁ ବାସଚ୍ୟୁତ କରୁଛି, ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର, ଯିଏକି ସେମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବନ ଜୀବିକା ପାଇଁ ଜମି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ପୋଲିସର ନିୟମିତ ବର୍ବରତା, ସରକାର ସେବାରେ ବ୍ୟାପକ ଦୁର୍ନୀତି ଯୋଗୁଁ ସରକାରଙ୍କ ବିକାଶମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରୁନି । ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକର ପହଁଚର ଅଭାବ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଦେବା ଲାଗି ସହାୟ ହେଉଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଲୋକଙ୍କ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଦେବାଲାଗି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ବୈଷମ୍ୟତା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱକୁ ଇନ୍ଧନ ଯୋଗାଉଥିବା ବିଷୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅବଗତ । ୨୦୧୧ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂହ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଏକ କର୍ମଶାଳାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେବା ଅବସରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ପ୍ରବଣ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡିକର

ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ସକାଶେ ସହାୟତା ଦେବା ଲାଗି ଆହ୍ୱାନ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, "ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବେ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଓ ତୃଣମୂଳସ୍ତରରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ କାଗଜ ପତ୍ରରେ ନୁହେଁ ।"
ବିକାଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରି ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ୍ କହିଲେ ଯେ, ବାମପନ୍ଥୀ ବିଛିନ୍ନତାବାଦୀ ହେଉଛି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ଦୃଢ଼ ଆହ୍ୱାନ ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ, ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ସମର୍ଥନ ହ୍ରାସ ପାଇବ । ସେଥି ପାଇଁ ମାଓବାଦୀମାନେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଏଭଳି ପଦକ୍ଷେପକୁ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଏହି ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କର୍ମୀଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ପୋଷ୍ଟର ଓ ପ୍ରଚାରପତ୍ର ମାରି କିମ୍ବା ମୌଖିକଭାବେ ସତର୍କତା ଜାରି କରିଥାନ୍ତି ।

ଭାରତ ଗଣସମାଜ ମାଧମରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଗର୍ବ ନିଏ, ଜାତିସଂଘ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପରିଷଦ ନିକଟରେ ଭାରତ ଏହାର ସାର୍ବଜନୀନ ଅବଧି ସମୀକ୍ଷା (ୟୁନିଭରସାଲ ପିରିଅଡିକ୍ ରିଭ୍ୟୁ) ୨୦୧୨ ମସିହାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଗଣ ସମାଜ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଛି । ଉକ୍ତ ବିଷୟ ଉପରେ (୨୦୧୦) ୟୁପିଆର୍ ସୁପାରିଶ ଜବାବରେ ସରକାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି କି ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଓ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଜାତୀୟ ଗଣସମାଜର ଗଠନ, ପ୍ରୟୋଗ ସଂପୃକ୍ତ ନୀତିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ଯୋଜନା ଓ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡିକ ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ଆମେ ଜାତୀୟ ଗଣସମାଜକୁ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ କରିବା ଜାରି ରଖିବୁ ।

ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଗଣ ସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କି, ନାଗରିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଭାରତ ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ଅନୁସମର୍ଥନ କରିଥିଲା । ଏହା ମଧରେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଲାଗି ମନମୁଖୀ ଗିରଫ, ଅଟକ ଓ ଅନୁଚିତ ବିଚାର, ନିର୍ଯାତନା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖରାପ ବ୍ୟବହାର, ବଳପୂର୍ବକ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଭାବେ ଜୀବନ ବଂଚିବା, ସେମାନେ ମଧ ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଯଥା – ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା, ସଂଘ ଗଠନ କରିବା ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାବେଶ ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବା ।

ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ଘୋଷଣା ୧୯୯୯ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଓ ମୌଳିକ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ, ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଓ ଅନୁଭବ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମୌଳିକ ସ୍ୱାଧୀନତା, ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲଂଘନ ବିରୋଧରେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରେ ଭାଗ ନେବା, କୌଣସି ହିଂସା, ଧମକ, ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ରମଣ, ଚାପ ଓ ଏହି ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନମୁଖୀ କାର୍ଯ୍ୟ ବିରୋଧରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଅଧିକାର ରହିଛି ।

ଯାହାହେଉ ଭାରତ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ କର୍ମୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକଙ୍କୁ ନୀରବ ରଖିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଓ ଭୟ ଦେଖାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଭାରତକୁ ତାଙ୍କର ୨୦୧୧ ଜାନୁଆରୀ ମାସ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିପୋଟିୟର ମାର୍ଗେରେଟ୍ ସେକେଶ୍ୟା କହିଲେ ଯେ, "ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କୁ ଦାଗୀ ଓ କଳଙ୍କିତ କରିବା ଉପରେ ମୁଁ ଗଭୀର ଭାବରେ ଆତଙ୍କିତ ।" ସେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାବି ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀକୁ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ହିଂସାର ତୁରନ୍ତ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତୁ ଓ ଅପରାଧୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମୋକଦ୍ଦମା କରନ୍ତୁ ।

ଗଣସମାଜ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଧମକ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ବିଶେଷତଃ ଦୁର୍ବିସହ/କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ, କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆକସ୍ମିକ କ୍ଷତି ଅପେକ୍ଷା ଏହାର ପ୍ରଭାବ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ । ସେତେବେଳେ ମାନବିକତା ଓ ବିକାଶମୂଳକ ସହାୟତା କମିଯାଏ କିମ୍ବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । କାରଣ ଏଗୁଡିକୁ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପାଦନ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଜନତା ଦୁଃଖ ଭୋଗନ୍ତି । ଏହି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ମାଓବାଦୀମାନେ ଦାବି କରୁଥିବାବେଳେ ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବା କହନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିରକ୍ଷାକାରୀମାନେ ନୀରବି ଯା'ନ୍ତି, ସାଧାରଣ ଜନତା ଓ ପରସ୍ପର ଉପରେ ବିନା ଦଣ୍ଡରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାରେ ମାଓବାଦୀ ଯୋଦ୍ଧା ଓ ସରକାରୀ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବାହିନୀ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ।

ବିଶେଷ ପରାମର୍ଶ

ଭାରତ ସରକାର କରିବା ଉଚିତ:

- ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଆରୋପିତ ଅତ୍ୟାଚାର ତୁରନ୍ତ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ତଦନ୍ତ ଓ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ମାମଲା ରୁଜୁ, ଏହି ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ରୋକିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ବରିଷ୍ଠ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକାର ତଦନ୍ତ, ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ଯଥାର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ବହିଷ୍କାର ଓ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ଭଳି ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ।
- ମନଇଚ୍ଛା ଅଟକ ନୀତିକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଡି.କେ. ବସୁଙ୍କ ଗିରଫ ଓ ଅଟକ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ କଠୋର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।
- ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ରୁଜୁ ପ୍ରଚଳିତ ଧାରା ବନ୍ଦକରିବା ଓ ଆରୋପ/ଅଭିଯୋଗକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ନଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ନାକଚ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।
- ସରକାର ଓ ଗଣ ସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସମାଲୋଚକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ନକରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଅମୂଳକ ସାର୍ବଜନୀନ ଅଭିଯୋଗ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ସଂପୃକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକାର ସଂସ୍ଥା ଓ କର୍ମୀଙ୍କ ଦୁର୍ନାମ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଏହା ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଭୟଙ୍କର ବିପଦରେ ପକାଏ ।
- ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟର ବିରୋଧ କରୁଥିବା ତଥା ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜନୈତିକ ବିସଂଗତିକୁ ଦବାଇବା/ନରମେଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଔପନିବେଶିକ ଯୁଗୀୟ ରାଜଦ୍ରୋହ ଆଇନର ପ୍ରତ୍ୟାହାର । ପଡ଼ି ରହିଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜଦ୍ରୋହ ମାମଲା ବାଦ୍ ଦେବା ।

ସିପିଆଇ (ମାଓବାଦୀ) କରିବା ଉଚିତ :

- ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ମାନ ଯଥା – ସଂଘ (ଗୋଷ୍ଠୀ) ଗଠନ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ଲାଗି ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବା ।
- ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ବନ୍ଦ କରିବା ।
- ସରକାରୀ ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିପୀଡନ ବନ୍ଦ କରିବା ।
- ବିକାଶମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିରୋଧ ବନ୍ଦ କରିବା, କାରଣ ଏହା କେବଳ ଅବହେଳିତ ଓ ନିଷ୍ପେଷିତ ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି ଘଟାଇଥାଏ ।

୨. ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ପଦ୍ଧତି

ଉକ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ରାଞ୍ଚି, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟରେ ୨୦୧୧ ଅପ୍ରେଲ ମାସରେ ହୋଇଥିବା ଏକ କର୍ମଶାଳାର ନିଷ୍କର୍ଷ । ମାନବାଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମାଣଯୋଗ୍ୟ ଦଲିଲ (ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟେସନ୍) ଓ ଘଟଣାର ଉନ୍ମୋଚନ ପାଇଁ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ସ ୱାଚ୍ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ଷମତା ଗଠନ- ଏହି କର୍ମଶାଳାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ପ୍ରାୟ ୭୦ଜଣ କର୍ମୀ ଓ ସାମ୍ବାଦିକ ଯିଏକି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ବା ଅଣସରକାରୀ ସଂଗଠନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଏହି କର୍ମଶାଳାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କେତେକ ଓଡ଼ିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ଦୁର୍ଗମ ଜଙ୍ଗଲ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏହିଭଳି ସମସ୍ୟା ଯଥା - ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା, ଜୀବିକା, ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ଓ ଆଦିବାସୀ ଅଧିକାର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହିହେଲେ ପୂର୍ବରୁ ମାନବାଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଯଥା - ମନଇଚ୍ଛା ଗିରଫ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଅତିରିକ୍ତ ନ୍ୟାୟିକ ହତ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରମାଣଯୋଗ୍ୟ ଦଲିଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

ଏହି କର୍ମଶାଳାରୁ ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟ୍ସ ୱାଚ୍ ଶିକ୍ଷା ପାଇଲା ଯେ, ମାଓବାଦୀ ଓ ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ବଳର ଅତ୍ୟାଚାର କେବଳ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏଥିରେ କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । କର୍ମୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ କାମ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହ ଘନିଷ୍ଠତା କାରଣରୁ ଏହି ଦୁର୍ଗମ ଅଂଚଳରେ ସହଜରେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହେବା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ସାଧାରଣତଃ ଏମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରୁଥିବାବେଳେ ସରକାରୀ ସେନାବାହିନୀ ଏମାନଙ୍କୁ ମାଓ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଏହା ବେଳେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମାରାତ୍ମକଭାବେ ଗତିଶୀଳ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ସ ୱାଚ୍ ଦ୍ୱାରା ଜୁଲାଇ ୨୦୧୧ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଶେଷକରି ଓଡ଼ିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ରେ କରାଯାଇଥିବା ସାକ୍ଷାତକାର ଉପରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଆଧାରିତ । ଆମେ ୬୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, କର୍ମୀ, ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ଆଇନଜୀବୀ ଯିଏକି ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀ ଓ ମାଓବାଦୀ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟାଚାରର ସାକ୍ଷୀ ବା ସହ ସୁପରିଚିତ ।

ସେମାନଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ (ପ୍ରମାଣଯୋଗ୍ୟ) ଦଲିଲ ଘଟଣାଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଲୋଡ଼ି ଆମେ ଛତିଶଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା ଓ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲୁ । ଆମକୁ ଏହାର କୌଣସି ଜବାବ ମିଳିପାରି ନାହିଁ ।

ସାକ୍ଷାତକାରଗୁଡ଼ିକ ଜଣ ଜଣ ଆଧାରରେ ହୋଇଥିଲା ଓ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭବ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କଥୋପକଥନ ଇ-ମେଲ ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ହୋଇଥିଲା । ସେଗୁଡିକ ପ୍ରାଥମିକ ଭାବେ ହିନ୍ଦୀ କିମ୍ବା ଇଂରାଜୀରେ ହୋଇଥିଲା । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାକ୍ଷାତକାର କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଚିହ୍ନଟୀକରଣ ସୂଚନାକୁ ସେମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସ୍ୱାର୍ଥଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉଭୟ ରିପୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟାଂଶ ଓ ପାଦଟୀକା (ଫୁଟ୍ ନୋଟ୍)ରୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଆମେ ତାହା ସହଗାମୀ ତଲବନାମା (ସାଇଟେସନ୍)ରେ ସୂଚିତ କରିଛୁ ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ନିଆଯାଇଛି ସେମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତକାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଏହାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଏହା କେଉଁ ଭଳି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ, ତାହା ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସାକ୍ଷାତକାର ନିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା କି ସେମାନେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାପାଇଁ ମନା କରିପାରିବେ ବା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସାକ୍ଷାତକାର ବନ୍ଦ ରଖିପାରିବେ । ସମସ୍ତେ ସାକ୍ଷାତକାର ଦେବା ଲାଗି ମୌଖିକ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କେହି କ୍ଷତିପୂରଣ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂଶୋଧନ ପରେ ଓରିଶା ସଂପ୍ରତି ଓଡ଼ିଶା ଭାବେ ପରିଚିତ । ଆମେ ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ପୁରୁଣା ନାମକୁ ବ୍ୟବହାର କରିଛୁ, କାରଣ କେତେକ ଘଟଣା ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଥିଲା ।

୩. ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ମତଭେଦ

ଆମ ଦେଶ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ନକ୍ସଲବାଦ ସର୍ବବୃହତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସୁରକ୍ଷା ଆହ୍ୱାନ ରୂପେ ରହିଛି । ଦେଶର ବିକାଶ ପାଇଁ ନକ୍ସଲବାଦକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଜରୁରୀ ।
-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂ, ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୪, ୨୦୧୦ ।

ଏହା ବହୁତ କଠିନ ସମୟ । ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଅଧିକାରକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଲାଗି ଆମେ ଏତେ ବର୍ଷ ଧରି କାମ କଲୁ, କିନ୍ତୁ ସଂପ୍ରତି ହଠାତ୍ ଆମେ ମାଓବାଦୀ ହୋଇଗଲୁ ।
-ଦୁଷ୍କର ବାରିକ, କେନ୍ଦୁଝର ସମନ୍ୱିତ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ତାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (କେଆଇଆର୍‌ଡିଟିଆଇ), ଓଡ଼ିଶା, ଜୁଲାଇ ୩୧, ୨୦୧୧ ।

ବିଗତବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତର ନଅଟି ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ଛତିଶଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ବିହାର ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବାବେଳେ ଆସାମ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଓ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶରେ ଏମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତି ଆଂଶିକ ରହିଛି ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି କି, ସେମାନେ ଅବହେଳିତ ଗରିବ, ଭୂମିହୀନ, ଦଳିତ ଓ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଅଧିକାରକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଛନ୍ତି । ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଆମୂଳ ପୁନର୍ଗଠନ ଦାବି କରି ଆନ୍ଦୋଳନର ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି କି କେବଳ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ହିଂସାତ୍ମକ ଆକ୍ରମଣ କରି ଅବସ୍ଥିତି ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ପରାଭୂତ କରି ଏହି ଅବହେଳିତ ସଂପ୍ରଦାୟଗୁଡିକ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ପାଇଁ ସମ୍ମାନ ପାଇପାରିବେ ।

ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା, ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଓ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ସକାଶେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜର ଜବାବସ୍ୱରୂପ ନିରାପତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏହି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପୋଲିସ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀଠାରୁ ସହାୟତା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି । ବହୁ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡିକରେ ମାଓବାଦୀ ଆଡ୍ଡା ରୋକିବା ପାଇଁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅସଫଳ ଜବାବ କାରଣରୁ ୨୦୦୯ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିରାପତ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସହଯୋଗ କଲେ ।

ମାଓବାଦ

ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ୧୯୬୭ ମସିହାରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ନୀତିଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ଏବଂ ତତ୍‌ପରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସରକାରରୁ ଓହରି ଯାଇଥିଲା । ପାର୍ଟି ସଂସ୍କାରକୁ ସଂସଦୀୟ ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଆପଣାଇ ଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ମାଓ ଦଳଗୁଡିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ନିଜର ହକ୍ ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ଏକ ଅଂଚଳରେ କେତେକ ଚାଷୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ଏହି ଅଂଚଳ ନକ୍ସଲବାଡ଼ି ନାମରେ ପରିଚିତ ଏବଂ ଏହି ମାଓ କ୍ୟାଡ଼ରମାନଙ୍କୁ ନକ୍ସଲ କିମ୍ୱା ନକ୍ସଲବାଦୀ କୁହାଗଲା ।

୧୯୭୦ ମସିହା ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ବଡଆକାର ଧାରଣ କରିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ବି କିଛି ଅଳ୍ପସଂଖ୍ୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଜକୁ ବଂଚାଇ ରଖିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ପିପୁଲ୍ସ ଓ୍ୱାର ଗ୍ରୁପ୍ ଓ ଉତ୍ତର ଭାରତର ଦି ମାଓଇଷ୍ଟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସେଣ୍ଟର୍ (ଏମ୍‌ସିସି) ତିଷ୍ଠି ରହିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଦୁଇଟି ଦଳ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ମିଳିତ ହେଲେ ଏବଂ ଯାହାର ନାମକରଣ ହେଲା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ କିମ୍ୱା ସିପିଆଇ (ମାଓବାଦୀ) ।

ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିବା ନେତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାକୁ ଲୋକଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଅଭିହିତ କଲେ ଏବଂ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟଥିଲା ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ଶୋଷଣ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି ସେଗୁଡିକୁ ବିରୋଧ କରିବା ।

ଅନେକ ସଂଗଠନ ଏକମତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ ଅବହେଳିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ଉକ୍ତ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବାରମ୍ୱାର ସର୍ବଦା ସମାନ ବିକାଶ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଆସୁଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, "ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ସର୍ବଦା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ସମାନ ଭାବେ ପହଁଚିବା ଉଚିତ, ବିଶେଷତଃ ନକ୍ସଲ ପ୍ରଭାବିତ ଅଂଚଳମାନଙ୍କରେ ପହଁଚିପାରିଲେ ଏହା ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିବ ।"

ମାଓବାଦୀ ଦଳଗୁଡିକ ରାଜନୈତିକ ଶାଖା ଓ ସଶସ୍ତ୍ର ଶାଖା, ଏଭଳି ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିଷଦ ରାଜନୈତିକ ଶାଖାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥାଏ । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ ତଳସ୍ତରରୁ, ଏପରିକି ଗ୍ରାମ୍ୟ କମିଟିରୁ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଭା, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ନାଟକ

ପ୍ରଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର କରାଯାଇଥାଏ । ସେହିପରି କୌଣସି ମତବାଦକୁ ଲୋକଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଁଚାଇବା ହେତୁ ଜନସଭା, ଭାଷଣ ଏବଂ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ।

ଦି ପିପୁଲ୍ସ ଲିବରେସନ୍ ଗରିଲା ଆର୍ମି (ପିଏଲ୍‌ଜିଏ) ହେଉଛି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ସଶସ୍ତ୍ର ଶାଖା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗରିଲା ଦଳଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ମିଳିତଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏହି ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀ ଶାଖାଗୁଡ଼ିକରେ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ସାମିଲ ଥାନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି ।

ଏମାନଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପୋଲିସ ଏବଂ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଅପହରଣ ଏବଂ ହତ୍ୟା, ବିସ୍ଫୋରଣ, ସ୍କୁଲ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଆକ୍ରମଣ, ପୋଲିସ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ବା 'କ୍ଲାସ୍ ଏନ୍‌ମି' ସନ୍ଦେହରେ ନିର୍ଯାତନା, ଧମକ ଦେଇ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବେ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ବାସଗୃହ ଆଦି ଯୋଗାଇବା ଦାବି କରିବା ଇତ୍ୟାଦି । ମାଓବାଦୀମାନେ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରିବା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ, ସେମାନେ ବିକାଶ ବନ୍ଦ କରିବା ଲାଗି ଆତଙ୍କବାଦୀ ନୀତି ଆପଣାଉଥିବା ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଜାରି କରିଥିବା ବିବରଣୀରେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଏମାନଙ୍କୁ ଆରେଷ୍ଟ (ପଣବନ୍ଦୀ) କରୁଛୁ କେବଳ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ଜନସାଧାରଣ, ବିଶେଷତଃ ଏହି ଅଂଚଳର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଦୀର୍ଘଦିନର ସମଷ୍ଟିଗତ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ ଲାଗି ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ମତ ରଖିବା ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଧମକ ଦେଇ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ ଓ ବେସରକାରୀ ଟିକସ ସଂଗ୍ରହ କରି ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଲାଗି ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି । **ତେହେଲକା**କୁ ଦେଇଥିବା ଏକ ସାକ୍ଷାତକାରରେ ମାଓନେତା କିଶେନ୍‌ଜୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଧମକ ଦ୍ୱାରା ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବନି । "ଆମ୍ଭେ କେବଳ ଉଦ୍ୟୋଗପତି ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଧରଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କଠାରୁ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ କରୁଛୁ । ଉଦ୍ୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଉଥିବା ଚାନ୍ଦା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ଏହା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ନିଜର ଦୁଇ ଦିନର ରୋଜଗାରକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଦଳ ପାଇଁ ଦାନ କରିଥାନ୍ତି ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ୍ (ଅନ୍-ଲ ଫୁଲ୍ ଆକ୍ଟିଭିଟିଜ୍ ପ୍ରିଭେନ୍‌ସନ୍ ଆକ୍ଟିଭିଟିଜ୍) ବଳରେ ୨୦୦୯ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ, ସିପିଆଇ(ମାଓବାଦୀ)କୁ ନିଷିଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଳଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟମାନେ ଯେଉଁମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ଯେପରିକି କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ କିଶନ କମିଟି, ଦି ମହିଳା ମୁକ୍ତି ମୋର୍ଚ୍ଚା, ଦି ଚେତନା ନାଟ୍ୟ ମଞ୍ଚ, ଚାଷୀ ମୂଲିଆ ଆଦିବାସୀ ସଂଘ ଏବଂ ଦି ରିଭୋଲ୍ୟୁସ୍‌ନାରୀ ପିପୁଲ୍ସ କମିଟି ଆଦି ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ସନ୍ଦେହ ଘେରରେ ରହିଥାନ୍ତି ।

ନିକଟରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ନିଜର ଦାବି ପୂରଣ ହେତୁ ଦୁଇ ଇଟାଲୀୟ ନାଗରିକ ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ବିଧାୟକ ଝିନ ହିକ୍କାଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ପ୍ରତିବଦଳରେ ଚାଷୀମୂଲିଆ ସଂଘର ୧୫ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କ୍ୟାଡରର ୧୨ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମୁକ୍ତି ଦାବି କରିଥିଲେ ।

ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

୨୦୦୬ ମସିହାରେ, କଂଗ୍ରେସ ପରିଚାଳିତ ସରକାର ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ଲାଗି ଦୁଇଟି ଉପାୟ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ପ୍ରଥମତଃ – ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ଆସ୍ଥା ବିଶ୍ୱାସ ଜିତିବାକୁ ହେଲେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଆଗେଇ ନେବା ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ନିପାତ କରିବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀକୁ ମୁତୟନ କରିବା ।

ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସବାହିନୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟକ ସଂଘୀୟ ପାରାମିଲିଟାରୀ ପୋଲିସ ଯେପରିକି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂରକ୍ଷିତ ପୋଲିସ ବାହିନୀ (ସିଆରପିଏଫ୍) ଏବଂ ସୀମା ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ (ବିଏସ୍ଏଫ୍) କୁ ମୁତୟନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀର ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ଗରିଲା ଯୁଦ୍ଧପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀକୁ ମୁତୟନ କରିବା ସହ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥାଏ । ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ସରକାର ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ନିମନ୍ତେ "ଦି କମାଣ୍ଡୋ ବାଟାଲିୟନ ଫର ରିଜେଲ୍ୟୁଟ ଆକ୍ସନ (କୋବ୍ରା) ବାହିନୀ ଗଠନ କଲେ । କୋବ୍ରା ୧୦ଟି ବାଟାଲିୟନକୁ ନେଇ ଗଠିତ (ଏହି ବାହିନୀରେ ମୋଟାମୋଟି ୧୦,୦୦୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୈନ୍ୟ ରହିଥାନ୍ତି) । ଏହି ବାଟାଲିୟନକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସହିତ ଗରିଲା ଆକ୍ରମଣ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହା ସିଆର୍‌ପିଏଫର ଏକ ଅଙ୍ଗ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଛତିଶଗଡ଼ରେ, ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ ପାଇଁ ସରକାର ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କୁ ସଂପୃକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କଲେ, ଯେଉଁମାନେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମର ଏକ ବୃହତ ସପକ୍ଷବାଦୀ ଥିଲେ । ପୋଲିସ ଆକ୍ଟ ୧୮୬୧ରେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ (ଏସ୍‌ପିଓ)ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି କରିବାର ନିୟମ ରହିଛି । ଏଥିରେ ଏସ୍‌ପିଓମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ପରି ସମାନ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ନେଇନାହାଁନ୍ତି । ଛତିଶଗଡ ସରକାର ବହୁ ପରିମାଣରେ ଏସ୍‌ପିଓ ମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମର ସମର୍ଥକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରାକୃତିକ ଭୂଭାଗ ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ମିଳିତ ଅପରେସନକୁ ସଫଳ କରିବା ଲାଗି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଅତ୍ୟଧିକ ନାଗରିକ ଅଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ପାଇଁ ଏହି ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ଏବଂ ଏସ୍‌ପିଓମାନେ ଦାୟୀ ରହିଥାନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ଗ୍ରାମାଚଂଳରେ ହଠାତ୍ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଏହି ସଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ସଦସ୍ୟ ସହ ହାତ ମିଳାଇଥାନ୍ତି । ଯେଉଁ ମାନେ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଘରେ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଥାନ୍ତି, ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ଏବଂ

ଏସ୍‌ପିଓର ସଦସ୍ୟମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରାଇବା, ମାରପିଟ୍, ହତ୍ୟା, ପୋଡାଜଳା ଏବଂ ସରକାରୀକଳଗୁଡିକ ନଷ୍ଟ କରିବା ତଥା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତ ସମର୍ଥନ ହାସଲ କରିବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ରହିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ମଧ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହେବାକୁ ବାଧ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରିକି ଯେଉଁମାନେ ଏହାର ବିରୋଧ କରିଥାନ୍ତି , ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜୋରିମାନା ଆଦି କରିଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ହେବା ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରାୟ ୧୦ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗ୍ରାମବାସୀ ବାସଚ୍ୟୁତ ହେବା ସହ ସରକାରୀ ଜମି ବାସଗୃହରେ ଆଦିରେ ରହିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନେ ନିଜ ଭିଟାମାଟି ଛାଡ଼ି ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାୟନ କରିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଜୁଲାଇ ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ସାଲୱା ଜୁଡୁମକୁ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ ବିବେଚନା କରିବା ସହ ଏହା ଉପରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଜାରି କରିଛନ୍ତି । କୋର୍ଟ ମଧ ପରୋକ୍ଷ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଲିପ୍ତଥିବା ଜନସାଧାରଣ, ନକ୍ସଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ତୁରନ୍ତ ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ସରକାର ମଧ ହୃଦ୍‌ବୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ନକ୍ସଲ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଅନଗ୍ରସର ଅଞ୍ଚଳର ମନ୍ଥର ଅଗ୍ରଗତି ଯୋଗୁଁ ମାଓ ପ୍ରଭାବ ଅତି ବେଶୀମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ଅଗ୍ରଗତି ଉପରେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସିଂ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଏକ କର୍ମଶାଳାକୁ ୨୦୧୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ମାଓବାଦୀ ପ୍ରବଣ ଜିଲ୍ଲା ଗୁଡିକର ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡିକ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଂଚଳ ଗୁଡିକରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅବହେଳା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ମାଓବାଦୀ ସଂଘର୍ଷକୁ ତୀବ୍ରତର କରୁଥିବା ସେ କହିଥିଲେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ହେବ ଆବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ କେବଳ କାଗଜପତ୍ରରେ ନୁହେଁ । ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଆମେ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ହେବାକୁ ପଡିବ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟୟଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତ୍ୟୟଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡିବ, ଆମେ ସତ୍ୟବାଦୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨୦୧୧ ମସିହାରେ ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏକାଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା :

> ସରକାରୀ ସଂଗଠନର ତଳସ୍ତରରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟୋତ୍ସବ ଅସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ । ସ୍ଥାନୀୟ ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଓ ଜାରି ରହିଥିବା ଅସନ୍ତୋଷର ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ଓ ବିଶେଷ ଅଧିକାରରୁ ବଂଚିତ ଓ ସୁଦୂର ଖଣ୍ଡର ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧରେ ଅବହେଳା ଓ ଅନ୍ୟାୟ ଭାବନାର ଉପଲବ୍ଧ କରି ବାମ ଶାଖାର ଚରମପନ୍ଥୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଚରମପନ୍ଥୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଓ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଓ ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମସ୍ତ ସାଜ

ସରଞ୍ଜାମ ସଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ରଖନ୍ତୁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ, ସମାନଭାବରେ ଏକକାଳୀନ ଭାବରେ ବିକାଶମୂଳକ ଓ ଶାସନ ସମସ୍ୟା ବିଶେଷକରି କଟିଙ୍ଗ ଏଜ୍ ସ୍ତର ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରନ୍ତୁ ।

୩୫ଟି ସର୍ବାଧିକ ଅବହେଳିତ ଜିଲ୍ଲା ଯେଉଁଠାରେ କି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥିତି ରହିଛି । ସେଠାରେ ସରକାର ବିକାଶମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦିଭିତ୍ତିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି କି ଶିକ୍ଷା ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଏବଂ ହିଂସା ଭୟରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ବହୁ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପୁନଃ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର ଆୟୋଜନ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର, ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯଥା ରାସ୍ତା ଓ ପୋଲ ଆଦି ନିର୍ମାଣ ଓ ମରାମତି, ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଲାଗି ସାର୍ବଜନୀନ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ସ୍ୱଳ୍ପମିଆଦୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଦୀର୍ଘମିଆଦି ଯୋଜନାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାଗୁଡିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟଗୁଡିକୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଉଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହାକି ପଛୁଆ ଅଂଚଳରେ ଗ୍ରାମୀଣ ନିୟୋଜନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗର ସମାଧାନ ଓ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିର୍ମାଣ କରିଥାଏ ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି କି ଅସମାନତା ଓ ବିକାଶର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନର ଉତ୍‌ଥାନ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । ଚଳିତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାଗୁଡିକ କେବଳ 'ସେମାନଙ୍କ ଫାସୀବାଦ ଦମନମୂଳକ ନୀତିର ବିକଶିତ ମୁଖା' ବୋଲି ମାଓବାଦୀମାନେ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି । ଖଣି (ମାଇନିଂ) କଂପାନୀଗୁଡିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ବଳପୂର୍ବକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ/ବିସ୍ଥାପିତ କରୁଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ଏହା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତି ଧମକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ଯାହାକି ସ୍ଥାନୀୟ ଅସନ୍ତୋଷକୁ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରୁଛି । ମାଓବାଦୀଙ୍କ ରଣନୀତି ହେଉଛି ରାଜ୍ୟର ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା । ମାଓବାଦୀମାନେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯଥା ଟେଲି ଯୋଗାଯୋଗ ଟାୱାର ଓ ରାସ୍ତା ଆଦିକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ ଫାଣ୍ଡି, ରାଜ୍ୟର ଭିତ୍ତିଭୂମି, ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଯାହାଙ୍କୁ କି ସେମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ଦାବି କରନ୍ତି ।

ଅନେକ ଏକମତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ, ମାଓ ବିଦ୍ରୋହ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଏହା ସରକାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଚଳଣି ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ବିକାଶ ଆଣିବା ଲାଗି ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଥିଲେ, ଅତ୍ୟାଚାର ସହୁଥିଲେ ବା ମହାଜନ, ଠିକାଦାର ଓ କେତେକ ତଳିଆ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଯିଏକି ଦୁଃସାହସିକ ଭାବେ ଜଙ୍ଗଲିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଚାନ୍ଦା ଦେଉଥିଲେ ।

ମତଭେଦରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ

ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମାଓବାଦୀ ଓ ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ ମଝିରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ଉଭୟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁରକ୍ତି ଓ ସୂଚନା ଦାବି କରନ୍ତି । ଉଭୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣ ସୁରକ୍ଷା କରୁଥିବା ଦାବି କରନ୍ତି । ଏମାନେ ସମୟ ସମୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ପରାୟଣ ହୋଇ କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତି । କାରଣ ଏମାନେ ଭାବନ୍ତି ଯେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି ବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ କମ୍ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି ।

ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପରିଷଦରେ ୟୁନିଭର୍ସାଲ ପିରିଅଡ଼ିକ୍ ରିଭ୍ୟୁ (ୟୁପିଆର୍) ଉପସ୍ଥାପନ କରି ସରକାର କହିଲେ ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ମାଓବାଦୀ ୪୬୪ ଜଣ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ଓ ୧୪୨ ଜଣ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଏହି ହତ୍ୟାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତି ଗରିବ ଓ ଅବହେଳିତ ଶ୍ରେଣୀର ବୋଲି ସରକାର କହିଛନ୍ତି । ତଥ୍ୟ ସଂକଳନ କରିଥିବା ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଫର୍ କନ୍‌ଫ୍ଲିକ୍ଟ ମ୍ୟାନେଜ୍‌ମେଣ୍ଟ ମତରେ ପ୍ରାୟ ୧୨୦୦ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ମାନେ ୨୦୧୦ରେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଥିଲେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୩୯୧ଜଣ ଥିଲେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ । ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟଙ୍କ ମତରେ ୨୦୦୮ ମସିହା ପରଠାରୁ ମାଓବାଦୀ ସଂଘର୍ଷରେ ୩ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ମାଓବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସରକାରଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଜବାବ ଫଳରେ ଗୁରୁତର ଭାବରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେଉଛି । ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ମନଇଚ୍ଛା ଗିରଫ ଓ ଅଟକ, ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ନ୍ୟାୟିକ ପଦକ୍ଷେପରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ । ଛତିଶଗଡ଼ର ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଯଥା – ହତ୍ୟା, ଧର୍ଷଣ, ମାଡ଼ ମାରିବା ଓ ଗୃହ ଦାହ ଆଦି ଅଭିଯୋଗ କରି ୫୨୨ଗୋଟି ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ଥାନୀୟ କାରାଗାରରେ କ୍ଷମତାଠାରୁ ବହୁ ଅଧିକ ବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ରଖାଯାଇଛି । କାରଣ ମନଇଚ୍ଛା ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶା କାରାଗାରରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ମାଓବାଦୀଭାବେ ଅନ୍ୟୂନ ୬୦୦ଲୋକ କାଳ କାଟୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମବାସୀ । ଗାଙ୍ଗୁଲା ତାଡିଙ୍ଗି ଓ ରାତୁନୁ ସିରିକାଙ୍କ ହାଜତ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣାରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ଲଗି ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମେ ମାସ ୨୦୧୧ରେ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ହାଇକୋର୍ଟ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିଲା ଯେ ଏହି ବନ୍ଦୀମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇନଥିଲେ ।

ନକ୍ସଲମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ଲୁଚିଛପି ପଇଁତରା ମାରୁଥିବା ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଠାବ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇ ସେନାବାହିନୀ ସାଧାରଣ ନାଗରିଙ୍କ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସମର୍ଥନକାରୀ ଭାବେ ବିଚାର କରି ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି । କେତେକକ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଗରିଲା ଆକ୍ରମଣରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ସେନାବାହିନୀ ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ରମଣ ସ୍ୱରୂପ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ କୁଡିଆ ଜାଳିଦେବା ସହ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଡ଼ ମାରନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୬ରେ ସେନାବାହିନୀ ଛତିଶଗଡ଼ର ତାଡ଼ ମେଟଲା, ମୋରାପାଲି ଓ ତିମାପୁରମ ଗ୍ରାମରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା, ଧର୍ଷଣ ଓ ସେମାନଙ୍କ କୁଡ଼ିଆ ପୋଡିଦେବା ଅଭିଯୋଗ ହେବା ପରେ ଛତିଶଗଡ ସରକାର ତଦନ୍ତ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମାନବାଧିକାର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ୨୦୧୨ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ୨୦ଜଣ ଲୋକଙ୍କ ହତ୍ୟାର ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ । ସେନାବାହିନୀ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ପୂର୍ବରୁ ଦାବି କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ପରେ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା କି ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ନିରୀହ ଗ୍ରାମବାସୀ ଥିଲେ । ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ୍ କହିଲେ, “ଯଦି କେହି ନିରୀହ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ଗଭୀର ଭାବେ ଦୁଃଖିତ,” । ଏଥିପାଇଁ ତଦନ୍ତ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆୟୋଗଙ୍କୁ ସବିଶେଷ ରିପୋର୍ଟ ଦେବା ଲାଗି କୁହାଯାଇଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତର ସୁଦୂର ଜଙ୍ଗଲିଆ ଅଂଚଳରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଗୁରୁତର ଭାବରେ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ପୋଲିସ, ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି, ଜମିଦାର ଟାର୍ଗେଟ ଯିଏକି ସେମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯେ ଏମାନେ ଦଣ୍ଡ ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର । ଏମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରି ମାଓବାଦୀମାନେ ଏଭଳି କାଣ୍ଡ ଭିଆଇଛନ୍ତି । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଜନ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଲୋକଙ୍କ ଅଦାଲତ ଆଗରେ ପେଶ୍ କରାଯାଏ । ଏଠାରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଶତ୍ରୁ ବା ଦୋଷାବହକାରୀଙ୍କ ଜନଶୁଣାଣି କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର କିଛି ଅଂଶ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଯେଉଁମାନେ ମନା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଜନଅଦାଲତର ସଂଯୋଜକମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଡ଼ ମାରିବା ପାଇଁ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରିବା ପରେ ସମ୍ମତି ମିଳିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଡ଼ ମରାଯାଏ ।

ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜନ ଅଦାଲଦରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା ପରେ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ କାଟ କରାଯାଏ ବା ତାଙ୍କୁ ଗୁଳି କରି ଦିଆଯାଏ । ସ୍ୱଦେଶୀ ଆଇନ, ସମସ୍ତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ମାନ, ନିଷ୍ପକ୍ଷତା, ବିଚାରପତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା, ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ଉପରେ ପ୍ରାକ୍‌ଧାରଣା ଓ ସୁରକ୍ଷା ସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ଅଦାଲତଗୁଡିକ ବେଆଇନ ଅଟେ ।

ମାଓବାଦୀ ଭୟଙ୍କରଭାବେ କ୍ରୁରତାର ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ୨୦୦୯ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍ ଇନ୍ଦଓ୍ୱାରଙ୍କୁ ଅପହରଣ ଓ ପରେ ହତ୍ୟା କରିବା ପରେ ତାଙ୍କର ଗଳିତ ମୃତଦେହକୁ ଜାତୀୟ ରାଜପଥରେ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟର ଗଡ ଚିରୋଲିରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣରେ ୧୮ଜଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନେ ପୋଲିସ ଇନଫର୍ମର ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ସୁରେଶ ଆଲାମଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଗଣ୍ଡି ଅଲଗା କରି ଦେଇଥିଲେ । ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଗିରିଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଭାବେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବାପରେ ଏକ ସତର୍କତା ବାର୍ତ୍ତାଥିବା ପୋଷ୍ଟର ସହିତ ତାଙ୍କ ହାତ ଗୋଡ଼କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ୨୦୧୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ କାଟି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସମର୍ଥକଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦାବିକରି ମାଓବାଦୀମାନେ ୨୦୧୨ ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ଦୁଇ ଇଟାଲୀୟ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଓ ଜଣେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାୟକଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ନେଇଥିଲେ ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ୨୦୧୨ ଅପ୍ରେଲ ମାସରେ ଛତିଶଗଡ଼ର ସୁକୁମା ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆଲେକ୍ସ ପଲ ମେନନ୍‌ଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବନ୍ଦରଖିବା ଲାଗି ଦାବି କରିଥିଲେ ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ସରକାରୀ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବାରମ୍ବାର ବିରୋଧ କରୁଥିବା ସରକାରୀ ଏଜେଣ୍ଟମାନେ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଟାର୍ଗେଟର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ ମତରେ, ମାଓବାଦୀମାନେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟୂନ ଛଅଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ୨୦୧୦ରେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଠାରୁ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ, ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ପାଇଁ ଦାବି କରିବା ଓ ଗୁପ୍ତ ସୁଚନା ଦେବା ପାଇଁ ଧମକ ଦେବା ଓ ନାଗରିକଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକେଇବା ପାଇଁ ମାଓବାଦୀ ମାନେ ଦାୟୀ । ସେମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥକେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସରକାରୀ ଭବନକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରି ଉଡ଼ାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ଦାବି କରିଥାନ୍ତି କି ସେମାନେ ସରକାରୀ ସେନା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ସୌଧଉପରେ କେବଳ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହ୍ୟୁମାନ ରାଇଟ୍‌ସ ଓ୍ୱାଚ୍ ଗବେଷଣାରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ମାଓବାଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସେନାବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ବା ଦଖଲରେ ନଥିବା ସୌଧଗୁଡିକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରିଥାନ୍ତି ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ୬-୧୨ବର୍ଷ ବୟସର ପିଲାଙ୍କୁ ବାଳସଂଗ୍ରାମ କୁହାଯାଉଥିବା ଶିଶୁ ସଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିୟୋଜିତ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ସଂଗଠନ ମାଧମରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମାଓ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରାଯାଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନକାରୀ ରୁପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଘାତକ ହୋଇନଥିବା(ଠେଙ୍ଗା ଭଳି)ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ତାଲିମ୍ ଦିଆଯାଏ । ଏହି ପିଲାମାନେ ଗୋଟେ ଥର ମାଓ ସଶସ୍ତ୍ରଦଳରେ ଯୋଗ ଦେବାପରେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଛଡ଼ାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବାଧ ହେଲେ କଠୋର ପ୍ରତିପୀଡ଼ନ ଭୋଗନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଟାର୍ଗେଟ କରାଯାଏ ।

ମାଓବାଦୀମାନେ ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ର, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଓ ଗୋଳାବାରୁଦ ପୋଲିସ ଅସ୍ତ୍ରାଗାରରୁ ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ବେଆଇନ୍ ବଜାରରୁ କିଣି ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ଫୋରକ ଉପକରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

୪. ନିର୍ଯାତିତ ସମାଜସେବୀ

ସରକାରୀ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀ ଓ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଭିତରେ ଜାରି ରହିଛି ସଶସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରାମ । ତେବେ ଉଭୟପକ୍ଷର ଆଭିମୁଖ୍ୟ/ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ରହିଛି କିଛି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମାଲୋଚନା କରୁଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ସମାଜସେବୀମାନଙ୍କର ସମାଲୋଚନାକୁ ସେମାନେ ବରଦାସ୍ତ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଉଭୟପକ୍ଷର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମାଜ ପାଇଁ , କାର୍ଯ୍ୟରତ କର୍ମୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଭୟର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

ସକ୍ରିୟ ସମାଜସେବୀମାନଙ୍କୁ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସୂଚାରୁରୂପେ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା, ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼େ । ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ତାହା ସହିତ ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା ସବୁର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏସବୁ ଭିତରେ ସମାଜସେବୀମାନେ ଉଭୟପକ୍ଷର ସନ୍ଦେହର ଶିକାର ହୋଇଥାନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଇନ୍‌ଫରମର ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରୁଥିବା ବେଳେ, ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଇନ୍‌ଫରମର ବୋଲି ସରକାରୀ ନିରାପତ୍ତା ରକ୍ଷୀଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ଘେରକୁ ଆସିଥାନ୍ତି ।[୫୮] ଆଦିବାସୀ ଉନ୍ନୟନ ଲାଗି କାମ କରୁଥିବା ବାରଣାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ (ଭି.ସି.ଏ)ର ଜଣେ ସକ୍ରିୟକର୍ମୀ ହିମାଂଶୁ କୁମାର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା କହନ୍ତି–(୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଦେଇଥିବା ସାକ୍ଷାତକାର ଅନୁଯାୟୀ)–

> ନକ୍ସଲମାନେ ଆମକୁ ସବୁବେଳେ ସନ୍ଦେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖନ୍ତି । କେତେବେଳେ ବି ସେମାନେ ଆମକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ମନ ସେମାନେ ଆମକୁ ଅଟକାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ସାଧାରଣ ଲୋକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆମେ କାମ କରୁଛୁ, ସେମାନେ ଆମକୁ ପୁରାପୁରି ଭାବେ ସହଯୋଗ କରନ୍ତି ଏବଂ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ଭି.ସି.ଏ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଯୋଡ଼ି ହେଇ ରହିଛି ବୋଲି ନକ୍ସଲମାନେ ଆରୋପ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ–"ଭି.ସି.ଏ ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ହିଁ ରୂପରେଖ ଦିଏ । ସେଥିପାଇଁ ଭି.ସି.ଏ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରିବା ଆମେ ଚାହୁଁନା ।" ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀ ନେତାମାନେ ଭି.ସି.ଏକୁ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି । ସେମାନେ କହନ୍ତି ଭି.ସି.ଏ ଆମ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାମକରୁଛି, ତେଣୁ ତାର ଉନ୍ନୟନ କାମକୁ ବନ୍ଦ କରାନଯାଉ । ଆମ ସଂସ୍ଥା ଭି.ସି.ଏର କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନଥିବା କଥାକୁ ନକ୍ସଲମାନେ ମଧ୍ୟ ମାନି ନେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସରକାର ଭି.ସି.ଏକୁ ନକ୍ସଲ ସପକ୍ଷବାଦୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରନ୍ତି । ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଆମେ ସବୁବେଳେ ବିରୋଧ କରୁ । ଏମିତିକି ଏଠି ନକ୍ସଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଆରମ୍ଭର ଅନେକ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ସ୍କୁଲ ନଥିଲା କି ଶିକ୍ଷାର କୌଣସି ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । ସରକାର ଆମ ଉପରେ ସବୁବେଳେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ 'ନକ୍ସଲ' ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାୟ

ସାଧାରଣତଃ ମାଓବାଦୀମାନେ ମାନବାଧିକାର ସମର୍ଥକଙ୍କର ସିଧାସଳଖ ଭାବେ କ୍ଷତି କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଭୟର ବାତାବରଣ ଭିତରେ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ନିଷ୍ଠୁର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ଅନେକ ସମୟରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼େ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ଇନଫର୍ମର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନିଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠୁର ଆଚରଣ କରନ୍ତି । ଆଉ ଏହି କଥାର ଲମ୍ବା ଇତିହାସ ସମାଜସେବୀମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରି ରଖିଥାଏ ।

ସମାଲୋଚନାକୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ସହଜଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ସମାଜସେବୀମାନେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା, ଅର୍ଥ ଆଦାୟ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି;

> ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଧମକର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ମତରେ – "ମାଓବାଦୀମାନେ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଇନଫର୍ମର ଭାବି ହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ନିକଟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଭଲ କାମକରୁଥିବା ଜଣେ କର୍ମୀଙ୍କୁ ସେମାନେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ଏବଂ କହିଥିଲେ ତାକୁ ଆମେ ଏଥିପାଇଁ ମାରିଲୁ ଯେ ତା' ପାଖରେ ଗୋଟେ ମୋବାଇଲ ଫୋନ ଥିଲା । ଆଉ ମୋବାଇଲ ଫୋନ୍ ଥିବା ଲୋକ ପୋଲିସ ଇନଫର୍ମର । ଏମିତି ତ ଆଜିକାଲି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ମୋବାଇଲ ଫୋନ୍ ଅଛି, ତା'ହେଲେ କ'ଣ ସେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରିଦେବେ ?

ମାଓବାଦୀମାନେ ସମାଜସେବୀ/କର୍ମୀମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ନଜର ରଖିଥାନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ପଚରାଉଚୁରା କରନ୍ତି ଏବଂ ଧମକାନ୍ତି ବୋଲି ଅନେକ ସମାଜକର୍ମୀ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି । ଏମିତି କି ବେଳେବେଳେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ଆଦେଶ ମାନିବାକୁ କର୍ମୀମାନେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

> ସେହି ଭଳି ଜଣେ ସମାଜସେବୀ 'ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ ଓ୍ୱାଚ୍'କୁ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ - ଆମେ ଗୋଟେ ଗରିବ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁ । ଏଠି ଲୋକମାନେ ବହୁତ ହଇରାଣ ହୁଅନ୍ତି । ମୁଁ ଜାଣିଛି ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ରହିଛି । ତଥାପି ବି ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ମୋ କାମ କରୁଥିଲି ଏବଂ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ଏଡ଼ାଇ ଚଲୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ମୋତେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଅଟକେଇଲେ ଏବଂ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଏବଂ ସହଜ ଭାବରେ କଥାଭାଷା ହେଲେ । ସେମାନେ ମୋ କାମ ଏବଂ ମୋ ପରିବାର ଏବଂ ମୁଁ କେଉଁଠି ରହୁଛି ସେ ବିଷୟରେ ମୋତେ କହିଲେ । ପୋଲିସର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କଥା ହେଲେ । ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ମାଓବାଦୀମାନେ ମୋ ଉପରେ ନଜର ରଖିଛନ୍ତି । ଏବଂ ଏ ଘଟଣା ମୋ ପାଇଁ ଏକ ପରୋକ୍ଷ ଚେତାବନୀ ଥିଲା ।

ମାଓବାଦୀଜନିତ ଭୟର ବାତାବରଣ ଏତେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଯେ ଅନେକ ସମୟରେ ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ବି ଡରୁଛନ୍ତି । ଛତିଶଗଡ଼ର ଜଣେ ଆଦିବାସୀ କର୍ମୀ କହନ୍ତି- ମାଓବାଦୀମାନେ ଆମର ଆଦିବାସୀ ସମସ୍ୟା ସବୁକୁ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ତଥାପି ବି ଆମେ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ସବୁବେଳେ ସମର୍ଥନ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନେ ଆମଲାଗି ମୁଣ୍ଡବିନ୍ଧାର କାରଣ ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବିନା କାରଣରେ ମନଇଚ୍ଛା ଆମ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କାଣ୍ଡ କାରଖାନା ଲାଗି ଆମ ଗାଁରେ ପୋଲିସ ପଶିଲାଣି । ପୋଲିସ ଆସିଲାବେଳେ ନକ୍ସଲ ମାନେ ତ ଗାଁରେ ରହୁନାହାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବଦଳରେ ପୋଲିସ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ହଇରାଣ ହରକତ କରୁଛି ।

> ସତକଥା କହିବାକୁ ଗଲେ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ମାତ୍ରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଲାଗି ପୋଲିସ ବି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ତୀବ୍ର କରୁଛି । ସାଧାରଣ ଲୋକ ଏବଂ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ବି ପୋଲିସ ସନ୍ଦେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଛି । ସେହିପରି ଜଣେ କର୍ମୀ କହନ୍ତି- "ସରକାରୀ ଯୋଜନା ସବୁ କେବଳ କାଗଜପତ୍ରରେ ଚାଲିଛି । ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନେକ ଲୋକ କାମ ଧନ୍ଦା ନପାଇ ବଂଚିବାର ରାହା ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଉଛନ୍ତି । ଏବେ ଆମ ଅଂଚଳରେ ଗୋଟିଏ ପଟେ ପୋଲିସ୍, ଅନ୍ୟ ପଟରେ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ । ଯେତେବେଳେ ଗାଁ ଲୋକେ କାମ ଧନ୍ଦା ପାଇଁ ବାହାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ନକ୍ସଲମାନେ କୁହନ୍ତି ଯେ ତୁମେ ସବୁ ପୋଲିସ ଇନଫରମର୍ । ଏଣେ ପୋଲିସ କୁହନ୍ତି ତୁମେମାନେ ସବୁ ନକ୍ସଲ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇଁ ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲ ।"

ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଲାଗି ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଆଦି ଲାଗି ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାମ କରୁଥିବା ଅନେକ ସମାଜସେବୀ/କର୍ମୀମାନଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ନିଆଯାଇଥିଲା । ଓଡିଶାରେ କାମ କରୁଥିବା ସେହିଭଳି ଜଣେ କର୍ମୀ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ୱାଚ୍‌କୁ କହିଛନ୍ତି "ଏନ୍.ଆର.ଇ.ଜି.ଏ(ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା)ପାଇଁ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମୀମାନେ ସବୁବେଳେ ବିପଦରେ ପଡୁଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଟେ ଅସାଧୁ କନ୍‌ଟ୍ରାକ୍ଟର ଅନ୍ୟ ପଟେ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କର ଉତ୍ପୀଡନ । ଏପରି କି କିଛି ଅସାଧୁ କନ୍‌ଟ୍ରାକ୍ଟର ଅର୍ଥବଳରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ସମର୍ଥନ ପାଉଛନ୍ତି । ଆମେ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ନେଇ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସେମାନେ ଭଲଆଖିରେ ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମ ପାଖରେ କିଛି ଚାରା ନାହିଁ କେତେବେଳେ ପୋଲିସର ସୁରକ୍ଷା ଦରକାର ପଡୁଛି ତ କେତେବେଳେ ନକ୍ସଲଙ୍କର ସହଯୋଗ ଦରକାର ପଡୁଛି ।"

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଲାଗି କାମ କରୁଥିବା ଝାଡଖଣ୍ଡର ଜଣେ କର୍ମୀଙ୍କ ମତରେ- ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ଲାଗି କାମ କରୁଥିବା କଥା ଉଭୟ ସରକାର ଏବଂ ମାଓବାଦୀ ଦାବି କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସତକଥା ହେଉଛି ଉଭୟ ପକ୍ଷ ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଗି ହିଁ ଲଢ଼େଇ ମାତିଛନ୍ତି ।

"ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜମିକୁ ନେଇ ହିଁ ଚାଲିଛି ଏ ଲଢ଼େଇ । ସେ ସରକାର ହୁଅନ୍ତୁ କି ମାଓବାଦୀ, ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ ହୁଅନ୍ତୁ କି ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧିରେ ମାତିଛନ୍ତି । ମାଓବାଦୀମାନେ ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ କାହିଁକି ଅଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ତ ଆଦୌ ନୁହେଁ । ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବିଧାଜନକ ଲୁଚିବା ସ୍ଥାନ । ସରକାର ବି ଆମ ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣଲାଗି ଜମାରୁ ଯତ୍ନବାନ ନୁହନ୍ତି । ଏଣେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ବି ସରକାର ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ । ସରକାରୀ ବାବୁମାନେ ଆମ ପାଖକୁ

ଆସୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କେବଳ ଆମ ମାଟି ତଳେ ଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଲାଗି । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ବି ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଓ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଅଧିକାର ବିଷୟରେ କହୁଛୁ ସେମାନେ ଆମ ଉପରେ ରାଗୁଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ଏଇ ମାଟିରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଲାଗି ସେମାନେ ତିଳେ ବି ଯତ୍ନବାନ ନୁହଁନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ବାରମ୍ବାର ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ଯେ- କିଛି ମାଓବାଦୀ ସଂଗଠନ ଏବଂ ନିଜକୁ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ଦାବି କରୁଥିବା କିଛି ଗୋଷ୍ଠୀ ଦୁର୍ନୀତିରେ ମାତିଛନ୍ତି । ନିୟାମତ୍ ଅନ୍‌ସାରୀ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରାଗଲା । ସେତେବେଳେ ଜେନ୍ ଡ୍ରେଜ୍, ଅରୁଣ ରାୟ ଏବଂ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ନନ୍ଦଲାଲ୍ ସିଂ, ଓ ଗୋକୁଳ ବସନ୍ତଙ୍କ ଭଳି ସଚ୍ଚୋଟ ଓ ସମ୍ମାନୀୟ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ପୋଷ୍ଟର ଲଗାଇଥିଲେ । ପ୍ରଜାକୋର୍ଟରେ ଏଇ ସମାଜସେବୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ଲାଗି ମଧ୍ୟରେ ପୋଷ୍ଟର ଲଗାଯାଇଥିଲା ।"

ପୁଣି କିଛି ସମାଜସେବୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁସାରେ କେତେକ ସିଭିଲ୍ ସୋସାଇଟ୍ ଦଳ ମାଓବାଦୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି । ମାଓବାଦୀଙ୍କ ନିର୍ଯାତନା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମାଲୋଚନା ଓ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନକୁ ସେମାନେ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ରାଂଚିର ଜଣେ ସମାଜକର୍ମୀ ଗ୍ଲାଡ଼ସନ୍ ଡୁଙ୍ଗଡୁଙ୍ଗ୍ ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଯାତନା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚିତ , ୨୦୧୨ ଏପ୍ରିଲରେ ଲେଖିଥିଲେ:-

"ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ପକ୍ଷ ହିଁ ମାନବାଧିକାରର ବିରୁଧାଚରଣ କରି ଥାଆନ୍ତି । ଯଥା: - ରାଜ୍ୟ / ରାଜ୍ୟ ସରକାର ।

ଅଣରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷ (ମାଓବାଦୀ, ନକ୍ସଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅପରାଧୀଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସମାଜ ।) ସେ ଯାହା ବି ହେଉ, ରାଜ୍ୟ ହିଁ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ମାନବାଧିକାର ସଂରକ୍ଷଣ ଲାଗି କାମ କରିବା ବିଧେୟ । ଯେତେବେଳେ ବି ରାଜ୍ୟ ମାନବାଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚିତ ନ୍ୟାୟ ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ । ଛୋଟ ଛୋଟ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଶକ୍ତି ମୁଣ୍ଡ ଟେକନ୍ତି । ଆଜିକାଲି ତ ଅନେକ ତଥାକଥିତ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କ ଲାଗି ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ/ ନିରାପତ୍ତା ବାହିନୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାନବାଧିକାର ଭଙ୍ଗର ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇବା ଏକ ଫ୍ୟାସନ୍‌ରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ କେହି ଅଣରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷ(ମାଓବାଦୀ, ନକ୍ସଲ ସଂଗଠନ ଇତ୍ୟାଦି) ଦ୍ୱାରା ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେଉଛି, ଏଇ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀମାନେ ଚୁପ୍ ରହୁଛନ୍ତି । ଏଇ ତଥାକଥିତ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀମାନେ ସିଭିଲ୍ ରାଇଟସ୍ ମୁଭ୍‌ମେଣ୍ଟ୍ ବା ସାମାଜିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷାର ରାସ୍ତାରେ କେବଳ ସମସ୍ୟା ହିଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଓ ସାଧୁତା ଉପରେ ସବୁବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଯାହା ମୋ ପରି ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟଭାବେ କାମ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା କର୍ମୀର ସ୍ଥିତିକୁ ସନ୍ଦିହାନ କରି ଚାଲିଛି ।"

ନିୟାମତ୍ ଅନ୍‌ସାରୀ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ

ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଲତେହାର ଜିଲ୍ଲାରେ ବାସ କରୁଥିବା ଜଣେ ସମାଜକର୍ମୀ ନିୟାମତ୍ ଅନ୍‌ସାରୀ ଗାଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ନିଶ୍ଚିତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା (ଏମ୍.ଏନ୍ ଆର.ଇ.ଜି.ଏ) ଅନୁଯାୟୀ କିପରି କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ମିଳିବ, ସେ ଦିଗରେ ସହାୟତା କରୁଥିଲେ । ଏମ୍.ଏନ.ଆର.ଇ.ଜି.ଏ ଯୋଜନାରେ ଆସୁଥିବା ସରକାରୀ ଅର୍ଥର ଦୁରୁପଯୋଗ କରୁଥିବା କିଛି ସ୍ଥାନୀୟ କନଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ କାମକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ଅନ୍‌ସାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସହାୟକ ଭୁଖନ୍ ସିଂ । ୨୦୦୯ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ

ମାସରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ପ୍ରଜାକୋର୍ଟ ଡାକି ଅନ୍‌ସାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସହାୟକ ଭୁଖନ୍ ସିଂଙ୍କୁ ମାଓବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ସେମାନଙ୍କ ଘରଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉଭୟଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସହଯୋଗ ନକରିବାକୁ ଚେତାବନୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଶଙ୍କର ଦୁବେ ନାମକ ସ୍ଥାନୀୟ କନଟ୍ରାକ୍ଟର ଏହି ଆକ୍ରମଣରେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଥିବା କଥା ଅନ୍‌ସାରୀ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ।

ଶଙ୍କର ଦୁବେଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିଥିବା କିଛି ମାଓବାଦୀ ମଧ୍ୟ ସେ ଚିହ୍ନାଇଥିଲେ । ତା’ ପରଠାରୁ ଉଭୟ ଅନ୍‌ସାରୀ ଏବଂ ଭୁଖନ ସିଂଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଭୟରେ ଜୀବନ କାଟିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ଉଭୟଙ୍କ ଘରଉପରେ ବାରମ୍ବାର ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଲା ମଧ୍ୟ ପକାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ଉଭୟଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୋଷ୍ଟର ମଧ୍ୟ ମରାଯାଉଥିଲା । ଏ କଥା କହିଛନ୍ତି ନିଜର ପରିଚୟକୁ ଗୁପ୍ତ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କ ଜଣେ ସାଥୀ କର୍ମୀ ।

ଫେବୃୟାରୀ ୨୦୧୧ରେ ଉଭୟ ନିୟାମତ ଅନ୍‌ସାରୀ ଏବଂ ଭୁଖନ୍ ସିଂ ଏନ୍.ଆର.ଇ.ଜି.ଏ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେବା ପରେ ପୋଲିସ ଏହି ଘଟଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୧ ତାରିଖରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଦୁର୍ନୀତିରେ ଲିପ୍ତ କିଛି ଲୋକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିଥିଲେ ପୋଲିସ । ତହିଁ ପର ଦିନ ଅର୍ଥାତ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨ ତାରିଖରେ ସ୍ଥାନୀୟ ମାଓ କମାଣ୍ଡର ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ସଶସ୍ତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ଆସି ଅନ୍‌ସାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆକ୍ରମଣରେ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଭାବରେ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ସିଭିଲ୍ ସୋସାଇଟି କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ଏହି ଘଟଣାର ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ–

> ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୧ରେ ୧୫ ରୁ ୨୦ଜଣ ସଶସ୍ତ୍ର ମାଓବାଦୀ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚି ନିୟାମତ୍ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ପିଟିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କ ଭଉଣୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁକ ଦେଖାଇ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ହଟିଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନପାଇ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ବସି କାନ୍ଦିଥିଲେ । ନିୟାମତ୍‌କୁ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ଲାଠିରେ ପିଟି ଅର୍ଦ୍ଧମୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ପକାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆଉ ଏ ଘଟଣାକୁ ଯାଇ ନିୟାମତ୍‌ଙ୍କ ଘରେ ଜଣାଇଦେବା ଲାଗି ଗାଁର ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କୁ କାନ୍ଧରେ ବୋହି ଘରକୁ ଅଣାଯିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଦଉଡିଆ ଖଟରେ ଶୁଆଇ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ସ୍ଥାନୀୟ ମାଣିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସେଠି ଡାକ୍ତରମାନେ ତାଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଲାଗି ଲତେହାର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ । ଏକ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ଜରିଆରେ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କୁ ଲତେହାର ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଏବଂ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବାର ୧୦ମିନିଟ୍ ପରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କ ବାପା ଗାଁଯାକ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଗାଁଲୋକଙ୍କ ସହାୟତା ମାଗିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଡରରେ କେହି ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିନଥିଲେ ।

ଏକ ଲମ୍ବା ଘୋଷଣାପତ୍ର ଜରିଆରେ ସେମାନେ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା କଥା ନିମ୍ନମତେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ମାଓବାଦୀ ମାନେ–

> ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ, ପୁଞ୍ଜିବାଦ, ସାମନ୍ତବାଦ ବିରୋଧରେ ଆମେ ସଂଗ୍ରାମ କରିଚାଲିଛୁ । ଆମ ନଜରରେ ନିୟାମତ୍ ଏବଂ ଭୁଖନ ଏହି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଓ ସାମନ୍ତବାଦୀ ମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଦୁଃଖିତ ଯେ ଆମକୁ ନିୟାମତ୍‌କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡିଲା । ଆମେ ବାରମ୍ବାର ବାରଣ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ନିୟାମତ୍ ପୋଲିସର ପ୍ରଭାବରେ ଜନବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିଲେ । ସେ ଆମ ବିପ୍ଳବର ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପାର୍ଟିକୁ ଚାଲେଞ୍ଜ କରୁଥିଲେ । ଉଭୟ ଲିଖିତ ଓ ବାଚନିକ ଚେତାବନୀ ଜରିଆରେ ଆମେ ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କୁ ନିଜକୁ ସୁଧାରିବାର ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲୁ । ସେ ଆମ କଥା ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବାଧହୋଇ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେଲୁ ।

ଅନ୍‌ସାରୀଙ୍କ ପରିବାର ଲୋକେ ମାଓ କମାଣ୍ଡର ସୁଦର୍ଶନ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ କନଟ୍ରାକ୍ଟର ଶଙ୍କର ଦୁବେଙ୍କ ସମେତ ସମୁଦାୟ ୮ ଜଣଙ୍କୁ ଏହି ହତ୍ୟା ଘଟଣାରେ ଦାୟୀ କରିଥିଲେ । ଏହି ୮ଜଣଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପୋଲିସ କେସ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ଶଙ୍କର ଦୁବେ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୫, ୨୦୧୧ରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ୮ଜଣ ଦୋଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ୭ଜଣ ଜେଲ୍ ହାଜତରେ ଅଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶୁଣାଣି ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ମାଓ ନେତା ସୁଦର୍ଶନ ଏବେ ବି ଧରା ପଡିନାହାନ୍ତି ।

ନିୟାମତ୍‌ଙ୍କ ସହଯୋଗୀ ଭୁଖନ୍ ସିଂ ଏବେ ବି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଡରରେ ଲୁଚିକି ରହିଛନ୍ତି । ଏଣେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଚେତାବନୀ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ –"ଏବେ ବି ଆମେ ଭୁଖନ୍‌କୁ ନିଜକୁ ସୁଧାରିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ଦେଉଛୁ । ତେବେ ଆମର ସର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ସେ ପ୍ରଜାକୋର୍ଟକୁ ଆସି ନିଜର ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତୁ । ଏବଂ କ୍ଷମା ମାଗନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜକୁ ସୁଧାରିବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତୁ ।"

ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ଜନ୍ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ

ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି କାମ କରିଆସୁଥିଲେ ଜଣେ ନନ୍ ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ଜନ୍ । ବିଶେଷ କରି ଖଣି ଖାଦାନ ଲାଗି ନିଜ ଭିଟାମାଟିରୁ ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥିବା ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଲାଗି ସେ କାମ କରୁଥିଲେ । ୧୫ ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୧ ମସିହା, ପାରକୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ୫୦ଜଣିଆ ଗୋଷ୍ଠୀ (ଯେଉଁଥିରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ ୩୦ ଜଣ ମାଓବାଦୀ) ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଧର୍ଷଣ ହେଇଥିବା ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ମହିଳାଙ୍କୁ କୋର୍ଟ କେସ କରିବା ଦିଗରେ ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଗାଁ ଲୋକେ ଏହି ମାମଲାକୁ କୋର୍ଟ ବାହାରେ ରଫାଦଫା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଏହା ହିଁ ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ଜନ୍‌ଙ୍କ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ପ୍ରାଥମିକ କାରଣ ବୋଲି ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସର ମତ । ତେବେ ଏଥିପାଇଁ ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦିଗ ମଧ୍ୟ ଦାୟୀ ।

ଦୁମ୍‌କାର ଇନିସ୍‌ପେକ୍ଟର ଜେନେରାଲ ଅରୁଣ ଓରାଓଁଙ୍କ ମତରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ପାଟକୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଖଣି କମ୍ପାନୀଠାରୁ ଅର୍ଥ ଆଦାୟପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡରେ କୌଣସି ବନ୍ଧୁକ ବା ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବହାର

କରାଯାଇନଥିଲା । ମାଓବାଦୀମାନେ ଗାଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣା ଜରିଆରେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଚେତାଇ ଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କର କଥା ଗ୍ରହଣ ନକଲେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବି ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ । ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କ ପରି ଜଣେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ଘଟଣା ତାର ଏକ ଉଦାହରଣ ।[୭୮]

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସାଙ୍କ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡରେ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ବିବିସିକୁ ଏକ ସାକ୍ଷାତକାର ମାଧ୍ୟମରେ ନକ୍ସଲ ମୁଖପାତ୍ର ସୋମନାଥ କୌଣସି ସଠିକ୍ କାରଣର ଉପସ୍ଥାପନା ନକରି ଉପରଠାଉରିଆ ଭାବରେ କହିଥିଲେ ଯେ "ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ଜନ୍ ଖଣି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ଦିଗରେ କାମ କରୁଥିଲା । ଯେହେତୁ ସେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧରେ ଗଲେ । ତେଣୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପରି ଚରମ ପଦକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।"

ପୋଲିସ ପ୍ରାୟ ଡଜନେସରିକି ଗାଁଲୋକଙ୍କୁ ସିଷ୍ଟର ଭାଲ୍‌ସା ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ପରେ ପରେ ଗିରଫ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ରଖୁଥିବା କିଛି ଲୋକ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି ।

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାୟ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଗଳାରୁଦ୍ଧ କରାଯାଉଛି ଆଇନର ଅପପ୍ରୟୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ । ମାଓବାଦୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁଥିବା ସମାଜସେବୀ/ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ଯେତେବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନାକୁ ନେଇ ଦୁର୍ନୀତି ବା ସରକାରୀକଳର ବିଫଳତା ବିରୋଧରେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଛନ୍ତି ବା ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିନାକାରଣରେ ଆଇନଗତ ମାମଲାରେ ଛନ୍ଦି ଦିଆଯାଉଛି । ଏପରିକି କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ବି ରୁଜୁ କରାଯାଉଛି । ବେଳେବେଳେ କିଛି ସରକାରୀ ସମର୍ଥିତ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି ସମାଜକର୍ମୀମାନେ । ଏହି ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସମର୍ଥକ ଭାବରେ ବିଜ୍ଞାପିତ କରାଯାଉଛି ।

ମନମୁଖୀ ଗିରଫଦାରୀ ଏବଂ ନିର୍ଯାତନା

ବିଶେଷ କରି ଯେଉଁ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ସମାଜସେବୀ/ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ଆଇନର ଅପବ୍ୟବହାରକୁ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକକ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରଙ୍କ ନିରାପତ୍ତାବାହିନୀର ରୋଷର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡୁଛି । ଏହି କର୍ମୀମାନେ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକଭାବରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନିର୍ଯାତନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଉଛି । ଛତିଶଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁଥିବା ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ନିଜର କାମ ଭିତରେ ଅନେକ ସମୟରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଦୁର୍ଗମ ଜଙ୍ଗଲ ଅଂଚଳରେ ଲୁଚିରହୁଥିବା ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦମନକରିବା ଦିଗରେ ରାଜ୍ୟ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀ ବାହିନୀ ପ୍ରାୟତଃ ବିଫଳ ହେଉଛନ୍ତି । ଆଉ ନିଜର ଅପାରଗତାକୁ ଲୁଚେଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଓ ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ସହଜ ଲକ୍ଷ୍ୟଭାବେ ଧରିନେଇ ନିର୍ଯାତନା ଦେଉଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ ସମାଜସେବୀ/ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ

ମାନବାଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ତେଣୁ ସେମାନେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ବେଳେବେଳେ ବୁଝାମଣା କରିବାକୁ ଏବଂ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦାବି ମାନି ନେବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି । ଏ ବିଷୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ମଧ୍ୟ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି ।
ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ ଓ୍ୱାଚକୁ କହିଥିଲେ –ମାଓବାଦୀଙ୍କର ଗତିବିଧି ସମ୍ପର୍କରେ ଆମକୁ ଖବର ଦେବା ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଓ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁଥିବା ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ହେବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ତା' ସେମାନେ କରୁନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସେମାନେ ଆମ ସନ୍ଦେହ ଘେରକୁ ଆସିଯାଉଛନ୍ତି ।

ଅବଶ୍ୟ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏକଥା ବି ମାନନ୍ତି ଯେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଗତିବିଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖବର ଦେଇଥିବା ଲୋକ ବା ସମାଜକର୍ମୀଟିଏର ଜୀବନ ପ୍ରତି ଘୋର ବିପଦ ରହିଛି । ଆଉ ଏ ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ସେ ସବୁ ଅଂଚଳରେ ଆହୁରି ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ କି ପୋଲିସ ନିଜ ବାହିନୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷାକରିବାରେ ବିଫଳ ହେଉଛି ।

ରାଞ୍ଚି ଏବଂ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଅନୁଷ୍ଠିତସଭାରେ ତୃଣମୂଳସ୍ତରରେ କାମକରୁଥିବା ଅନେକ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ରହିଥିବା କଥା ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ଓ୍ୱାଚକୁ ଜଣାଇଥିଲେ । କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଡରାଇ ଧମକାଇ କାମରେ ବାଧାଦେବା ଓ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ବିନାକାରଣରେ ଏହି ମାମଲା ସବୁ ରୁଜୁହେଇଥିବା କଥା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ସେମାନେ । ଯେଉଁମାନେ ସରକାରଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସମର୍ଥକ । ଏହି ସନ୍ଦେହରେ ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲା ସବୁ ରୁଜୁ ହେଇଥିଲା ।

ସବୁ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଦୃଢ଼ପ୍ରମାଣ ବିନା ଏହି ମାମଲା ସବୁ ରୁଜୁ କରାଯାଇଛି । ଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ଅଦାଲତରେ ବିଚାର ହେଉଛି ସେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାଂଶ କର୍ମୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଜଣେ କର୍ମୀ କହନ୍ତି ଯେ - ଆମମାନଙ୍କୁ ସଦା ସର୍ବଦା ବିନା କାରଣରେ ଜେଲ୍ ଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଘାରୁଛି ସରକାର ଆମକୁ ମିଛ ମାମଲାରେ ମନଇଚ୍ଛା ଅଭିଯୁକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ଆଉ ଆମକୁ ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ରୀତିମତ ସଂଘର୍ଷ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଆଉ ଆମ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ପ୍ରମାଣ ହେବାକୁ ଅନେକ ବର୍ଷ ଲାଗିଯାଉଛି ।

ଅନେକକର୍ମୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହେବା ଆଗରୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବିନା କାରଣରେ ଜେଲରେ ସଢୁଛନ୍ତି । ଏକଥାକୁ ଓକିଲମାନେ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ ଓ୍ୱାଚ ପାଖରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି ।

ମାଓ ସପକ୍ଷବାଦୀ ଭାବରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହେଉଥିବା କର୍ମୀଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତରେ ବେଲ୍ ମିଳିବା ଏକ ରକମର ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡୁଛି । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ବେଲ୍ ପାଇବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ଅଦାଲତ, ଏବଂ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଯାଏଁ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି ।

କୋପାକୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା, ଛତିଶଗଡ଼

ସମଗ୍ର ଛତିଶଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଉନ୍ନୟନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ କାମ କରୁଥିବା ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଉଛି ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ (ଭି.ସି.ଏ) । ଯୁବ ଆଦିବାସୀ ନେତା କୋପା କୁଞ୍ଜମ୍ ଏହି ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ସହ ମିଶି ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣପାଇଁ କାମ କରୁଥିଲେ ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ ହେବାପରେ କୋପା କୁଞ୍ଜମ୍ ଆଦିବାସୀ ଭାଇମାନଙ୍କର ପୁନଃରୁଥାନ ଲାଗି କାମକରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ବିଶେଷ କରି ନିଜ ଘର ଓ ଭିଟାମାଟିରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଆଦିବାସୀ ଭାଇଙ୍କ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀଭାବରେ ଆଖପାଖର ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗସ୍ତକରିବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ବଡ଼ କଥା ନଥିଲା । ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ସଦସ୍ୟ ଓ ବିଶେଷ ଅଧିକାରୀ ତଥା ଅନ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବାର ଅନେକ ଘଟଣାକୁ ସେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣହେବା ଘଟଣା ସବୁ ଯେତେବେଳେ ଲୋକ ଲୋଚନକୁ ଆସିଲା, ତାପରେ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ଅନ୍ୟ ସମାଜସେବୀମାନେ ଏସବୁର ତଥ୍ୟ ଓ ପ୍ରମାଣ ପାଇବା ପାଇଁ କୋପା କୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେଉଥିଲେ । ବସ୍ତର ଅଂଚଳର ଦୁର୍ଗମ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ଯାଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ଭେଟି ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝିବା ଦିଗରେ କୋପା କୁଞ୍ଜମ ହିଁ ଥିଲେ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । କୋପା କୁଞ୍ଜମ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାକୁ ସହଜରେ ହଜମ କରିପାରୁନଥିଲେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନ । କୁଞ୍ଜମ୍ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବୋଲି ପ୍ରଶାସନ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିଲେ ।

୨୦୦୯ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୦ତାରିଖରେ ସାଲ୍‌ଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଗାଁକୁ କୋପା କୁଞ୍ଜମ୍ ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ତରଫରୁ କିଛି ସହାୟତା ନେଇ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଏକ ଚେକ୍‌ପୋଷ୍ଟ ନିକଟରେ ପୋଲିସ ତାଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ସହାୟତା ପାଇଁ ଯାଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀସବୁକୁ ଜବତ କରିଥିଲେ । ମେ ୨୦୦୯ରେ ପୋଲିସ ସ୍ଥାନୀୟ ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମର ଅଫିସ ଏବଂ ଆଶ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିଥିଲେ ।

୨ ଜୁନ୍ ୨୦୦୯ରେ କୋପା କୁଞ୍ଜମ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଆଦିବାସୀ ନେତା ପୁନେମ୍ ହୁଙ୍ଗାରାମ୍ ଓ ଝଡ଼ି ନାଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସାଥିରେ ନେଇ ଲିଙ୍ଗାଗିରି ଯାଉଥିବାବେଳେ ଜଙ୍ଗଲଭିତରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇଥିଲେ । ହୁଙ୍ଗାରାମ୍ ଏବଂ ନାଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତ ସାଥିରେ ନେଇଥିବା ବେଳେ କୁଞ୍ଜମ୍‌କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ତେବେ କୁଞ୍ଜମ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଦାନ୍ତେଓ୍ୱାଡାକୁ ଫେରିଆସି ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ଜଣାଇବା ସହ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୋଲିସ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତେବେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍‌ର ସଦସ୍ୟମାନେ ଏ ଘଟଣାରେ କୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କ ହାତଥିବା କଥା ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ହୁଙ୍ଗାରାମ୍‌ଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଓ ନାଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଜୁନ ୧୩, ୨୦୦୯ରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଖଲାସ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣାରେ କୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କ କୌଣସି ହାତ ନାହିଁ ଓ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସଂପର୍କ ନାହିଁ, ବରଂ କୁଞ୍ଜମ୍ ସେମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ ବୋଲି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ନିକଟରୁ ମୁକୁଳି ଆସିଥିବା ନାଗେଶ୍ୱର ଏ କଥା କହିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୩ ତାରିଖରେ ନିରାପତ୍ତା ବାହିନୀ କୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କ ଘରକୁ ଖାନ୍ ତଲାସ୍ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ କୁଞ୍ଜମ୍‌ଙ୍କୁ ପଚରାଉଚୁରା କରିବା ସହ ରାଇଫଲ୍‌ରେ ପିଟିଥିଲେ ।

ତହିଁ ପରଦିନ କୁଞ୍ଜମ ପୋଲିସ ସୁପରିନ୍‌ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ ଯେ- ଯେତେବେଳେ ମୋ ଘର ଚଢ଼ାଉ କରାଗଲା ମୁଁ ପଚାରିଥିଲି ମୋ ଅପରାଧ କଣ ? ମୋ ଘର ଚଢ଼ାଉ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସର୍ଚ୍ଚ ୱାରେଣ୍ଟ ଅଛି କି ? କିନ୍ତୁ ମୋତେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳି ନଥିଲା । ବରଂ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀମାନେ ମୋତେ କହିଥିଲେ –"ଆମ ପାଖରେ ସବୁ କିଛି କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି । ଏମିତିକି ମାରି ମାରି ତୋ' ଦେହରୁ ଜୀବନ ବାହାର କରିଦେବାର ଅଧିକାର ବି ଅଛି ।" ମୋ ଘର ଖାନ୍‌ତଲାସ ପରେ ବି ସିଜ୍ (ଜବତ) କରିବା ପରି ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ମିଳିନଥିଲା । ତା'ପରେ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିବା ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ମୋତେ ବାଧ୍ୟ କରି ନଦୀ ପାରହେବାର ରାସ୍ତା ଦେଖାଇବାକୁ କହିଥିଲେ । ସେମାନେ ମୋତେ ନଦୀ ମଝିରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ପାଇଁ କାମ କରିବାକୁ ଧମକ ଦେଇଥିଲେ । ଯଦି ଏ ଘଟଣା ସଂପର୍କରେ ମୁଁ କୌଣସି ଉପରିସ୍ଥ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଏ, ତେବେ ମୋତେ ଜୀବନରେ ମାରିଦେବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଧମକ ଦେଇଥିଲେ ।

କୁଞ୍ଜମ ଯେତେବେଳେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ ସେ ସମୟବେଳକୁ ସାଲୱା ଜୁଡୁମ ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ କରୁଛି ବୋଲି ଅନେକ ସମାଲୋଚନର ସ୍ୱର ଉଠି ସାରିଥିଲା । ଅନେକ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ସାଲୱା ଜୁଡୁମକୁ ବିରୋଧ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥିଲେ । ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ମୁଖ୍ୟତଃ କୁଞ୍ଜମ ଏବଂ ବନବାସୀ ଚେତନାଆଶ୍ରମର ଅନ୍ୟ କର୍ମୀମାନଙ୍କର ଉଦ୍ୟମ ଯୋଗୁଁ । ଏପରିକି କୁଞ୍ଜମ ଏବଂ ବନବାସୀ ଚେତନାଆଶ୍ରମରୁ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରମାଣ ନେଇ ଶିକ୍ଷାବିତ ନନ୍ଦିନୀ ସୁନ୍ଦର ଏବଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଗୁହା ସାଲୱା ଜୁଡୁମର କାମକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ଏକ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ରଜୁ କରିଥିଲେ ।

୧୦ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୯ରେ କୁଞ୍ଜମ ଏବଂ ଆଲ୍‌ବାନ ଟପୋ ନାମକ ଜଣେ ମାନବଅଧିକାର ଓକିଲ (ଏଚ୍.ଆର.ଏଲ୍.ଏନ୍ ପାଇଁ କାମ କରୁଥିବାରୁ)ଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗିରଫ କରିଥିଲେ । ଟପୋ ଏବଂ କୁଞ୍ଜମ ଉଭୟ ମିଶି ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିକାର ପାଇଁ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲେ । ଟପୋଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ପରେ ଦୀର୍ଘ ୧୮ ଘଂଟା ଧରି ପୋଲିସ ହାଜତରେ ରଖାଯାଇଥିଲା ଓ ତାଙ୍କୁ ଖଲାସ କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଭୀଷଣ ମାଡ଼ ମରାଯାଇଥିଲା । କୁଞ୍ଜମ କିନ୍ତୁ ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ ପୋଲିସର ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯାତନାର । ତାଙ୍କ ପାଦକୁ ସିଲିଂରେ ବାନ୍ଧି ତାଙ୍କୁ ଓହଳାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆଉ ତା'ପରେ ସେ ଅଚେତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେଲ୍ଟରେ ଭୀଷଣ ମାଡ଼ ମରାଯାଇଥିଲା ।

ପୋଲିସ ଆସି ଡି.ଆଇ.ଜି କାଲୁରି ଆମ ସହିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଅଛି ବୋଲି କହି ଆମକୁ ଡାକି ନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଆମକୁ ବିଜାପୁର ପୋଲିସ ଥାନାକୁ ନେଇ ନିସ୍ତୁକ ମାଡ଼ ମାରିଥିଲେ । ମୋତେ ସେମାନେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ, ଗୋଡ଼ ଉପରକୁ କରି ଛାତରେ ଟଙ୍ଗାଇ ଦେଇଥିଲେ । ମୋତେ ପିଟି ଚାଲିଥିବା ଜଣଙ୍କର ନାଁ ହେଉଛି ନନ୍ଦ କୁମାର । ସମସ୍ତେ ମିଶି ମୋତେ ବେଲ୍ଟ, ବାଡି ଏବଂ ବନ୍ଧୁକରେ ମୁଁ ଚେତା ହରାଇବା ଯାଏଁ ନିସ୍ତୁକ ପିଟିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ମୋର ଚେତା ଫେରିଲା, ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ମୋତେ ସେମାନେ ବାରଣ୍ଡାରେ ପକାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମୋତେ କହିଚାଲିଥିଲେ ତୁ ଆମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛୁ, ଜାତୀୟ ମାନବାଧିକାର କମିଶନ (ଏନ୍,ଏଚ,ଆର,ସି)ରେ ରିପୋର୍ଟ ବି କରିଛୁ, ତୁ ପୁଣି ଟିଭି ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ଖବର ବି ଦଉଛୁ । କିନ୍ତୁ ନକ୍ସଲମାନେ ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମାରୁଛନ୍ତି, ତୁ କିଛି ଅଭିଯୋଗ କରୁନୁ । ତୁ ହେଉଛୁ ଜଣେ ନକ୍ସଲ ସପକ୍ଷବାଦୀ ।[୯୫] ଗିରଫ ହେବାର ଦୁଇ ଦିନ ପରେ କୁଞ୍ଜମଙ୍କୁ

ଛତିଶଗଡ଼ରେ କୋର୍ଟଙ୍କୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଏବଂ ପୁନେମ୍ ହୁଙ୍ଗାରାମ ହତ୍ୟା ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀଭାବରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ପାଖାପାଖି ଦୀର୍ଘ ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୩୦, ୨୦୧୧ରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କୁଞ୍ଜାମଙ୍କୁ ବେଲ୍ ମିଳିଥିଲା । ତାଙ୍କର ମାନବାଧିକାର ଓକିଲ କଲିନ୍ ଗୋଞ୍ଜାଲଭେସ୍ (ଏଚ.ଆର.ଏଲ.ଏନ)ଙ୍କ ଅନୁସାରେ –ଭାରତୀୟ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ କୁଞ୍ଜାମଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କେସ୍‌ର ଯଥାର୍ଥତା ପାଇ ନଥିଲେ । ଏପରିକି ପ୍ରତିପକ୍ଷର ଦୁଇଜଣ ସାକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ କୁଞ୍ଜାମ୍ ଦୋଷୀ ନୁହେଁ ବୋଲି କହିଥିଲେ । କୁଞ୍ଜାମ୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରୁ ବେଲ୍ ପାଇ କୁଞ୍ଜାମ ଏବେ ମୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ବିଚାର ପାଇଁ ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ କୋଡପି, ସୋନି ସୋରିଙ୍କୁ ମନମୁଖୀ ଅଟକ ଓ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଲାଗି ଲଢୁଥିବା ଛତିଶଗଡ଼ର ଜଣେ କର୍ମୀ ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ କୋଡପିଙ୍କୁ ବିନା କାରଣରେ ମନଇଚ୍ଛା ଅଟକ ରଖି ମାନସିକ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥିଲେ । ଲିଙ୍ଗାରାମଙ୍କର ପରିବାରଲୋକେ ଛତିଶଗଡ଼ ହାଇକୋର୍ଟରେ ହେବିଅସ୍ କରପ୍‌ସ ପିଟିସନ ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ହିଁ ଛାଡ଼ ପାଇଥିଲେ ଲିଙ୍ଗାରାମ ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କହନ୍ତି :- ହାଜତରେ ତାଙ୍କର ରହଣିକାଳରେ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକ୍ଷକ (ଏସ୍.ପି) ଅମରେଶ ମିଶ୍ର ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ସ୍ପେଶାଲ ପୋଲିସ ଅଫିସର (ଏସ୍.ପି.ଓ)ବନିଯିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଅକ୍ଟୋବର ୨୨, ୨୦୦୯ରେ ଏକ ଶପଥ ପତ୍ର (ଆଫିଡେଭିଟ୍) ଜରିଆରେ ଲିଙ୍ଗାରାମ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଲୋକଙ୍କପ୍ରତି ବାରମ୍ବାର ହୋଇ ଚାଲିଥିବା ମାନସିକ ନିର୍ଯାତନା ଓ ହଇରାଣ ହରକତର କାହାଣୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି:

> "ଅବରୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ ଗାଁର ରହଣି କାଳରେ ମତେ ସବୁବେଳେ ଧମକ ଚମକ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ପୁଣି ମତେ ଏସ୍.ପି.ଓ ବନିଯିବା ଲାଗି ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଯଚା ଯାଉଥିଲା । ଯଦି ମୁଁ ଏସ୍.ପି.ଓ ବନିବାକୁ ରାଜି ନହୁଏ, ତେବେ ମତେ ଜବରଦସ୍ତ ନକ୍ସଲ ୟୁନିଫର୍ମ ପିନ୍ଧେଇ ଗୁଳିକରି ମାରି ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଧମକ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା ।
>
> ଯଦି ମୁଁ ଏସ୍.ପି.ଓ ହେବାକୁ ରାଜି ହୁଏ ଏବଂ ଆମ ଗାଁ ଓ ଆଖପାଖର ନକ୍ସଲମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଇ ଦିଏ, ତେବେ ମୋତେ ଅର୍ଥ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଚାକିରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଲୋଭ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ।"
>
> ଏଣେ ମାଓବାଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗ ଦେବାଲାଗି କହିଥିଲେ । ସେ ଏଥିପାଇଁ ମନା କରିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମଧ୍ୟ ଧମକ ମିଳିଥିଲା । ନକ୍ସଲ କର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗାଁଲୋକଙ୍କୁ ମତାଇବା ଏବଂ ନକ୍ସଲ ଆକ୍ରମଣ ସବୁର ସମାଲୋଚନା ବନ୍ଦକରିବା ଲାଗି ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଜୁନ୍ ୨୦୧୧ରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଲିଙ୍ଗାରାମଙ୍କ ପାରିବାରିକ ଘରକୁ ନଷ୍ଟଭ୍ରଷ୍ଟ କରିଦେବା ସହ ତାଙ୍କ ଜେଜେ ବାପା ମଧୁରାମଙ୍କ ଗୋଡକୁ ଗୁଳି ମାରିଥିଲେ । ଲିଙ୍ଗାରାମଙ୍କ ପରିବାର ପୋଲିସ ଇନଫରମର ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ମାଓବାଦୀମାନେ ।

ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ନିଜ ଜୀବନପ୍ରତି ବିପଦ ଥିବାରୁ ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଚାଲି ଆସି, ଏକ ସାମ୍ବାଦିକତା ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ (ଜର୍ଣ୍ଣାଲିସିମ୍ କୋର୍ସ)ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

୨୨ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୦୯ରେ ଲିଙ୍ଗାରାମ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ନିର୍ଯାତନା ଓ ଧମକଚମକର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସମ୍ବଳିତ ଏକ ଆଫିଡେଭିଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସ ଓ ଜିଲ୍ଲା ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ ଅମରେଶ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ତା'ର ଏକ ମାସ ପରେ ପୋଲିସ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଚଢ଼ଉ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଧମକ ଦେଇଥିଲେ ।

ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦, ସ୍ଥାନୀୟ କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଟିର ଜଣେ ନେତାଙ୍କ ଉପରେ ମାଓବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ, ପୋଲିସ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କର ହାତଥିବା କଥା କହି, ତାଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପୋଲିସ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ :- ସମାଜକର୍ମୀ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ମାଓ କମାଣ୍ଡର । ସେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଥିବା ସାଙ୍ଗଙ୍କୁ ନିୟମିତ ବିଦେଶ ଯାଉଥିଲେ । ଯାହା ଜଣାପଡୁଚି, ଲିଙ୍ଗାରାମ ହେଉଛନ୍ତି ମାଓବାଦୀ ମୁଖପାତ୍ର "ଆଜାଦ୍ (ଯିଏକି ପୁଲିସ୍ ଗୁଳିରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି) ଜଣେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ" । ଏକଥା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସ୍ ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ବିଦେଶ ଯିବା ତ' ଦୂରର କଥା, ତାଙ୍କର କେବେ ବି ପାସ୍‌ପୋର୍ଟଟିଏ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ଏପରିକି କଂଗ୍ରେସନେତାଙ୍କୁ ମାଓ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣା ସମୟରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲେ । ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି କହିଥିଲେ:- "ମୋ ରାଜ୍ୟ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ପୋଲିସ ଓ ନକ୍ସଲବାଦୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ କୌଣସି ଫରକ୍ ନାହିଁ ।"

ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡ଼ପି ଛତିଶଗଡ଼କୁ ଫେରି ଆସିବାପରେ ପରେ ୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୧ ଦିନ, ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ କଂଟ୍ରାକ୍ଟର ବି.କେ. ଲାଲାଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ଅପରାଧ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର, ରାଜଦ୍ରୋହ, ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା – ଏ ଥିଲା ଉଭୟଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୋଲିସର ଅଭିଯୋଗ ।

ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସର କହିବା ଅନୁସାରେ ଗିରଫ ହେବା ସମୟରେ କଂଟ୍ରାକ୍ଟର ବି.କେ. ଲାଲା, ଏସାର୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଗ୍ରୁପ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ଅର୍ଥ (ପ୍ରୋଟେକସନ୍ ମନି) ଆଣି ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କୁ ଦେଉଥିଲେ ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ନିଜ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ଏଇ କେସ୍ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପୋଲିସ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ଜେଲରୁ ନିଜର ସାଥୀ ଓ ସମର୍ଥକମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ସେ ଲେଖିଥିବା ଏକ ଚିଠିରେ ସେ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ :-

> "୨୦୦୯ରେ ମୁଁ ସ୍ପେଶାଲ ପୋଲିସ ଅଫିସର (ଏସ୍.ପି.ଓ) ହେବାକୁ ମନା କରି ଦେଇଥିଲି । ଆଉ ତା' ପରଠାରୁ ଏଇ ସରକାରଙ୍କ ପୋଲିସ ମୋ' ଜୀବନ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ମୋ'ର

> ସାମ୍ବାଦିକତା ପାଠ ପଢ଼ା ସରିବାପରେ ମୁଁ ଆମ ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି ଓ ସମାଜ ଲାଗି କାମ କରିବି, ସେତେବେଳେ ଏଇ ପୋଲିସ ମତେ ମିଥ୍ୟା ଅପବାଦ ଦେଇ ମୁଁ ମୃତ ମାଓବାଦୀ-ମୁଖପାତ୍ର ଆଜାଦର ସ୍ଥାନନେବାକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ମିଡ଼ିଆକୁ କହିଥିଲା । ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁବେଳେ ସମାଲୋଚନା ବି ମିଳିଥାଏ; ଏକଥା ଭାବି ଏକ ସହଜ ସାଧାରଣ ଜୀବନ ବିତାଇବା ଲାଗି ମଁ ମୋ ଗାଁକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲି । ଆଉ ତା'ପରେ ମୁଁ ଜଣେ ମାଓ ସମର୍ଥକ, ଗୋଟେ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ପୁଣି ଜଣେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆତଙ୍କବାଦୀ ବୋଲି ମୋ ନାମରେ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଯାଉଛି । ମୁଁ ତ କେବେବି କୌଣସି ଅସ୍ତ୍ର ଉଠାଇବାକୁ ଚାହେଁନା । ତା'ହେଲେ ମତେ କାହିଁକି ଏପରି ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି କରାଯାଉଛି । ଜଣେ ସବୁବେଳେ ସଂଘର୍ଷ ଏଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ...... ।"

ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମତେ ଓ ଆମ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ଏଇ ସରକାର ମିଛରେ ମୁଁ ଜଣେ ନକ୍ସଲ ବୋଲି ଅଭିଯୁକ୍ତ କରି ମୋତେ ଜୀବନରୁ ମାରି ଦେବାପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କର ମାଉସୀ, ସୋନି ସୋରି କହନ୍ତି ଯେ - ପୋଲିସ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ଲିଙ୍ଗାରାମକୁ ଏକ ବଜାରରୁ ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଲିଙ୍ଗାରାମ କସ୍ମିନକାଳେ ସେଠି ନଥିଲେ । ସୋରିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ।

"ତେହେଲ୍କା" ପତ୍ରିକାକୁ ସାକ୍ଷାତକାର ଦେଇ ସୋରି କହିଥିଲେ:-

ପାଲନାର ଗାଁରେ ଥିବା ସାତଜଣ ସାଧା ପୋଷାକଧାରୀ ପୋଲିସ ମୋ ଘରକୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ଆମଘରେ ହିଁ ଥିଲେ । ଆମଘରୁ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ମତେ ମଧ୍ୟ ଟଣା ଓଟରା କରି ନେଇଯିବକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ଆମର ଏସ୍ସାର୍ ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି କାରବାର ବା ଯୋଗସୂତ୍ର ନାହିଁ । ପୋଲିସ ଚାହୁଁଥିଲା – "ମୁଁ ଏବଂ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ନକ୍ସଲ ବୋଲି ଅଭିନୟ କରୁ ଏବଂ ଏସ୍ସାର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଭେଟୁ । ସେମାନେ ପୁଣି ଆମକୁ କଂଟ୍ରାକ୍ଟର ବି.କେ. ଲାଲାଙ୍କଠୁ ୧୫ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଣିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଆମେ କିନ୍ତୁ ଏସବୁକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରି ଦେଇଥିଲୁ ।"

ଅନେକ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ନକ୍ସଲ ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ପୋଲିସ ତାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି ସୋନି ସୋରୀ ଉଚ୍ଚତମ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ପିଟିସନ୍ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ୪ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୧ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରୁ ସୋନି ସୋରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତ (କ୍ରିମିନାଲ କୋର୍ଟ)ରେ ହାଜର କରାଇଥିଲା ପୋଲିସ । ଛତିଶଗଡ଼ରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଛତିଶଗଡ଼କୁ ନ ପଠାଇବା ଲାଗି ସୋନି କୋର୍ଟକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତେବେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ କ୍ରିମିନାଲ କୋର୍ଟ ସୋନିଙ୍କ କେସ୍‌କୁ ଛତିଶଗଡ଼ ଟ୍ରାଏଲ କୋର୍ଟକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ସଠିକ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କେସ୍ ପରିଚାଳନା କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶଦେଇ ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସର ଜିମାରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଦାନ୍ତେୱାଡାର ଟ୍ରାଏଲ କୋର୍ଟରେ ହାଜର କରାଯାଇଥିଲା ସୋନି ସୋରୀଙ୍କୁ । କୋର୍ଟ ସୋନି ସୋରୀଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାକୁ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି କୌଣସି ପ୍ରକାରର ନିର୍ଯାତନା ନ ଦିଆଯାଏ, ତା' ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପୋଲିସକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଯାହା ବି ହେଉ ୧୦ ଅକ୍ଟୋବର ଦିନ ସୋନି ସୋରୀଙ୍କୁ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ସାମନାରେ ହାଜର କରିବାର ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ପୋଲିସ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ- ଗାଧୁଆ ଘରେ ପଡିଯାଇ ଆହତ ହୋଇଥିବା ସୋନିଙ୍କର ପିଠି ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ପୋଲିସ ତାଙ୍କୁ ଆମାନୁଷିକ ଭାବରେ ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥିବା କଥା ଦର୍ଶାଇ ସୋନି ତାଙ୍କୁ ଓକିଲଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ମତେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲେ:-

> "ମତେ ବାରମ୍ବାର ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ସକ୍ ଦିଆଯିବାପରେ ମତେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଲଗ୍ନକରି ଠିଆ କରାଇ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ଅଙ୍କିତ ଗର୍ଗ (ଏସ୍.ପି) ତାଙ୍କ ଚୌକିରେ ବସି ବସି ମତେ ଦେଖୁଥିଲେ । ମୋ ଉଲଗ୍ନ ଶରୀରକୁ ଚାହିଁ ରହି ସେ ମୋତେ ଅଶ୍ରାବ୍ୟ ଭାଷାରେ ଗାଳିଗୁଲଜ କରି ଅପମାନ ଦେଇଥିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଇ ତିନି ଜଣଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେମାନେ ମୋତେ ଯୌନ ନିର୍ଯାତନା ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଠେଲି ଦେବାରୁ ମୁଁ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲି । ତା'ପରେ ନିହାତି ବର୍ବର ଓ ଅମାନୁଷିକ ଭାବରେ ସେମାନେ କିଛି ଜିନିଷ ମୋ' ଶରୀର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇଥିଲେ । ସେ ଅକଥନୀୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମୁଁ ସହି ନପାରି ପ୍ରାୟ ଚେତା ହରାଇ ବସିଥିଲି । ଅନେକ ସମୟ ପରେ ମୁଁ ଚେତା ଫେରି ଯାଇଥିଲି ।... ସେତେବେଳକୁ ସକାଳ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।"

ସୋନୀ ସୋରିଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଘଟଣାକ୍ରମେ ତାଙ୍କୁ କଲିକତା ଅଣାଯାଇ ଡାକ୍ତରୀ ମାଇନା କରାଯାଇଥିଲା । କଲିକତାର ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରୁ ସୋନିଙ୍କର ଯୌନାଙ୍ଗ ଏବଂ ରୁ ଦୁଇଟି ବାହ୍ୟବସ୍ତୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା କଥା ଜଣା ପଡ଼ିଥିଲା । ଜେଲ ହାଜତରେ ସୋନି ସୋରିଙ୍କୁ ଏପରି ଅମାନୁଷିକ ନିର୍ଯାତନାରେ ଦାୟୀ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାର ଏଯାଏଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଉ ସୋନି ସୋରୀ ଏଯାଏଁ ଜେଲ୍‌ରେ ରହି ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପିଙ୍କ ସମର୍ଥକମାନେ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି ଯେ, ଲିଙ୍ଗାରାମ ତାଙ୍କର ସାମ୍ବାଦିକତା ମାଧ୍ୟମରେ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣହେବା ଘଟଣା ସବୁ ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥିଲେ; ଓ ଏ ଘଟଣା ସବୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଏହା ହିଁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନିର୍ଯାତନା ଦେବାପଛରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର କାରଣ । ବିଶେଷ କରି, ତିନିଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ବିଷୟରେ ସେ ଏକ ଲେଖା ମାଧ୍ୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ ପରେ ସେ ପୋଲିସ ଆକ୍ରୋଶରେ ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି ।

୬ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୨ରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଚାର୍ଜସିଟ୍ ଫାଇଲ୍ ହୋଇଛି । ଏଇ ଚାର୍ଜସିଟ୍‌ରେ ଏସାର୍ କମ୍ପାନୀର ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏଇ ରିପୋର୍ଟ ଲେଖାଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ଏବଂ ସୋନୀ ସୋରୀ ଜେଲ୍‌ରେ ହିଁ ରହିଥିବାବେଳେ ଏସାର ଅଧିକାରୀ ଡିଭିଏସ୍ ବର୍ମା ଏବଂ କଂଟ୍ରାକ୍ଟର ବି.କେ. ଲାଲା ଜାମିନ୍ ପାଇ ମୁକୁଳିଛନ୍ତି ।

ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହ ବା ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଲଢ଼େଇ କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳକୋର୍ଟର ଦଫା ୧୨୪(ଏ)ରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ କୋଡପିଙ୍କ ଓକିଲ କେ.କେ ଦୁବେ କହନ୍ତି ଯେ :

> "ଏଇ ଘଟଣାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଦୋଷାରୋପକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଲିଙ୍ଗାରାମ୍ ଓ ଲାଲା ଉଭୟ କୁହନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ବଜାରରୁ ନୁହେଁ, ସେମାନଙ୍କ ଘରୁ ହିଁ ଗିରଫ କରି ଅଣାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ପୋଲିସ କହୁଛି ଯେ ବଜାର ଛକରେ ଅର୍ଥ ହସ୍ତାନ୍ତର କରୁଥିବାବେଳେ ଉଭୟଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି । ପୋଲିସ କହିବା ଅନୁସାରେ ଏ ଘଟଣାର ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ତେବେ ଦେଖାଯାଉ ପୋଲିସ ଏ ବାବଦରେ କ'ଣ ପ୍ରମାଣ କୋର୍ଟଙ୍କୁ ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ସାକ୍ଷୀମାନେ କ'ଣ ବୟାନ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏ ଯେ ଏକ ମାଓବାଦୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର; ତା' କେତେ ଦୂର କୋର୍ଟରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ପାରୁଛି ଦେଖାଯାଉ । ହୁଏତ ଶେଷରେ ବି ଏଇ ତଥାକଥିତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହେଇଯାଇ ପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଭୋଗି ଚାଲିଥିବା ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଭରଣା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟ ଅପେକ୍ଷାରେ ଜେଲ୍‌ରେ ସମୟ କାଟିବା ବି ଏକ ଅକଥନୀୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ।"

ସେ ଯାହା ବି ହେଉ, ଜୁଲାଇ ୨୦୧୨ରେ କଂଟ୍ରାକ୍ଟର ବି.କେ.ଲାଲାଙ୍କର ଓକିଲଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ– ଏସ୍ସାର୍ ବିରୋଧରେ ପ୍ରମାଣ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ପୋଲିସ ଆପ୍ରୁଭର ବନିଯିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।

ଡା. ଏସ୍.କେ. ହନିଫ୍‌ଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟୋଚିତ ଗିରଫ ଘଟଣା, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ

ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ୍ ଆକ୍ରୋଶର ଶିକାରହୋଇ ଛତିଶଗଡ଼ରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଆଦିବାସୀ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଏସ୍.କେ. ହନିଫ୍ । ଡାକ୍ତର ହନିଫ୍‌ଙ୍କ ଅନୁସାରେ–ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଅନେକ ଆଦିବାସୀ ଆଘାତଜନିତ ସମସ୍ୟା ନହେଲେ ମ୍ୟାଲେରିଆ, ଟି.ବି., ଆଦି ବେମାରୀରେ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେଉଥିଲେ । ନିଜର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ 'ସିତାରା' ଆସୋସିଏସନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କାମ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ବିସ୍ଥାପିତ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ସେ କାମ କରୁଥିଲେ ।

ଡା. ହନିଫ୍ । ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ଓ୍ୱାଚକୁ କହିଥିଲେ:- "ଛତିଶଗଡ଼ରେ ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ ଆରମ୍ଭ ହେବାପରେ, ପ୍ରାୟ ଦଶହଜାର ଗ୍ରାମବାସୀ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ଖସି ଚାଲି ଆସିଥିଲେ । ଜଣେ ଡାକ୍ତରଭାବରେ ଏଇ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ସହାୟତା କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିଥିଲି । ସରକାର ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କିଛି ବି କରୁନଥିଲା । ପୋଲିସ ଏଇ ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ଧରି ଦେଇଥିଲା;

ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ, ଖାଦ୍ୟ, ଔଷଧ ଓ ଆଶ୍ରୟ ଦେଉଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଅନେକ ଲାଲାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କେସ୍ ଫାଇଲ କରିଥିଲେ ।"

ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂସ୍ଥା (ଏନ୍.ଜି.ଓ)ମାନେ ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ଭବ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଓ ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇ ଲୋକଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ଆମ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଏନ୍.ଜି.ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିୟମିତ କଡ଼ା ନଜର ରଖାଯିବା କଥା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ।

୨୦୦୯ ମସିହାରେ ପୋଲିସ ହନିଫ୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରୀ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆଣି କେସ୍ ଫାଇଲ କରିଥିଲେ । ହନିଫ୍ କହିଥିଲେ ଯେ:-

"ମୋ' ସହିତ କାମ କରୁଥିବା କିଛିଲୋକଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ମଦକମ୍ ମଲ୍ଲିହାଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଅଟକ ରଖି ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥିଲେ । ଏବଂ ହନିଫ୍ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଔଷଧ ଯୋଗାଇଛନ୍ତି" ବୋଲି ବୟାନ ଦେବାକୁ ବାଧ କରିଥିଲେ । ଯଦି ପୋଲିସ ଆପଣଙ୍କୁ ଧରି ବାଡ଼େଇବ, ଆପଣ କଣ କରିପାରିବେ ? ମଦକମ୍ ନିଜେ ହିଁ ବିଚରା ନକ୍ସଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ନକ୍ସଲମାନେ ତାର ଜମି ଛଡ଼େଇ ନଉଥିଲେ ଓ ତାର ପୁଅକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ନକ୍ସଲମାନେ କହିଲେ ଯେ ମକଦମ୍‌ର ପୁଅ କୁଆଡ଼େ ପୁଲିସ ପାଇଁ କାମ କରୁଥିଲା । ନକ୍ସଲଙ୍କୁ ଡରି ସେ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶକୁ ଖସି ଚାଲି ଆସିଥିଲା । ଏସବୁ କଥା ପରେ ବି ପୋଲିସ ମକଦମ୍‌କୁ ନକ୍ସଲ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିବା ଦୁଃଖଦାୟକ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟରୁ ବେଲ୍ ପାଇଛନ୍ତି ଡା. ହନିଫ୍ । ତେବେ ସେ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କାମ କରିବା ବନ୍ଦ କରି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ନିରାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ହନିଫ୍ କହନ୍ତି :- ପୋଲିସ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେସ୍ ଫାଇଲ କରିବାପରେ ମୁଁ ମୋର କାମ ବନ୍ଦ ରଖିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲି । ମୁଁ ଅପମାନିତ ବୋଧ କରୁଥିଲି ଓ ମୋ ହୃଦୟ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ କାହାଠାରୁ କେବେ ଅର୍ଥ ନିଏ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଏବଂ ମୁଁ ଚାହିଁଥିଲେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ କାମ କରି ନିରାପଦରେ ଭଲ ଦି'ପଇସା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏଠି କାମ କରୁଥିଲି । ଆଉ ମୋ'ର ପୁରସ୍କାର ଥିଲା ଏଇ ପୋଲିସ କେସ୍ । ପୋଲିସ ମୋ' ଉପରେ ଅସୂୟାଭାବରେ ରାଗ ରଖିଥିଲା । ସେମାନେ ସବୁବେଳେ କହୁଥିଲେ "ଏ' ଅଞ୍ଚଳକୁ ମାନବାଧିକାର କମିଶନ୍, ଏନ୍.ଜି.ଓ.ମାନେ ସମସ୍ତେ ଆସୁଛନ୍ତି ଆଉ ସେ ସମସ୍ତେ ଯାକୁ ହିଁ ଭେଟିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।"

ପୋଲିସ ମୋ'ର 'ସୁନାମ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା'କୁ ଧୂଳିସାତ୍ କରିଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଇନ/ନିୟାମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଡାକ୍ତରୀ ପେଷାରେ ଥିବା ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଏପରିକି ସେମାନେ ମାଓବାଦୀ ପରି ସଶସ୍ତ୍ର ପ୍ରତିପକ୍ଷ ବା ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କର ବି ଚିକିତ୍ସା କରିପାରିବେ । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନବାଧିକାର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ସଶସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ଆଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମାଝୀ, ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରା ଏବଂ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍‌ଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା

ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମାଝୀଙ୍କୁ ଏକ ମାଓବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ସନ୍ଦେହ କରି ଗିରଫ କରିଥିଲା । ପୋଲିସ ତାଙ୍କୁ ଅକଥନୀୟ ଭାବେ ମାଡ଼ମାରି ଅନ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତମାନଙ୍କର ନାମ କହିବାକୁ ବାଧ କରିଥିଲା । ଶେଷରେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ସେ କାମକରୁଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ଏନ୍.ଜି.ଓ. କେନ୍ଦ୍ରଝର ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟେଡ୍ ରୁରାଲ ଡେଭେଲପ୍‌ମେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ୍ ଟ୍ରେନିଂ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍(କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.)ର ନିଜର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କ ନାମ କହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଜୋରଜବରଦସ୍ତି ବୟାନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀ ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରା ଓ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍‌ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ବଦ୍ରା କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଯେତେବେଳେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମାଝୀଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ଦେଖିଲେ ସେତେବେଳେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ ଏତେ ସାଙ୍ଘାଂତିକ ଭାବରେ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଚାଲି ମଧ୍ୟ ପାରୁନଥିଲେ । ବଦ୍ରା ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ ୱାଚକୁ କହିଥିଲେ :-

> "ରବିଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯାତନା ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ତାଙ୍କର ପାଦକୁ ବାନ୍ଧି ସିଲିଂରେ ଓହଳାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ରବିଙ୍କୁ ଏତେ ଜୋରରେ ମାଡ଼ ମାରିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଜଂଘ ହାଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ରବିଙ୍କୁ ସେମାନେ ସାଂଘାତିକ ଭାବରେ ବାଡ଼େଇବାରୁ ରବି ଆମମାନଙ୍କ ନାଁ କହିଥିଲେ । ତେଣୁ ପୋଲିସ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ଗିରଫ କଲା ।"

ତିନିଜଣ ଯାକ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ପୋଲିସ ସାଂଘାତିକଭାବେ ମାଡ଼ ମାରିବା ପରେ ସେମାନେ ମାଓବାଦୀ ଓ ଜୁନ୍ ୩୦, ୨୦୦୮ର ମାଓ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ବୋଲି ବୟାନ ଦେବାକୁ ବାଧ ହୋଇଥିଲେ । ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣା ଅନୁସାରେ ପ୍ରାୟ ୪୦ଜଣ ମାଓବାଦୀ (ଯେଉଁମାନେ କି ସ୍ଥାନୀୟ ଆଦିବାସୀ ଭାଷା କହୁଥିଲେ) ଖଗେଶ୍ୱର ମହନ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ପୋଲିସ ଇନଫରମ୍‌ର ଏବଂ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସଂପର୍କୀୟ ତୁଳସୀରାମ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନେ ତାଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ କରି ଖଗେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ଘୋଷାଡ଼ି ଘୋଷାଡ଼ି ଆଣିଥିଲେ । ମାଓଦଳ ତା'ପରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଧୂଳିସାତ କରିଦେଇ ଟଙ୍କା/ଗହଣା ଆଦି ଲୁଟ୍ କରିଥିଲେ । ଆସବାପତ୍ରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟକରି ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କୁ ମାଡ଼ ମାରିଥିଲେ ।

ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରାଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ପୋଲିସ ଜୁଲାଇ ୧୨ତାରିଖ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ବେଳକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ହରିଚନ୍ଦନପୁର ପୋଲିସ ଥାନାକୁ ତାଙ୍କୁ ନିଆଯାଇ ଭୀଷଣ ମାଡ଼ମାରି ବୟାନ ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । "ଦିନ ପାଖାପାଖି ୪ଟା ବେଳକୁ ସେମାନେ ମୋତେ ଭୀଷଣ ଭାବରେ ବାଡ଼େଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ମୋତେ ପଚାରି ଚାଲିଥିଲେ ଯେ – 'ତୁ କ'ଣ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ?' ମୁଁ କହିଥିଲି – ନା' । ତାପରେ ସେମାନେ କହିଥିଲେ ତୁ ଯଦି ନମାନିବୁ, ଆମେ ତତେ ଆହୁରି ପିଟିବୁ । ଶେଷରେ ମୁଁ ବାଧ ହୋଇ କହିଥିଲି – ହଁ ।"

ପୋଲିସ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମକୁ ଜୁଲାଇ ୧୩ତାରିଖ ଭୋର୍ ୫.୩୦ବେଳକୁ ଗିରଫ କରିଥିଲେ । ହେମ୍ବ୍ରମ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ହାଜତରେ ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯାଇଥିବା କଥା ଅଭିଯୋଗ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ :-

> "ପୋଲିସ କହିଲା- 'ତୁ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ।' ତା'ପରେ ସେମାନେ ମୋତେ କେନ୍ଦୁଝର ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ଆଣିଥିଲେ । ସେଠି ମୋତେ ଖାଦ୍ୟ ଯଚା ଯାଇଥିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମନା କରିଥିଲି । ମୁଁ ଖାଲି ପଚାରିଥିଲି – ମୋତେ ଆପଣମାନେ କାହିଁକି ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି ? ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ମୋତେ କହିଥିଲେ ଯେ ମୁଁ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ଏବଂ ଜଣଙ୍କର ଘର ପୋଡ଼ିଦେଇଛି । ଏସ୍.ପି. ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଲାଠିରେ ମାଡ଼ମାରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ର ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି ଚିଠି ଆଣି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ଚିଠିରେ ଆମେମାନେ କେହି ମାଓବାଦୀ ସଂଗଠନର ସଭ୍ୟ ନୁହଁ, ବରଂ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ସଂସ୍ଥାରେ ୧୯୯୬ ମସିହାରୁ କାମ କରି ଆସିଛୁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ମୋତେ ଚିଠିଟିକୁ ଦେଖାଇଥିଲେ । ତା'ପରେ ଏସ୍.ପି. କହିଥିଲେ – 'ତାକୁ ଆଉ ବାଡ଼ାଅ ନାହିଁ ।'

ଜୁଲାଇ ୧୪ତାରିଖରେ ମୋତେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ପାଖକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସେଠି ମୋର ରବି ସହ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ରବି ତାକୁ କିପରି ଭୀଷଣ ମାଡ଼ ମରାଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଷୟରେ କହିଥିଲା । ରବି ଏତେ ଡରି ଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଲିସ ତାକୁ ବତାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ସେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଏବଂ ମିଡ଼ିଆ ଆଗରେ ବୟାନ ଦେଇଥିଲା ।"

ଏଭଳି ବୟାନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଶେଷରେ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ୨ବର୍ଷ ୬ମାସ କାଳ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ଭାରତ ସରକାର ମାନବାଧିକାର ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ସବୁକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପୋଲିସର କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲେ । ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮ରେ ଦି ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ୍‌ର ଜଣେ ମାନବାଧିକାର ବିଶେଷ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଜେମ୍ସ୍ ଅନୟା (the United Nations special rapporteur on the situation of human rights and fundamental freedoms of indigenous people) ଏ ଘଟଣାରେ ଗଭୀର ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ର କର୍ମୀମାନେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜମି/ଭିଟାମାଟି ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଅଥଚ ସେମାନେ ପୋଲିସ ରୋଷର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି । ରବୀନ୍ଦ୍ର ମାଝୀଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ସେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ନିଜ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କର ଏପରି ଅଭାବନୀୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପରେ ପୋଲିସର ନିର୍ଯାତନା ଓ ଗିରଫଦାରୀ ଭୟରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିବା କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ଅନ୍ୟ କିଛି ସଦସ୍ୟ ଯଥା ଦୁଷ୍କର ବାରିକ, ମମତା ବାରିକ, ଜୟନ୍ତୀ ସେଠୀ ଏବଂ ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆଦିଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାର କରିଥିଲେ ଜେମ୍ସ ଅନୟା ।

୧୨ ଫେବୃୟାରୀ ୨୦୦୯ରେ ଭାରତ ସରକାର 'ଦି ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନ୍ୟାସନ୍ସ'ର ମାନବାଧିକାର ବିଶେଷ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଜେମ୍ସ୍ ଅନୟାଙ୍କର ତଥ୍ୟଉପରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରି କହିଥିଲେ ଯେ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ର କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ପୋଲିସ ନିର୍ଯାତନାର ଅଭିଯୋଗ ଭିତ୍ତିହୀନ ଅଟେ:-

"ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଗିରଫ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ ସେମାନଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଏବଂ ସେମାନେ ଏ କଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦୁଷ୍କର ବାରିକ, ସଂପାଦକ (କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.) ମଧ୍ୟ ୩୦ ଜୁନ୍ ୨୦୦୮ ଦିନ ରାତିରେ ଶ୍ରୀ ଖଗେଶ୍ୱର ମହନ୍ତଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ସମୟରେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କପାଖରେ ଲାଇସେନ୍ସବିହୀନ ଆଗ୍ନେୟ ଅସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । ଆହୁରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପରେ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ରେ କାମ କରୁଥିବା ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମାଝୀ, ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରା, ଶ୍ରୀ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍, ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଦୁଷ୍କର ବାରିକ ହିଂସାପ୍ରଣୋଦିତ ମାଓବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ଶ୍ରୀ ଦୁଷ୍କର ବାରିକ, କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯାଉଥିବାର ମିଥ୍ୟାରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଯାହାକି ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ପ୍ରମାଣ ସବୁକୁ ଦିଗହରା କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଜାଣି ଶୁଣି କରାଯାଇଛି ।"

୨୦୧୧ ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ କେନ୍ଦୁଝରର ସେସନ୍ସ କୋର୍ଟରେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ, ମଧୁସୂଦନ ବଦ୍ରା ଏବଂ କାଣ୍ଡେରାମ ହେମ୍ବ୍ରମ୍ଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟସମସ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିବା ଏହି ତିନି ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ତଳକୋର୍ଟ ମାନେ ଏପରିକି ଦୁଇଥର ହାଇକୋର୍ଟରେ ଆବେଦନ କରି ମଧ୍ୟ ଜାମିନ ପାଇ ନଥିଲେ ।[୧୨୭]

ଏହିପରି ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବା ଏହି କର୍ମୀମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ଆଗରୁ ଜେଲ୍‌ରେ ସଢ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏକଥା ଏବେ ବି ସ୍ପଷ୍ଟନୁହେଁ ଯେ କାହିଁକି କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ପୋଲିସର ମନମୁଖୀ ତଥ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର (ୟୁ.ଏନ)ର ଉଦ୍‌ବେଗକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇନଥିଲେ । ଅପରପକ୍ଷରେ ପୋଲିସ ଅଭିଯୁକ୍ତ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଅକଥନୀୟ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇ ମିଥ୍ୟା ବୟାନ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ମିଳିଥିଲା । ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ ୱାଚକୁ ଏ କଥା କହିଥିଲେ କେ.ଆଇ.ଆର.ଡି.ଟି.ଆଇ.ର ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାରିକ; "ତାହା ଏକ ସମସ୍ୟାବହୁଳ ଓ ବିଷମ ସମୟ ଥିଲା । ଆମେ ଏତେବର୍ଷ ଧରି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ଓ ଅଧିକାର ପାଇଁ କାମ କରିଆସୁଥିଲୁ । ଆଉ ଏବେ ହଠାତ୍ ଆମକୁ ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଗଲା ।"

ପ୍ରତିମା ଦାସ ଗିରଫ ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା

ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିମା ଦାସ, ଜଣେ ଯୁବ ଓକିଲ ଏବଂ ନାରୀ ମୁକ୍ତିମୋର୍ଚ୍ଚା (ଓମେନସ୍ ଫ୍ରିଡମ୍ ଫୋରମ୍)ର ଜଣେ ସକ୍ରିୟ କର୍ମୀ । ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସହାୟତା ଦେବା ଅଭିଯୋଗ ଦର୍ଶାଇ ପ୍ରତିମାଙ୍କୁ ୨ବର୍ଷ ୬ମାସ କାଳ ଜେଲ୍‌ରେ ଅଟକ ରଖାଯାଇଥିଲା । ପରେ ପ୍ରତିମା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିଲେ । ୧୨ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୮ରେ ପ୍ରତିମା ଡେଭିଡ୍ ପଗ୍ ନାମକ ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ପରିବେଶ କର୍ମୀଙ୍କ ସହ କଳିଙ୍ଗନଗର ଯାଇଥିଲେ, ସେଠି ହେଉଥିବା ଏକ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ । ଉଭୟଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଅଟକ ରଖିଥିଲେ ସେଠି । ଡେଭିଡ୍‌ଙ୍କୁ ପଚରାଉଚରା ପରେ ପୋଲିସ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିମା ଦାସଙ୍କୁ ଗିରଫରେ ରଖିଥିଲେ । ପ୍ରତିମାଙ୍କ ମତରେ ପୋଲିସ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ବିଷୟରେ ଜାଣି ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିମା ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ୱାଚ୍‌କୁ କହିଥିଲେ :-

"ପୋଲିସ ମତେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ମୋ ଘର, ପରିବାର, ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଆଦି ବିଷୟରେ ପଚରାଉଚରା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟରାତ୍ରୀବେଳକୁ ସେମାନେ ମତେ ଘରେ ଛାଡିଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ମତେ ପୋଲିସ ହେଡକ୍ୱାର୍ଟରକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ଆଉ ସେଠି ମତେ ପୁଣି ଥରେ ପଚରା ଉଚରା କରିଥିଲେ । ସେମାନେ କହିଥିଲେ : - 'ତୁମେ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ' ।" ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ କଥାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଥିଲି । ସେଠି କୌଣସି ମହିଳା କନେଷ୍ଟବଲ ବି ନଥିଲେ । ସେମାନେ ସେଠାକୁ ଘେରାକରି ଜଣେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ଆଣିଥିଲେ । ତା'ପରେ ମୁଁ ବି ଜଣେ ମାଓବାଦୀଭାବେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି ବୋଲି ମତେ କୁହାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ମତେ ଏକ କାଗଜରେ କିଛି ଲେଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ଲେଖିସାରିବା ପରେ "ମୋ'ର ହସ୍ତାକ୍ଷର ଜଣେ ମାଓନେତାଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ସହ ମିଶୁଛି ବୋଲି ସେମାନେ କହିଥିଲେ ମୋତେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ମତେ ନେଇ ଲାଇଡିଟେକ୍ଟର ପରୀକ୍ଷା ଓ ନାର୍କୋ (ନିଶା ସେବନ)ପରୀକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ସତ କହିଲେ, ସେମାନେ ମତେ ପ୍ରକୃତରେ ଭୟଭୀତ କରାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ପୁଣି ମତେ ବିଭିନ୍ନ ମାଓବାଦୀ ନେତା ଓ ମାଓ ଆଦର୍ଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଉଥିଲା । ମୋ'ପାଖରେ କିଛି ଲୁଚାଇବାକୁ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲି । ମୋ' ପରିବାର ଲୋକେ ଏବଂ ମୋ'ର ସିନିଅର ଓକିଲଙ୍କୁ ଖବର ଦେବାଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲି, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମନା କରିଥିଲେ ।

ପରେ ମୋ' ଘର ଖାନ୍‌ତଲାସ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ସେଠୁ କିଛି ପାଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏକ ସାଧାକାଗଜରେ ମୋ' ଭାଇ ଠାରୁ ବାଧ୍ୟ କରି ଦସ୍ତଖତ ଆଣିଥିଲେ । ପରେ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ସେମାନେ ମତେ ଗିରଫ କରିବା ପରେ ବଡ଼ ମାଓବାଦୀ ନେତାଙ୍କୁ ସେମାନେ ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ମୋ ପାଖରୁ ମାଓବାଦ ସଂପର୍କିତ ଲେଖା ମଧ୍ୟ ଜବତ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଗଣମାଧ୍ୟମ (ମିଡ଼ିଆ)କୁ କହିଥିଲେ ।" କିନ୍ତୁ ପୋଲିସ ପ୍ରକୃତରେ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ଏମିତି କି ସେମାନେ ମତେ କହିଥିଲେ :- "ଆମେ ଜାଣିଛୁ କୌଣସି ମାଓବାଦୀ ଘଟଣାରେ ତୋର ସଂପୃକ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ କାହିଁକି ମାଓବାଦୀ ବିଷୟ (ଇସ୍ୟୁ) ଉପରେ କାମ କରୁଛ ?"

ପାଖାପାଖି ଅଢ଼େଇବର୍ଷ କାଳ ଜେଲ୍‌ରେ ସଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ପ୍ରତିମା ଦାସଙ୍କୁ । ୧୭ ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୦ରେ ଅଦାଲତ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିମାଙ୍କ କେଶ୍ ବିଚାର କରୁଥିବା ବିଚାରପତି କହିଥିଲେ:-

ବାଦୀ ପକ୍ଷର (ପୋଲିସ ପକ୍ଷର) କେହି ଜଣେ ବି ସାକ୍ଷୀ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରି ପାରିନାହାଁନ୍ତି । ବରଂ ସେମାନେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଜାଣିନଥିବା କଥା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିବାରୁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ମୁକ୍ତ କରାଯାଉଛି ।

ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇନର ଅପପ୍ରୟୋଗ

ସରକାର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ସମବେଦନା ଦେଖାଉଥିବା ସନ୍ଦେହରେ ଅନେକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଭିଯୋଗରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଏପରି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଅନେକ ସମାଜସେବୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାମିଲ କରାଯାଇଛି । ଏ ସମସ୍ତ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଭିଯୋଗର ଫର୍ଦ୍ଦରେ ରହିଛି ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହ, ବେଆଇନ, ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ରଖିବା, ନିଷିଦ୍ଧ ଘୋଷିତ ଦଳର ସଭ୍ୟହେବା ଇତ୍ୟାଦିର ଅଭିଯୋଗ ।

ସବୁଠାରୁ ବିତର୍କିତ ହେଉଛି ଭାରତରେ ଉପନିବେଶବାଦ ଅମଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ ରାଜଦ୍ରୋହ ବା ଶାସନବିରୋଧି ବିଦ୍ରୋହ ପାଇଁ ଆଇନ । ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ କୋର୍ଡର ଧାରା ୧୨୪(ଏ) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏଇ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ "ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ କଥିତ ବା ଲିଖିତ ଭାବରେ କୌଣସି ଶବ୍ଦ, ସଙ୍କେତ ଅଥବା ଦର୍ଶନୀୟ ପ୍ରତିବେଦନ ଯାହାକି ସରକାରଙ୍କ ଲାଗି ସାଧାରଣରେ ନିନ୍ଦା, ଘୃଣା ଅଥବା ତାସ୍ଥଲ୍ୟ ମନୋଭାବର କାରଣ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ବିରାଗ । ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା"କୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

୧୯୬୨ ମସିହାର ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ରୁଲିଂରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ :- ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅଭିଯୁକ୍ତର ବକ୍ତବ୍ୟ, ଭାଷଣ ଅବା କର୍ମଦ୍ୱାରା ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିବ, ସେ ଯାଏଁ ତାଙ୍କୁ ରାଜଦ୍ରୋହ ବା ଶାସନବିରୋଧି ବିଶୃଙ୍ଖଳା (ସେଡିସନ) ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏପରି ଏହେଲେ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ।

ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କର ଏପରି ନିଷେଧାଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଭାରତର ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ବାରମ୍ବାର ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେଡିସନ୍ (ରାଜଦ୍ରୋହ ଓ ଶାସନ ବିରୋଧୀ ବିଶୃଙ୍ଖଳା)ଆଇନର ଅପପ୍ରୟୋଗ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ବିଶେଷକରି ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରି ଆଇନ ଅପ୍ରୟୋଗ ହେଉଛି ।

ପ୍ରତିମା ଦାସ, ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ଏବଂ ସୋନି ସୋରିଙ୍କ ଘଟଣା

ଏଇ ତିନିଜଣଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଏଇ ରିପୋର୍ଟରେ ଆଗରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି । ଉଲ୍ଲିଖିତ ତିନିଜଣଯାକ ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧ ସେଡିସନ୍ (ରାଜଦ୍ରୋହ, ଶାସନ ବିରୋଧି ବିଶୃଙ୍ଖଳା) ଆଇନର ଅପପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼ିଛି । ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ସେଡିସନ୍ ଆଇନ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଟିଳ ଆଇନ । ଏଇ ଆଇନବଳରେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କିଛି ପ୍ରମାଣ ନମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜାମିନ୍ (ବେଲ୍) ମିଳିବା ଏକ ରକମର ଅସମ୍ଭବ ।

ପ୍ରତିମା ଦାସ କୋର୍ଟଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ଆଗରୁ ତାଙ୍କୁ ବିନା କାରଣରେ ଅଢ଼େଇବର୍ଷ କାଳ ଜେଲ୍‌ରେ ସଢ଼ିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ଆଉ ଲିଙ୍ଗାରାମ କୋଡପି ଏବଂ ସୋନି ସୋରି ଆଜି ବି ଜେଲ୍‌ରେ ସଢ଼ି ହେଉଛନ୍ତି, ଆଉ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଘଟଣା

ପିପୁଲସ୍ ୟୁନିଅନ୍ ଫର୍ ସିଭିଲ୍ ଲିବର୍ଟିର ଜଣେ ସମାଜକର୍ମୀ ଡା.ବିନାୟକ ସେନ । ପେଷାରେ ସେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର । ମାନବାଧିକାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ନୀତି ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ସେ ଜଣେ ସମାଲୋଚକ ମଧ୍ୟ ।

ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ୧୪ମେ ୨୦୦୭ତାରିଖ ଦିନ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ବିଶେଷ ଜନସୁରକ୍ଷା ଆଇନ (ସ୍ପେଶାଲ ପବ୍ଲିକ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ)ବଳରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ୨୦୦୬ମସିହାରେ ପ୍ରଣୀତ ଏଇ ଆଇନକୁ ପୂର୍ବରୁ ଡା. ସେନ୍ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କାରଣ ଏଇ ଜନସୁରକ୍ଷା ଆଇନରେ "ଆଇନ ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ଲାଗି ଗିରଫଦାରୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା ଓ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ଏଇ ଆଇନ ବଳରେ ସରକାରଙ୍କ ନୀତିର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦ କରୁଥିବା ସାଧାରଣ ଜନତା ତଥା ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ କବଳିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଓ ମାନବାଧିକାର ଆଇନର ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲଂଘନ ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଜେଲ୍‌ରେ ଥିବା ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ନେତା ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲ ଓ ଜଣେ ମାଓ ସପକ୍ଷବାଦୀଭାବେ ବିବେଚିତ ବ୍ୟବସାୟୀ ପୀୟୁଷ ଗୁହାଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ଖବରବାହକର କାମ କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ପ୍ରଥମେ ଡା.ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ଅଟକ ରଖାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ ଜେଲ୍‌ରେ ବନ୍ଦୀଥିବା ୭୦ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲ୍‌ଙ୍କ ଚିକିତ୍ସକ ଭାବରେ, ଜେଲ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଓ ତଦାରଖରେ ହିଁ ଡା. ସେନ୍ ତାଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଡା.ସେନଙ୍କ ବିଚାର ସମୟରେ ଜେଲ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସୂଚାଇଥିଲେ ଯେ – ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କ ପାଖରୁ କେବେ ବି କୌଣସି ଖବରବାହକର ଭୂମିକା ତୁଲାଇବାର ନଜିର ନଥିଲା । ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲଙ୍କୁ ରାୟପୁର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଜେଲ୍‌ରେ ଡା.ବିନାୟକ ସେନ୍ ପୋଲିସର ଅନୁମତି ନେଇ ହିଁ ସମୁଦାୟ ୩୩ଥର ଭେଟିଥିଲେ ।

ଘଟଣାକ୍ରମରେ ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ଲାଗି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର, ରାଜଦ୍ରୋହ ଓ ଶାସନବିରୋଧୀ ବିଶୃଙ୍ଖଳା, ରାଷ୍ଟ୍ରବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଆଦି ଅଭିଯୋଗ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ତା'ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ ସବୁର ପ୍ରମାଣ ହିସାବରେ ଡା. ସେନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥିବା ସନ୍ଦେହଯୁକ୍ତ କିଛି ଆପତ୍ତିଜନକ ଚିଠି ପତ୍ର, ତାଙ୍କଘରୁ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ମାଓବାଦୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ସମ୍ବଳିତ ଲେଖା, ପ୍ରଚାର ସାମଗ୍ରୀ ଆଦି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ପୋଲିସ । ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ବସ୍ତର ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଦୁର୍ଗମ ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ସବୁ ଚିକିତ୍ସା ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଡା. ସେନ୍ ଏଇସବୁ ଗାଁକୁ ଗସ୍ତ କରୁଥିଲେ । ତେବେ ପୋଲିସ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲା ଯେ, ଏସବୁ ଦୁର୍ଗମ ଗାଁର ଚିକିତ୍ସା ସେବା ବାହାନାରେ ଗସ୍ତ କରି ଡା. ସେନ୍ ପ୍ରକୃତରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଭେଟୁଥିଲେ ଏବଂ ମାଓନେତା ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଥିବା ଖବର ଦେଉଥିଲେ । ପୋଲିସ ଦାଖଲ କରିଥିବା ପ୍ରମାଣ ସବୁ ଭିତରେ ରହିଥିଲା ଡା. ସେନଙ୍କ କମ୍ପ୍ୟୁଟରରୁ ବରାମତ ହୋଇଥିବା କିଛି ଲେଖା (ଯେଉଁଥିରୁ ଅଧିକାଂଶ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା), ପୀୟୁଷ ଗୁହାଙ୍କ ପାଖରୁ ଜବତ ହୋଇଥିବା କିଛି ଚିଠି (ଯାହାକି ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବାର ସନ୍ଦେହ ହେଉଥିଲା), ଜୁନ୍ ୨୦୦୬ରେ ଲିଖିତ ଏକ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ଚିଠି (ଯାହାକି ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ରାୟପୁର ଜେଲରୁ ନିଜ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ କୋର୍ଟ କେଶ ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲେ ନାରାୟଣ ସାନ୍ୟାଲ । ଏ ଚିଠିରେ ଜେଲ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦସ୍ତଖତ ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା । କିଛି ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ବା କ୍ଲିପସ୍ ଏବଂ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରଚାରପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ବିବେଚିତ କିଛି ନଥିପତ୍ର ।

୨୪ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୦ରେ ରାୟପୁରର ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ (ଡିଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟ କୋର୍ଟ) ଡା. ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ରାଜଦ୍ରୋହ ଓ ଶାସନ ବିରୋଧୀ ବିଶୃଙ୍ଖଳା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତଥିବା ଦୋଷରେ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ତେବେ ଡା. ସେନ୍ ଯେକୌଣସି ବେଆଇନ ଘୋଷିତ ମାଓବାଦୀ ସଂଗଠନର ସଭ୍ୟ ଓ ସେ ହିଂସାଯୁକ୍ତ ଚରମପନ୍ଥୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂପୃକ୍ତ, ଏ କଥାର କିଛି ବି ପ୍ରମାଣ ଜଜ୍ (ବିଚାରପତି)ଙ୍କୁ ମିଳିନଥିଲା । ଦଣ୍ଡାଦେଶ ମିଳିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଡା.ସେନ୍‌ଙ୍କ ଜାମିନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏପ୍ରିଲ ୨୦୧୧ରେ ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟ ଡା. ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ଜାମିନ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟର ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ ଏଚ୍.ଏସ୍.ବେଦୀ ଏବଂ ସି.କେ. ପ୍ରସାଦ କହିଥିଲେ ଯେ :-

> ଆମ ଦେଶ ଏକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ର । ହୋଇପାରେ ଡା. ସେନ୍‌ଙ୍କ ଲାଗି ସମବେଦନା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ଦୋଷୀଭାବରେ ଗଣା ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ମାଓବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସହାୟତା ବା ସଂପୃକ୍ତିର କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ନ ଦର୍ଶାଇ, କେବଳ ତାଙ୍କପାଖରେ ରଖିଥିବା କିଛି ନଥିପତ୍ରକୁ ପ୍ରମାଣଭାବରେ ଭିତ୍ତିକରି ଡା.ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ସେଡିସନ୍ ଆଇନ ମାଧ୍ୟମରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ସାଧାରଣ ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କୁ ନିର୍ଯାତନା

ଉଭୟ ମାଓବାଦୀ ଓ ସରକାରୀ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀ ବାହିନୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି ସଂଖ୍ୟାଧିକ ସମାଜକର୍ମୀ । ଏମିତିକି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକେ ମାଓବାଦୀ ଓ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀଙ୍କ ଭୟରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରକୁ ନିଜେ ସଙ୍କୁଚିତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ ଜଣେ ଯୁବ ଆଦିବାସୀ ସମାଜକର୍ମୀ, ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ୱାଚ୍‌କୁ କହିଥିଲେ ଯେ – ସେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ସବୁ ବିଷୟରେ ସଚେତନ କରିବାର କାମ କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ କାମର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉଭୟ ପୋଲିସ୍ ଓ ମାଓବାଦୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଧମକ ଚମକ ଦେଉଛନ୍ତି:-

> "ମୁଁ ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ତେଣୁ ଆମ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୁଁ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇପାରେ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ସବୁଠି ଲୋକେ ମତେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି । ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବାର ଘଟଣା ଓ ଇସ୍ୟୁସବୁକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଥାଏ । ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ସଚେତନ ହେବା ଲାଗି ମୁଁ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ମନଇଚ୍ଛା ଗିରଫଦାରୀ ଓ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଲାଗି ମୁଁ ଲୋକଙ୍କୁ କହିଥାଏ । ପୋଲିସର ମନମୁଖୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ମୁଁ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେଉଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ମୋ'ଉପରେ ରାଗ.... । ପୋଲିସ କହୁଛି :- "ତୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ସବୁଆଡ଼େ ଘୁରି ବୁଲୁଛୁ । ତତେ ତ' କାହିଁକି ମାଓବାଦୀମାନେ ହତ୍ୟା କରୁନାହାନ୍ତି ?" ଅପରପକ୍ଷରେ ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ମାଓବାଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ମୋ'ଉପରେ ରାଗ ରଖିଛନ୍ତି । ସ୍ଥାନୀୟ ମାଓନେତାମାନେ କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଅଞ୍ଚଳର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମତଉଛି ।

ମୁଁ ତ କେବଳ ଏତିକି ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଚାଲିଛି ଯେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ନିଜ ନିଜର ଜୀବନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଉଛି । ସତ କହିଲେ ଆମ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଦୁଇପକ୍ଷର (ଉଭୟ ପୋଲିସ ଓ ମାଓବାଦୀଙ୍କର)ବନ୍ଧୁକ ନଳୀ ଭିତରେ ଭୟ ଓ ସୁରକ୍ଷାର ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେ କେତେ ହନ୍ତସନ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି,ସେ କଥା ସେମାନେ କହିବା ଉଚିତ । ପୋଲିସ ମତେ କହିଲେ :- "ଆମେ ତୋ' ଉପରେ କଡ଼ା ନଜର ରଖିଚୁ । ତୁ ବହୁତ କଥା କହୁଚୁ, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ତୁ ଜେଲ୍ ଯିବୁ ।" ଆଉ ଜଣେ ପୋଲିସ ମତେ କହିଲେ :- "ଆମର ତୋ'ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ଏଯାଏଁ କିଛି ପ୍ରମାଣ ମିଳିପାରିନି । ଥରେ ତତେ ଧରିଲେ ଫଲସ୍ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର୍ କରି ତତେ ମାରିବୁ ।"

ଅନ୍ୟ ଜଣେ କର୍ମୀ କହନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରାଇବା ଲାଗି ତା'ଙ୍କ ଘର ଖାନ୍‌ତଲାସ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ପରିବାର ଲୋକେ ସବୁବେଳେ ଆଶଙ୍କାରେ ସମୟ କାଟୁଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି :- "ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀବାହିନୀ ମୋ' କାମକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଆସି ଗାଁରେ ମୋ' ଘର ଭଙ୍ଗାରୁଜା କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ କୁଆଡ଼େ ସିକ୍ୟୁରିଟି (ନିରାପତ୍ତା ରକ୍ଷା) ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏମିତି କଲେ । ମୁଁ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମଧ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲି, କିନ୍ତୁ କିଛି ଫଳ ମିଳିଲାନି । ମୁଁ ଏବେ ଡରି ଡରି ବଞ୍ଚିଛି । ଆଜିକାଲି କୁଆଡ଼େ ଏକା ଗସ୍ତ କରୁନି କାରଣ ମୋ' ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦ ରହିଛି । ପୋଲିସ ଓ ମାଓବାଦୀ ପରସ୍ପରକୁ ଦୋଷ ଦେବେ । ହେଲେ ମୋ'ପାଇଁ କେହି ବି ସ୍ୱର ଉଠେଇବେନି ।"

ପୋଲିସର ମନମୁଖୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ସମାଲୋଚନା କରୁଥିବା ଅନେକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ପୋଲିସ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ମାଓବାଦୀ ବା ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ବୋଲି କହି ଗିରଫ କରୁଛି । ସରକାର ସାଲୱା ଜୁଡୁମ୍‌କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାକଥାକୁ ଆକ୍ଷେପ କରି ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟରେ ମାମଲା ଦାଏର କରିଥିବା ଜଣେ ଅନ୍ୟତମ ବାଦୀ ନନ୍ଦିନୀ ସୁନ୍ଦର କହିଥିଲେ ଯେ :- ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦ରେ ଜଣେ ରାଜନୈତିକ ନେତାଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କୁ ମିଛରେ ଜଡ଼ିତ କରାଇ, ପୋଲିସ ଗଣମାଧମରେ ବିବୃତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ।[୧୪୪] ପରେ ଏଇ ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ଆଉ ଜଣେ ପିଟିସନର ମନୀଶ କୁଞ୍ଜମ (ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ) ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଧମକ ମିଳୁଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତାଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ପୋଲିସ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ତାଙ୍କପାଖକୁ ବାରମ୍ବାର ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେତାବନୀ ଓ ଫୋନ୍‌କଲ୍ ଆସୁଥିଲା । ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘଟୁ କି ସାଲୱା ଜୁଡୁମ୍ ଦ୍ୱାରା, ସବୁ ଧରଣର ହିଂସାବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥିଲେ । ପୁଣି ଖଣିମାଲିକ ଓ କମ୍ପାନୀ ଆଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ମଧ୍ୟ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ମନୀଶ୍ କୁଞ୍ଜମ । ଏସବୁ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅନେକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶତ୍ରୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିଲେ ।

ହିମାଂଶୁ କୁମାରଙ୍କ ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼

ଛତିଶଗଡର ଜଣେ ଜଣାଶୁଣା ସମାଜକର୍ମୀ ପ୍ରଥମରୁ ଆଶା କରିଥିଲେ ସରକାର ସାଙ୍ଗରେ ସେ ଆଗରୁ କରିଥିବା କାମ କରିଥିବାରୁ, ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ବେଶ୍ ସୁରୁଖୁରରେ ଚାଲିବ । ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ହିମାଂଶୁ ଛତିଶଗଡ଼ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ବସ୍ତର ଅଞ୍ଚଳକୁ କାମକରିବା ଲାଗି ଚାଲିଆସିଥିଲେ । ୨୦୧୦ରେ ସେ ଦେଇଥିବା ଏକ ଅଭିଭାଷଣରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ

ଯେ :- "ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ସହ ମିଶିବା ପରେ ଆମେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଆଦିବାସୀ ନିହାତି ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି ।"

ହିମାଂଶୁ କୁମାର ଆଦିବାସୀ କଲ୍ୟାଣ କାମ ଲାଗି ବନବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ (ଭି.ସି.ଏ)ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଇଥିଲେ । ଭି.ସି.ଏ ମାଧ୍ୟମରେ ହିମାଂଶୁ ଓ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀମାନେ ସରକାରଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖାଦ୍ୟସୁରକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କିପରି ସୁରୁଖୁରୁରେ ହେଇପାରିବ, ସେ ନେଇ କାମ କରିଥିଲେ । ସରକାରଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମନ୍ୱୟ ଓ ଯୋଗସୂତ୍ର ରଖି ସେ କାମ କରୁଥିଲେ । କାମ ଲାଗି ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମ୍ମାନ ଓ ଲୋକପ୍ରିୟତା ବି ଲାଭ କରିଥିଲେ ହିମାଂଶୁ ।

୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ସାଲୱା ଜୁଡୁମ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ ଦେବା ଆରମ୍ଭକଲେ, ହିମାଂଶୁ କୁମାର ସେତେବେଳେ ସରକାର ସହ କିଛିଟା ମତପାର୍ଥକ୍ୟର ପରିଧିକୁ ଆସିଗଲେ ।

ସାଧାରଣ ଗାଁଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ, ହତ୍ୟା, ଧର୍ଷଣ ଆଦି କାଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀମାନେ ପୋଲିସ ଓ ସାଲୱାଜୁଡୁମ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ବଛାଯାଇଥିବା ସାମୟିକ ସ୍ପେଶାଲ ପୋଲିସ ଅଫିସର (ଏସ୍.ପି.ଓ)ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବା ଘଟଣା ସବୁ ବିରୋଧ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କଲେ । ଆଉ ସେତେବେଳେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ହିମାଂଶୁ କୁମାରଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ଓ ସେ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଖବର ଓ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଧରିନେଲେ ।

୨୦୦୯ ମେ'ରେ ହିମାଂଶୁ କୁମାରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ଗୃହକୁ ପୋଲିସ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲେ । ପୋଲିସର କହିବା ଅନୁସାରେ ତା' ବେଆଇନଭାବରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଠି ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଏଥିପୂର୍ବରୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଏଇ ସ୍ଥାନରୁ ଭି.ସି.ଏ ତାର କାମ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିଲା । ଆଉ ଆଶ୍ରମର ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ କେହି ବି କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇ ନଥିଲେ । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହି କାମକରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିବା ହିମାଂଶୁ କୁମାର ଦାନ୍ତେୱାଡ଼ାଠାରେ ଏକ ଭଡ଼ା ଘରନେଇ ସପରିବାରେ ସେଠି ରହିଥିଲେ । ସେ ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବା ଘଟଣା ସବୁର ପ୍ରତିବାଦ ଆରମ୍ଭ କରିବାପରେ ୧୪ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୯ରେ ସାଲୱା ଜୁଡୁମ୍ ସମର୍ଥକମାନେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଘେରାଉ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଅଞ୍ଚଳ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ଦାବି କରିଥିଲେ । ନିରାପତ୍ତା ଯୋଗାଇବା ଲାଗି ତାଙ୍କ ଘର ବାହାରେ ଏସ୍‌ପିଓମାନଙ୍କୁ ମୁତୟନ କରାଗଲା । ଆଉ ଯାହାର ପରୋକ୍ଷ ଅର୍ଥ ଥିଲା ହିମାଂଶୁ କୁମାର ସୁରୁଖୁରୁରେ ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି ପାରିବେ ନାହିଁ । ପୁଣି ପୋଲିସ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧ ଦଙ୍ଗା ଘଟାଇଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇ ଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ କୌଣସି ଚାର୍ଜସିଟ୍ ଫାଇଲ ହୋଇନଥିଲା । ପରେ ପରେ ତାଙ୍କ ଘର ମାଲିକ ତାକୁ ଘର ଖାଲି କରିବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଘର ତାଙ୍କୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ, ଏଣେ ପୁଣି ପୁଲିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଡର ଲାଗି ରହିଥିଲା । ତା'ସହିତ ମିଶି କାମ କରୁଥିବା ତାଙ୍କର ଅନେକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗିରଫ କରିଥିଲେ ନହେଲେ ଭୟ ଦେଖାଉଥିଲେ । ଶେଷରେ ହିମାଂଶୁ କୁମାର ନୂଆଦିଲ୍ଲୀକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ୱାଚକୁ ସେ କହିଥିଲେ:-

“ଦାନ୍ତେୱାଡାଠାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନ ଆମର ଗାଁ ସବୁ ସହ ସଂପର୍କ ଛିନ୍ନ କରେଇ ଦେଇଥିଲେ । ଆମ କର୍ମୀମାନେ ସହଜରେ ଯିବା ଆସିବା ବି କରି ପାରୁନଥିଲେ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ ବି ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମର ଏସ୍.ପି.ଓ ମାନେ ଅଟକାଉଥିଲେ । ମତେ ତଥାକଥିତ ପୋଲିସ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ରଖାଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଚଳପ୍ରଚଳ କରିପାରୁନଥିଲି । ସରକାର ମୋ ଉପରେ ଏଇଥି ପାଇଁ ରାଗିଲେ ଯେ, ସମସ୍ତେ ଆସି ମତେ ଭେଟୁଥିଲେ, ଆଉ ସରକାରଙ୍କ ଅପରାଧ ପଦାରେ ପଡିଯାଇଥିଲା.... । ମୋ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ଓ ଭିତ୍ତିହୀନ ଆରୋପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରି ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା, ଏମିତି କି ହତ୍ୟା ବି କରାଯାଇଥିଲା । ମୋ’ ଘରମାଲିକ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଥିଲେ । ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମିଥ୍ୟା ଦଫା କେଶ୍ ମଧ୍ୟ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଟେଲିଭିଜନ୍ କ୍ୟାମେରା ସାମ୍ନାରେ ଜଣେ ଯୁବକଙ୍କୁ ଠିଆକରାଇ ସେମାନେ କୁହାଇଥିଲେ ଯେ – ସେ ଯୁବକ ଜଣେ ନକ୍ସଲ, ଏବଂ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ସବୁବେଳେ ଏକ ଆଶଙ୍କା ଓ ଅସୁରକ୍ଷାର ଭାବ ଲାଗି ରହିଥିଲା । ହିଂସାତ୍ମକ ଘଟଣାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ି ଋଲିଥିଲା । ମୋ ଲାଗି ଦାନ୍ତେୱାଡ଼ା ଅଞ୍ଚଳର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଆହୁରି ବିପଦକୁ ଯାଉଥିବା ପରି ମତେ ଲାଗିଲା । ଅନୁଭବ କଲି ମୁଁ ଯଦି ଦାନ୍ତେୱାଡ଼ାରେ ରହି କାମ କରେ ତେବେ ଆହୁରି ଗିରଫଦାରୀ, ଆକ୍ରମଣ, ନିର୍ଯାତନାର ସାମନା ମୋ’ର ସେଇ ଆଦିବାସୀ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ହିଁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚିନ୍ତାକରି ମୁଁ ଦାନ୍ତେୱାଡା ଛାଡ଼ିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲି ।

ମୋ’ ମତରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବାର ଘଟଣାମାନ ବଢ଼ି ଋଲିବା କାରଣ ହେଉଛି ସେ ସବୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସି ପାରୁନାହିଁ ।

ମାନବାଧିକାର ଭଙ୍ଗ ଘଟଣା ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେସବୁର ଭୟବହତାକୁ ପଦାରେ ପକାଇବାକୁ ହେବ । ଦୁର୍ଗମ ଗାଁରେ ଘଟୁଥିବା ଏଇ ନିନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣାସବୁ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ, ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ରାଜନୈତିକ ନେତାମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବା ଜରୁରୀ, ତା’ ହିଁ ମୁଁ କରିଥିଲି ।”

କର୍ତାମ ଜୋଗାଙ୍କ ଘଟଣା, ଛତିଶଗଡ଼

୪୦ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ କର୍ତାମ ଜୋଗା ଭାରତୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ । ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମ ଦ୍ୱାରା ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଋର ଘଟଣା ସବୁର ବିରୋଧରେ ସେ ଜଣେ ସମାଲୋଚକ ଓ ପ୍ରଋରକ ସାଜିଥିଲେ । ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାଲଓ୍ୱା ଜୁଡୁମକୁ ସହାୟତା ଓ ସମର୍ଥନ ଦେବା ଘଟଣାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ହୋଇଥିବା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲାର ସେ ଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ ଆବେଦନକାରୀ (ପିଟିସନର୍ ।) ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ୱାଚ ସହିତ ସାକ୍ଷାତକାର ପରେ ପରେ ହିଁ କର୍ତମ ଜୋଗା ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ସହ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ ଛତିଶଗଡ ପୋଲିସ ।

ସଂଖ୍ୟାଧିକ ବୋମା ଆକ୍ରମଣ ଓ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଘଟଣାରେ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଦର୍ଶାଇ କର୍ତାମ ଜୋଗାଙ୍କୁ ୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୦ରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ୬ ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୦୧୦ରେ ତରମେଟ୍ଲା ଅଞ୍ଚଳରେ ଘଟିଥିବା ଅତର୍କିତ ମାଓବାଦୀ ଆକ୍ରମଣ ଓ ସେଥିରେ ୭୫ଜଣ ସିଆରପିଏଫ୍ ଜବାନ୍‌ଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯିବା ଘଟଣାରେ କର୍ତାମ ଜୋଗା ସଂପୃକ୍ତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀମାନଙ୍କ ବୟାନକୁ ଭିତ୍ତି କରି କର୍ତାମ ଜୋଗାକୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଦାବି କରିଥିଲେ ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସ । ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ କର୍ତାମକୁ ସେମାନେ ଦେଖିଛନ୍ତି ଭେସଶକ୍ଷବାଲି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀମାନେ କୁଆଡ଼େ କହିଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ ଖବରକାଗଜ ଘଟଣାର କେଶ୍ ଫାଇଲ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ, ଏଥିରେ କର୍ତାକ ଜୋଗାଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତକୁ ନେଇ ନିଆଯାଇଥିବା ବୟାନ ପତ୍ରଟି ଦସ୍ତଖତବିହୀନ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କୋର୍ଟଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏଇ ବୟାନ ପତ୍ରକୁ ପ୍ରମାଣଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରା ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ନାକଚ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବାଦୀ ପକ୍ଷର ଦୁଇଜଣ ସାକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ବୟାନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଦେଇଥିଲେ । ଜଣେ ସାକ୍ଷୀ ତ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ :- "ତରମେଟ୍ଲା ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ କୌଣସି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ କିଛି ବୟାନ ଦେଇନାହିଁ ।" ଆଉ ପୋଲିସ ରେକର୍ଡରେ ଏଇ ସାକ୍ଷୀଜଣଙ୍କ ହିଁ କର୍ତାମ ଜୋଗାଙ୍କୁ ଜଣେ ଆହତ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ନେଇ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି ବୋଲି ବୟାନ ଦେଇଥିବାର ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

କର୍ତାମ ଜୋଗାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରାଜଦ୍ରୋହ ଶାସନ ବିରୋଧୀ ବିଦ୍ରୋହ (ସେଡିସନ୍) ଅଭିଯୋଗ ଆରୋପ ହୋଇଥିଲା । ଏଇ ଅଭିଯୋଗ ସବୁ ଏବେ ବି ବିଚାରଧୀନ ଅଛି ।

ଗ୍ଲାଡସନ୍ ଡୁଙ୍ଗ ଡୁଙ୍ଗ୍‌ଙ୍କ ଘଟଣା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ

ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ କାମ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଜଣେ ଆଦିବାସୀ ସମାଜକର୍ମୀ ଗ୍ଲାଡସନ୍ ଡୁଙ୍ଗ୍ ଡୁଙ୍ଗ୍ । ତେବେ ତାଙ୍କ କାମକୁ ଶୀଘ୍ର ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଚେତାବନୀ ମିଳିଥିଲା । ନିଜ କାମପାଇଁ ଗ୍ଲାଡସନ୍ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁନାମ ଅର୍ଜିଥିଲେ । ଏମିତି କି ଆଗରୁ ପ୍ଲାନିଂ କମିଶନ୍‌ଙ୍କ ସହ ଯୋଗସୂତ୍ରରେ ତାକୁ କାମ କରିବା ଲାଗି ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଡୁଙ୍ଗ୍ ଡୁଙ୍ଗ୍ କହନ୍ତି ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୦ରେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିରାପତ୍ତା ଅପରେସନ୍ ଆରମ୍ଭ ହେବାପରେ ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଅଯୌକ୍ତିକ ନିର୍ଯାତନା ଓ ଗିରଫଦାରୀ ଆଦି ଘଟଣା ତଥ୍ୟଭୁକ୍ତ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ କୋପ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆସିଥିଲେ ।

ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧ କିଛି ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇନଥିଲା, ତଥାପି ବି ତାଙ୍କୁ ଲଗାତାର ପଚରାଉଚରା କରାଯିବା ସହ ସେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିବାର ଅକାରଣ ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇ ଅପମାନଜନକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ୱରକୁ ଦବାଇ ଦେବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ହେଉଥିଲା । ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ୱାଚ୍‌କୁ ସେ ଦେଇଥିବା ଏକ ଲିଖିତ ବୟାନରେ କହିଥିଲେ:-

> "ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀ ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ବଢ଼ିଚାଲିଥିବା ଅଯୌକ୍ତିକ ମାନବାଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବା ଘଟଣା ସବୁକୁ ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାରୁ ମୁଁ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଟାର୍ଗେଟରେ ଆସିଗଲି । ମୋର କିଛି ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ମତେ ପଶ୍ଚିମ ସିଂହଭୂମିର ପୋଟ୍‌କା ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ୧୫ମେ ୨୦୧୦ଦିନ

ସାରାରାତି ଅଟକ ରଖା ଯାଇଥିଲା । ୨୦୧୦ରେ ମୁଁ କେନ୍ଦ୍ର ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି.ଚିଦାମ୍ବରମଙ୍କ ପାଖକୁ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀଙ୍କ ମାତ୍ରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସଂପର୍କରେ ଏକ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି । ମୋ’ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏନ୍‌କ୍ୱାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ମୋର କିଛି ମାଓବାଦୀ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଏବଂ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଇଣ୍ଡିଜିନିଓସ୍ ପିପୁଲସ୍ ଫୋରମର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ କିଛି ଯୋଗସୂତ୍ର ଅଛି କି ନାହିଁ ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ହୋଇଥିଲା ।

ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦ୍ୱିତୀୟବାର ମଧ୍ୟ ଏନକ୍ୱାରୀ କରାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ନିର୍ମଳ କୁମାର ବରୁଆ ନାମକ ଜଣେ ସିବିଆଇ ଅଫିସର ୨୩ ଜୁନ୍ ୨୦୧୧ ଦିନ ଅପରାହ୍ନ ୩.୧୫ରେ ମୋ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ମୋ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା, ଜୀବିକା, ଆୟ, ମୁଁ ଜଡ଼ିତଥିବା ସଂସ୍ଥା ମାନବାଧିକାରକୁ ନେଇ ମୁଁ କରୁଥିବା କାମ, ମୋ’ର ଆର୍ଟିକିଲ୍, ଲେଖା, ପବ୍ଲିକେଶନ ଆଦି ଉପରେ ଅନେକ ପଚରାଉଚରା କରିଥିଲେ ସେ । ମୋ’ ପରିବାର, ମୋ’ ପିତାମାତା, ଭାଇଭଉଣୀ, ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତି ଆଦି ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ କହିଥିଲେ ରାଞ୍ଚିରେ ଥିବା ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଏକ ବୁଲେଟିନ୍ ପଠାଇ ଥାଆନ୍ତି, ଏବଂ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଅଫିସ୍ ମୋ’ର କିଛି ରାଷ୍ଟ୍ରବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତ ଅଛି କି ନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ଅନବରତ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ମାଗୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବିସ୍ମୟର କଥା ହେଉଛି ମୁଁ ପରେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ରାଞ୍ଚିରେ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟରେ ସେମିତି କିଛି ୟୁନିଟ୍ ନାହିଁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁଧରଣର ଏନ୍‌କ୍ୱାରୀ ଇଣ୍ଟେଲିଜେନସ୍ ବ୍ୟୁରୋ (IB) ନହେଲେ ସି.ବି.ଆଇ କରିଥାଏ ।

ସତ କହିଲେ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରାୟ ରାଞ୍ଚିରେ ଥାଏ ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କରେ ହିଁ ଥାଏ । ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ଆସିଥାଏ । ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଓ ମାନବାଧିକାର ଘଟଣା ପାଇଁ ମୁଁ କାମକରୁଛି ଓ ସ୍ୱର ଉଠାଇ ଆସୁଛି । ରାଷ୍ଟ୍ର ବିରୋଧୀ ସଂସ୍ଥା ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ମୋତେ ଜଡ଼ିତ କରାଇବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କପୋଳକଳ୍ପିତ ଓ ଭିତ୍ତିହୀନ.... । ଦୁଇଜଣ ଆଦିବାସୀ ମଙ୍ଗଳ ହୋନ୍‌ହାଙ୍ଗା ଏବଂ ସୋମା ଗୁରିଆଙ୍କୁ ଯଥାକ୍ରମେ ଜୁନ୍ ୨୯ତାରିଖ ଓ ଅଗଷ୍ଟ ୧୮ତାରିଖ ୨୦୧୧ରେ ନିରାପତ୍ତାରକ୍ଷୀମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ମୁଁ ଏ ଘଟଣାକୁ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେଇଥିଲି । ତା’ପରେ କୋଲାଣ୍ଡ ଡିଆଇଜି ଶ୍ରୀ ନବୀନକୁମାର ଓ ଆଇଜି ଅପରେସନସ୍ ଶ୍ରୀ ଆର.କେ ମଲ୍ଲିକ କହିଥିଲେ ଯେ ମୋ’ ସଂସ୍ଥା “ଝାଡଖଣ୍ଡ ମାନବାଧିକାର ମଂଚ”(ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ମୁଭମେଣ୍ଟ/ ଜେ.ଏଚ୍. ଆର.ଏମ୍) ମାଓବାଦୀଙ୍କର ଏକ ପରୋକ୍ଷ ସଂଗଠନ । ଆଉ ଆମେ ମାନବାଧିକାର ଇସ୍ୟୁ ଉଠାଇ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଅପରେସନ୍‌ରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛୁ ।

ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଘଟଣା, ଓଡ଼ିଶା

ଫେବୃୟାରୀ ୨୦୧୧ରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ତତ୍‌କାଳୀନ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆର.ଭିନଲ କ୍ରିଷ୍ଣା ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନିୟର ପବିତ୍ର ମାଝିଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ନେଇଥିଲେ । ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଅଧିକାର ପାଇଁ କାମ କରୁଥିବା ସମାଜସେବୀ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ନିଜର ଦାବିନେଇ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥି କଲେ । ମାଓବାଦୀମାନେ

ତାଙ୍କ ନାମ ନେବା ପରଠାରୁ ସମାଜକର୍ମୀ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କଲା ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ । ଏଣେ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଚେତାବନୀ ଓ ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ ଫୋନ୍ କଲ୍ ମଧ୍ୟ ମିଳୁଥିଲା । ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟସ୍ ୱାଚକୁ କହିଥିଲେ :-

> "ଯେ ତେବେ ମୁଁ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯାତ୍ରା କରେ ସେମାନେ ମୋ' ଗତିବିଧି ଉପରେ କଡ଼ା ନଜର ରଖନ୍ତି । ଆଉ ମୋ' ପରିବାର ଲୋକଙ୍କୁ ଫୋନ୍ କରି ଜଣାନ୍ତି ମୁଁ ଯାଇଥିବା ଅମୁକ ସ୍ଥାନରୁ ଆଉ ଫେରିବି ନାହିଁ । ଥରେ ତ ସେମାନେ ମୋ ଝିଅକୁ କହିଥିଲେ :- 'ତାଙ୍କୁ ଅଟକାଅ, ନହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ମାରିଦେବୁ ।'"

ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତି ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଯୋଦ୍ଧା ବନିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ରହସ୍ୟମୟ ପୋଷ୍ଟର ମାନ କିଛି ଗାଁରେ ଲଗାଯାଇଥିଲା । ପୁଣି ଏଇ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ଯୌନକର୍ମୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମଧ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ପୋଷ୍ଟର ସବୁରେ ।

ଜୁଲାଇ ୨୦୧୧ରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରମାନଙ୍କରେ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଚନ୍ତି ବୋଲି ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଲେଖାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ଏକ ପ୍ରେସ୍ ବିବୃତି ଜାରି କରି କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ଗଣମାଧ୍ୟମ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ନକରି ତା'ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସାଂଘାତିକ ଅପପ୍ରଚାର ଚଳାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ଧମକ ମଧ୍ୟ ମିଳୁଛି । ପ୍ରେସ୍ ବିବୃତ୍ତିରେ ସେ କହିଥିଲେ:-

> ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଓ ପ୍ରରୋଚନାରେ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜାଣି ଶୁଣି ସାଂଘାତିକ ଅପପ୍ରଚାର କରାଯାଉଛି, ଏମିତିକି ମତେ ଜଣେ ବ୍ଲାକମେଲର୍ ଏବଂ ମହିଳା ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ ଦେଉଥିବା ଏଜେଣ୍ଟଭାବରେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି । ମତେ ଗିରଫ କରି ଫାଶି ଦିଆଯାଉ ବୋଲି କେହି କେହି ମତ ଦେଉଛନ୍ତି........ । ମୋ'ର ୪୩ବର୍ଷର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନ ଏକ ଖୋଲା ବହି; ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପନ୍ଥା ଓ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରର ସୀମାରେଖା ଭିତରେ ରହି ହିଁ କାମ କରି ଆସିଛି । ସର୍ବଦା ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଅଧିକାର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ହେଉଥିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ଦବାଇ ଦେବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାକୁ ବିରୋଧ କରିଛି । ତେଣୁ ଏ କିଛି ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ । ସରକାରଙ୍କ ଆଖିରେ ମୁଁ ଏକ କଣ୍ଟା ହୋଇଛି ।

ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ କଥାହେଉଛି ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୧୨ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁଇଜଣ ଇଟାଲୀୟ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଅପହରଣ କରି ନେଇଥିଲେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କରିବା ଲାଗି ସେଇ ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତିଙ୍କର ହିଁ ସହାୟତା ନେଇଥିଲେ ।

୫.ପରାମର୍ଶ

ଭାରତ ସରକାର ବାରମ୍ବାର ମାଓବାଦୀ ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଦରକାର ବୋଲି ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ଅନୁନ୍ନତ ଅଂଚଳଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ଓ ସମାନ ସମୟରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସୁରକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଦମନ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ସରକାର ଏହି ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଓ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ଅବହେଳିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ସଫଳ ରୂପାୟନ କରୁଥିବା ଗଣସମାଜ କର୍ମୀଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଏହି କର୍ମୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମାଓବାଦୀ ବିପଦ ରହିଛି ଏବଂ ଏମାନେ ମଧ୍ଯ ସରକାରୀ ସେନାଙ୍କ ଟାର୍ଗେଟ ବନି ଥାନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ଏହି କର୍ମୀଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସମର୍ଥକ କିମ୍ବା ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଗୁପ୍ତ ସଭ୍ୟ ବୋଲି ଭାବିଥାନ୍ତି ।

ଭାରତ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତା'ର ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରେ, ମୁଖ୍ୟତଃ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ନେଇ । କିନ୍ତୁ ଏକ ମୌଳିକ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷାରେ ବିଫଳତା । କାରଣ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନ୍ୟାୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରି ନଥାନ୍ତି । ଯେହେତୁ ସରକାର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ବକ୍ତବ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଫଳନ କରିବାରେ ସଫଳ ହେବ । ଏହା ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଛତିଶଗଡ଼ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଆରସି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅନେକ ସୁପାରିଶ ମଧ୍ୟରୁ ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଆରସି "ମୂଳ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ" ସୁପାରିଶକୁ ଫୋନ୍ ଓ ଇ-ମେଲ ମାଧ୍ୟମରେ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ପାଇଁ ପହଁଚା ଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଭିଯୋଗ ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଆରସିର ୱେବସାଇଟ୍‌ରେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆୟୋଗଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇପାରିବ । ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଘୋଷଣା ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ, ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ କରାଯିବ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍‌ସ ୱାଚ୍ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସୁପାରିଶ କରିଥାଏ:

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ:

- ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଆରୋପିତ ଅତ୍ୟାଚାରର ତୁରନ୍ତ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛଭାବେ ତଦନ୍ତ କରିବା ଓ ଯେଉଁମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯଥାର୍ଥରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବା ।
- ଏହି ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ରୋକିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ବରିଷ୍ଠ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକାର ତଦନ୍ତ । ଏହା ସହିତ ଯେଉଁମାନେ ରାଜନୈତିକଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ରାଜଦ୍ରୋହ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ଲଗାଇଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାର ମଧ୍ୟ ତଦନ୍ତ ହେବା ଉଚିତ । ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ

ଉପରେ ଯଥାର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ବହିଷ୍କାର ଓ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ଭଳି ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ।

- ପୋଲିସ ହାଜତରେ ଥିବାବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବା କିମ୍ବା ଖରାପ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଆଦି ପରିଷ୍କାର ଓ ନିଃସେନ୍ଦହ ସଙ୍କେତ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ଓ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ବୟାନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କୌଣସି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ବରଦାସ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଓ ଏହା ସହନଶୀଳ ନୁହେଁ । ସମସ୍ତ ଅଧିକାରୀ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ, ସୁରକ୍ଷା ଓ ଆଇନଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ବିପଦ ଦେଖାଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଜରୁରୀ ଭାବେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ବଳପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ପଚରା ଉଚରା ସମୟରେ ମିଥ୍ୟା ଆରୋପ ଲଗାଯାଇ ଗିରଫ କରିବା ଧମକ ଓ ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର କରିବା ଘୋଷଣା କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ଅଟେ । ପୋଲିସ ଆଇନ ଓ ମାନୁଆଲରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ପଚରା ଉଚରା ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଶଦ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।
- ମନଇଚ୍ଛା ଅଟକ ନୀତିକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଡି.କେ. ବସୁଙ୍କ ଗିରଫ ଓ ଅଟକ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ କଠୋର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।
- ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ରୁଜୁ ପ୍ରଚଳିତ ଧାରା ବନ୍ଦ କରିବା ।
- ଆରୋପ/ଅଭିଯୋଗକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ନଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା ନାକଚ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।
- ସରକାର ଓ ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସମାଲୋଚକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ନକରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଅମୂଳକ ସାର୍ବଜନୀନ ଅଭିଯୋଗ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହ ସଂପୃକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକାର ସଂସ୍ଥା ଓ କର୍ମୀଙ୍କ ଦୁର୍ନାମ ବନ୍ଦକରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଏହା ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଭୟଙ୍କର ବିପଦରେ ପକାଏ ।
- ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ବିପଦ କିମ୍ବା ଭୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁନାହାଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ସରକାରୀ ଓକିଲ ବିରୋଧ ନକରିବା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ।
- ବିଗତ ୫ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମାଓପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରୁଜୁ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ । ଏହି ଆୟୋଗ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ରାଜନୀତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ଭାବରେ ରୁଜୁ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିବା ସହ ଏହାର ନିର୍ଯାସ ସଂସଦକୁ ୬ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଜଣାଇବା ଦରକାର ।
- ମାଓପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଓ ବିକାଶମୂଳକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅବାଧ ପ୍ରବେଶ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ବିଚରଣ ନିଶ୍ଚିତ କରାନ୍ତୁ । ତତ୍କାଳ ନିରାପତ୍ତା କାରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଦି ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆବଶ୍ୟକ, ତେବେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବଳ ଉପରୋକ୍ତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଚଳପ୍ରଚଳ ଉପରେ ଅଙ୍କୁଶ ଲଗାଯାଇପାରିବ ।

- ଗିରଫ ସମୟରେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପୋଲିସ ଆଇନ ଓ ମାନୁଆଲରେ ସଂଶୋଧନ । ଏହା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆଇନ ମାନ ସମେତ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର କୋଡ଼ ଅଫ୍ କଣ୍ଡକ୍ଟ ଓ ସେହି ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଳପ୍ରୟୋଗ ଓ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ମୌଳିକ ନିୟମକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଥିବା ଦରକାର । ବିଶେଷତଃ ପୋଲିସ ଯତ୍ ସମ୍ଭବ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର । ଅପରାଧର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ବିଚାର କରି କେବଳ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଜୀବନ ପ୍ରତି ଗୁରୁତର ଭାବରେ ବିପଦ ରହିଛି, ପୋଲିସ ସେତେବେଳେ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରାଣଘାତକ ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ପୋଲିସ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଜନ ଅନାସ୍ଥାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବଡ଼ ଧରଣର ସଂସ୍କାର ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ । ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍କାର ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :
    - ପୋଲିସ୍ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଆମୂଳଚୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସ୍ଥିତିର ଉନ୍ନତି ।
    - ତାଲିମ ଓ ଉପକରଣରେ ନୂତନତ୍ୱ ଅଣାଯାଉ ।
    - ମାନବିକ ଅଧିକାର ଓ ବୃତ୍ତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଆଣୁଥିବା ସଂସ୍କାର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉ ।
    - ପୋଲିସ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଖରାପ ବ୍ୟବହାର ଅଭିଯୋଗର ଏକ ଫଳପ୍ରଦ ସ୍ୱାଧୀନ ତଦନ୍ତ ପ୍ରଣାଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉ ।
    - ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଭଳି ମାନବିକ ଅଧିକାର ଲାଗୁ ହେବ, ତାହା ଜାଣିବା ଦରକାର ।
    - ନିର୍ଯାତନାକୁ ପଦାକୁ ଆଣିବାପାଇଁ ରକ୍ଷା ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା ଦରକାର । ଏହିଭଳି ରକ୍ଷା ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ସ୍ୱାଧୀନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକଙ୍କ ଅଘୋଷିତ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା, ସମସ୍ତ ପଚରାଉଚରାର ଭିଡିଓ ରେକର୍ଡିଂ, ନିର୍ଯାତନା ଓ ଖରାପ ବ୍ୟବହାର ଅଭିଯୋଗର ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ନିଯୁକ୍ତି ।
- ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟର ବିରୋଧ କରୁଥିବା ତଥା ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜନୈତିକ ବିସମ୍ମତିକୁ ଦବାଇବା/ନରମେଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଔପନିବେଶିକ ଯୁଗୀୟ ରାଜଦ୍ରୋହ ଆଇନର ପ୍ରତ୍ୟାହାର । ପଡ଼ି ରହିଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜଦ୍ରୋହ ମାମଲା ବାଦ୍ ଦେବା ।
- ଗଣସମାଜ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରୁଥିବା ଏଫସିଆରଏ ଭଳି ବିଧେୟକର ସଂଶୋଧନ । ଏହା ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବାଧା ପହଁଚାଇଥାଏ ।
- ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଛତିଶଗଡ଼ ସ୍ପେଶାଲ ପବ୍ଲିକ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଆକ୍ଟ, ୨୦୦୫କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ପାଇଁ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଏହି ଆଇନ 'ବେଆଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟ' ପାଇଁ ଅଟକକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଦୁର୍ବଳ ଭାବରେ ଅର୍ଥ ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି, ଯାହାକି ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ଗଣସମାଜ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର

ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମଗ୍ର ଉପରେ କଟକଣା ଜାରି କରିଥାଏ । ଫଳରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆଇନର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଥାଏ ।

- ସେନାବାହିନୀର କୌଣସି ସଦସ୍ୟ ଯିଏକି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇବାର ଅଛି, ଦରିଆପାରି ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ଶାନ୍ତି ସହାବସ୍ଥାନ ଦାୟିତ୍ୱ କିମ୍ବା ବିଦେଶରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ ପାଇବାର ଅଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଯାଂଚ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଫଳପ୍ରଦ ପ୍ରଣାଳୀ ରହିବା ଦରକାର । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ କି ଯେଉଁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନର ଗୁରୁତର ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ ଚାଲିଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଉ ।
- ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀର ଯେକୌଣସି ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପରୀକ୍ଷାନିରୀକ୍ଷାର ତରିକା ରଖାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବିଦେଶରେ ଜାତିସଂଘର ଶାନ୍ତିରକ୍ଷା ବାହିନୀରେ ଯୋଗଦାନ, ବିଦେଶରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ୍ ଏବଂ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବନାରେ ରଖାଯାଇଅଛି ।

ଭାରତୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ (ମାଓବାଦୀ) ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ :

- ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ମାନ ଯଥା – ସଂଘ ଗଠନ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ଲାଗି ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବା ।
- ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ବନ୍ଦ କରିବା ।
- ସରକାରୀ ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିପୀଡ଼ନ ବନ୍ଦ କରିବା । ବିକାଶମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ବିରୋଧ ବନ୍ଦ କରିବା, କାରଣ ଏହା କେବଳ ଅବହେଳିତ ଓ ନିଷ୍ପେଷିତ ସଂପ୍ରଦାୟ ଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି ଘଟାଇଥାଏ ।
- ଏହି ସଂଘର୍ଷରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସମେତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନିଯୁକ୍ତ ବନ୍ଦ ।
- ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଢାଲ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ।
- ଜନ ଅଦାଲତ (ଲୋକଙ୍କ ଅଦାଲତ)ର ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହାକି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଉତ୍ତମ ବିଚାର ମାନକୁ ଭରଣା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ ।
- ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ।

ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆୟୋଗଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ:

- ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଗଣସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାଧୀନଭାବରେ ତଦନ୍ତ କରାଯାଉ । ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷାକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଘଟଣା ସଂପର୍କିତ ଆରୋପିତ

ଅଭିଯୋଗକୁ ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଆରସି ସରକାରଙ୍କୁ କେବଳ ଜବାବ ମାଗିବା ବଦଳରେ ଏହି ଅଭିଯୋଗର ତଦନ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ କରିବା ଦରକାର ।

- ଅଭିଯୋଗରେ ଜଡ଼ିତ ପୋଲିସ ଥାନାକୁ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆୟୋଗ ତଦନ୍ତ ଭାର ଏହି ଥାନାକୁ ନଦେବା ଉଚିତ ।
- ଏକ ଧରଣର ଜନ ସୂଚନା ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉ । ଯେଉଁଥିରେ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ବଳରେ ଜନସାଧାରଣ ସମାଲୋଚନା କରିବା, ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସାମାନ୍ୟ ଦଲିଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟର ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉ ।
- ସନ୍ଦେହରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବନ୍ଦୀ ଓ ଅଟକଥିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଉପରେ ଜନସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ହାତକୁ ନିଅନ୍ତୁ ।

ବିଦେଶୀ ସରକାର ଓ ଅର୍ଥଦାତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ:

- ଉଭୟ ମାଓବାଦୀ ଓ ସେନାବାହିନୀ ଟାର୍ଗେଟର ଶିକାର ହୋଇ ହଇରାଣ ଭୋଗୁଥିବା ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସାର୍ବଜନୀନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତଭାବେ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକଟ କରିବା । ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରତି ପୋଲିସ ବ୍ୟବହାର ଯେପରି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ମାନକୁ ବାହାଲ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ।
- ଉକ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ଡକାଇବା ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରର ବନ୍ଦ ପାଇଁ ଚାପ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ।
- ଫଳପ୍ରଦ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଅନୁଧ୍ୟାନରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଭାରତୀୟ ଗଣସମାଜ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବର୍ଦ୍ଧିତ ସମର୍ଥନ ଯୋଗାଇବା । ଗଣସମାଜ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବୈଦେଶିକ ସହାୟତା ରାଶି କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧିଉପରେ କଟକଣା ନ ଲଗାଇବା ଲାଗି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- ନିର୍ଯାତନା, କଠିନ ଦଣ୍ଡ, ଅପମାନଜନକ ବ୍ୟବହାର, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ନିର୍ଯାତନାର ଅର୍ଥକରଣ, ବଳପୂର୍ବକ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ କରିବା ଆଦି ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନର ଫୌଜଦାରୀ ଅପରାଧଭାବେ ଜଣା । ଏ ସବୁ ବିରୋଧରେ ସମ୍ମେଳନକୁ ଅନୁସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୋଲିସ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ସହାୟତା ଅର୍ପଣ କରିବା । ପ୍ରଚଳିତ ଆତଙ୍କବାଦ ବିରୋଧୀ ତାଲିମ ଓ ସହାୟତା ସହିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ତାଲିମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସାମିଲ କରିବା ପାଇଁ ଅର୍ପଣ କରିବା ।
- ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶାନ୍ତି ସହାବସ୍ଥାନକାରୀ (ରାପୋଟିୟର)କୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା । ଭାରତ ସରକାର ଅତ୍ୟାଚାର, ଅପମାନଜନକ ବ୍ୟବହାର ଓ ଦଣ୍ଡ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ରାପୋଟିୟରଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ଉଚିତ ।

- ଗୁରୁତର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ୟମରେ ମୁତୟନ ଓ ବିଦେଶରେ ତାଲିମ ନେବା ନିଷେଧ କରାଯିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବା ଲାଗି ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣନ୍ତୁ ।
- ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ମାନବାଧିକାର ନିୟମକାନୁନ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶରେ ତାଲିମ ନେବା ପାଇଁ ଏବଂ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷାକରିବା ଦିଗରେ ନିଷେଧ କରାଯାଉ ଏବଂ ଏ ଦିଗରେ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର

ଏହି ରିପୋର୍ଟଟି ମୀନାକ୍ଷି ଗାଙ୍ଗୁଲିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଓ ଗବେଷିତ । ସେ ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ୱାଚ୍‌ର ଏସିଆ କ୍ଷେତ୍ରର ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା; ଏହା ବ୍ରାଡ ଆଡାମ୍ସ, ଏସିଆକ୍ଷେତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ; ଜେମ୍‌ସ ସଣ୍ଡରସ୍, ଆଇନ ଓ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ; ଜୋଶେଫ୍ ସଣ୍ଡରସ୍, ଉପ-ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଛି । ପେମା ଆବ୍ରାହମ ଓ ଅତୀଷ୍ ଠାକ୍‌ରାଲ୍ ଗବେଷଣାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । କ୍ରିତି ଶର୍ମା ଏସୀୟ କ୍ଷେତ୍ରର ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆ ସମନ୍ୱୟକାରୀ(କୋ-ଅର୍ଡିନେଟର), ଗ୍ରେସ ଚୋଇ, ପ୍ରକାଶନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ପବ୍ଲିକେସନ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର), କେଥି ମିଲ୍‌ସ୍, ପ୍ରକାଶନ ବିଶେଷଜ୍ଞ (ପବ୍ଲିକେଶନ ସ୍ପେଶାଲିଷ୍ଟ) ଓ ଇ.ଭି. ସେନ୍ ମଲଟିମିଡ଼ିଆ ପ୍ରଡକ୍‌ସନ୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ପ୍ରଡକ୍‌ସନରେ ସହାୟତା କରିଛନ୍ତି । ହ୍ୟୁମାନ୍ ରାଇଟ୍ ୱାଚ ବହୁ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସହାୟତା ପାଇଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । କାରଣ ସେମାନେ ସାହସିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଓ ନିଜର ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ବାଣ୍ଟିଛନ୍ତି ।

"ଦୁଇ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଜୀବନ"

ଭାରତବର୍ଷର ମାଓସଂଘର୍ଷ ଓ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ

କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପୂର୍ବ ଭାରତରେ ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ମାଓ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ଏବଂ ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ବଳର ସନ୍ଦେହ ଘେରରେ ସଡ଼ିଆସୁଛନ୍ତି। ଯେତେବେଳେ ସମାଜକର୍ମୀମାନେ ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାର ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି, ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରକୁ ସନ୍ଦେହ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖନ୍ତି ଏବଂ ଉଭୟ ଗୋଷ୍ଠୀ (ମାଓବାଦୀ ଓ ସରକାରୀ ସୁରକ୍ଷା ବଳ) ସେମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ୍‌ରେ ରଖନ୍ତି।

"ଦୁଇ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଜୀବନ" – ଉକ୍ତ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍ ଭାରତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ବଳ ଓ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସମାଜକର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯାତନା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଧମକାଣର ଏକ ଦଲିଲ। ଗଣସମାଜର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏକ ଭୟାର୍ତ୍ତ ବାତାବରଣରେ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ବେଳେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଠାରୁ ନିଷ୍ଠୁର ଧମକ ପାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବିଚାରିତ ଗିରଫଦାରୀ, ନିର୍ଯାତନା ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତର ଅଭିଯୋଗ କରିବା ସହ ହତ୍ୟା ଠାରୁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଦେଶଦ୍ରୋହ ଅପରାଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିଥାନ୍ତି। ଉଭୟପକ୍ଷ ନିଜ ନିଜ ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ରହିବା ତଥା ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ବାଧ କରିଥାନ୍ତି। ଯେଉଁ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧକୁ ବା ଅନୁରକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତି , ସେମାନେ ଅଚିରେ ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ହୋଇଥାନ୍ତି।

ଏହି କିଛିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ ଖଣି ଖନନ ଆଦି ଯୋଗୁଁ ବିସ୍ଥାପିତ ଓ ଦୁଃସ୍ଥ ଚଳଣି ଇତ୍ୟାଦି ଘଟଣାର ବିରୋଧ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ଜନସମର୍ଥନ ପାଉଛନ୍ତି। ଲୋକସେବା (ସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ) କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରମାଣିତ କରେ ସରକାର ବିକାଶ ଢାଞ୍ଚାର ଶୀର୍ଷକୁ ଛୁଇଁବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି। ଏହି ସବୁ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ଅନେକ ସମାଜକର୍ମୀ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହିତ ଆଦର୍ଶଗତ ଭାବେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥାନ୍ତି। ଏହି ସମର୍ଥନ ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରେ ଯେତେବେଳେ ମାଓବାଦୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସୂଚନା ଓ ସହାୟତା ପାଇବାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଠାରୁ ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଶାସନର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଯେ କେହି ବି ଆଇନକୁ ହାତକୁ ନେଇଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଶାସ୍ତିବିଧାନ କରିବା ଉଚିତ। କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଅପରାଧକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ଏବଂ ପ୍ରଶାସନର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀକୁ ସର୍ବଦା ସମାଲୋଚନା କରୁଥିବା ଆଦି ଘଟଣାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ନବୁଝି ସେମାନଙ୍କୁ ଅବିଚାରିତ ଭାବେ ଗିରଫ କରିବା ବା ନିର୍ଯାତନା ଦେବା ଏକ ମତାନୈକ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ।

"ଦୁଇ ବନ୍ଧୁକ ମୁନରେ ଜୀବନ" ପରାମର୍ଶ ଦିଏ ଯେ ଭାରତୀୟ ସରକାର ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ ବିଦ୍ୱେଷଗତ ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ କରିବା ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଗଣସମାଜର କର୍ମୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ହିଂସା ଓ ନିର୍ଯାତନା ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ। ସେହିପରି ମାଓବାଦୀମାନେ ଗଣସମାଜ କର୍ମୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନିର୍ଯାତନା ବନ୍ଦ କରିବା ଉଚିତ ଯେଉଁମାନେ କି ସରକାରୀ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରାଇଛନ୍ତି।

ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୧ରେ ସମାଜକର୍ମୀମାନଙ୍କ
ଗିରଫଦାରୀ ପ୍ରତିବାଦରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତିରୋଧ

© ୨୦୧୧ ଯୋଗେଶ୍ କୁମାର / ଦ ଟାଇମ୍ସ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ

hrw.org